UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quinq[ua]gesima agit de lapsu [et] reparatione clerico[rum].

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

co[a] claritatē veri luminis nequaq̃ penetrat, quo[b] ſe apud ſe per arrogantiam exaltat: ſicut de quibuſdam dicitur. Dicentes enim ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt. Iugem vero ſcabiem habet: cui carnis petulantia ſine ceſſatione dñatur. In ſcabie etem̃ feruor viſcerũ ad cutē trahitur: per quam recte luxuria deſignatur: quia ſi cordis tentatio vſq̃ ad operationē ꝓſilit, nimirũ feruor intimus vſq̃ ad cutis ſcabiem ꝓrumpit: ⁊ foris iam corpus ſauciat: quia dum in cogitatione voluptas non reprimitur, etiã in actione dominat̃. Quaſi em̃ cutis pruriginem Paulus curabat abſtergere cum dicebat. Tētatio vos non apprehēdat niſi humana. ac ſi aperte diceret, Humanũ quidē eſt in corde tētationem perpeti: demoniacũ vero eſt tētationis certamine ⁊ operatione ſuperari. Impetiginem quoq̃ habet in corpore quiſquis auaritia vaſtatur in mente: que ſi in paruis non compeſcitur, nimirũ ſine menſura dilatatur. Impetigo quippe ſine dolore corpus occupat: et abſq̃ occupati tedio excreſcens, membrorũ decorem fedat: quia et auaritia captiuã animam dum quaſi delectat, exulcerat: dum adipiſcēda queq̃ cogitationi obijcit, ad inimicitias accēdit, ⁊ dolorem in vulnere nõ facit: quia eſtuãti animo ex culpa abũdantiã ꝓmittit. Sed decor membrorum perditur, quia aliarum[c] quoq̃ virtutũ per hãc pulchritudo deprauatur. et quaſi totũ corp⁹ exaſperat: quia per vniuerſa vitia animũ ſupplãtat. Pau. atteſtãte q̃ ait: Radix oĩm malorũ eſt cupiditas. Ponderoſus[d] vero eſt q̃ turpitudinē opere nõ exercet: ſʒ tamē ab hac cogitatione continua ſine moderamine grauatur in mēte: q̃ nequaq̃ q̃dē vſq̃ ad op⁹[e] nephariũ rapit̃, ſʒ ei⁹ anim⁹ voluptate luxurie ſine vllo repugnationis obſtaculo delectat̃. Vitium quippe eſt ponderis cũ humor viſcerũ ad virilia labit̃: que ꝓfecto cũ moleſtia dedecoris intumeſcũt. Ponderoſus ergo eſt qui totis cogitationibus ad laſciuiã defluēs, põd⁹ turpitudinis geſtat in corde: et q̃uis praua non exerceat ope, ab his tamē non auellit̃ mēte: nec ad vſum boni opis in apto valet aſſurgere, q̃r grauat hũc in abſcõditis põd⁹ turpe. Quiſq̃s ergo cuilibet hoꝝ vitioꝝ ſubijcit̃ panes dño offerre ꝓhibet̃: ne ꝓfecto diluere aliena delicta nõ valeat is quē adhuc ꝓpria deuaſtãt. Quia igit̃ pauc; ad paſtorale magiſterium dign⁹ qualiter veniat, atq̃ hoc indign⁹ q̃liter pertimeſcat oſtēdimus: nũc is q̃ ad illď digne ꝑuenerit, in eo qualiter viuere debeat, demonſtrem⁹.

Itē Hierony. ſup Malach.

Indoct⁹, terrena lucra querens, vitiat⁹ ordinari non dʒ.

Sacerdotes nomen dñi deſpiciunt, et quãtũ ad ſe[f] panē pollutũ offerunt q̃ ad altare indigne accedũt, quiq̃ dato munere ſacerdotiũ preſumũt. Panē quoq̃ polluit q̃ doctrinã dñi in pp̃lo male diſpergit: ⁊ q̃ honorat potētē[g], ⁊ deſpicit pauperē[h]. ⁊ ĩfra. Si offeratis cecũ aĩal ad immolãdũ: nõne malũ eſt? ⁊c̃. Superi⁹ accuſati de panib⁹, nũc accuſant̃ de victimis. Cecũ animal offert q̃ ordinat indoctũ ĩ loco docti: magiſtrumq̃ facit q̃ vix diſcipul⁹ eſſe poterat. Claudũ offert q̃ lucra terrena querētē locat[i]: vtpote pedē in diuerſa ponētē: vnũ in diuinis, alterũ in carnalib⁹: cui põt inferri illď de libro Regũ. Vſq̃ q̃[k] claudicat; in duas partes? Lãguidũ offert q̃ vitioſum hʒ ꝓ religioſo: q̃q̃ tardũ ⁊ pigrũ ꝓbat patientē: dicēs illũ[l] negligētie redarguendũ. Indignum eſt[m] enim dare deo qď dedignatur homo.

Diſtinc.l.

Ex pmiſſis authoritatib⁹ liq̃do monſtratum eſt q̃ varijs crimini=

a Et eo. id eſt ideo.
b Quo. Id eſt quia.
c Aliarũ. ĩpropriē ponitur. ſic. ſ. xxvj. diſti. deinde. ibi, cũ ceteris criminibus.
d Põderoſus. per immundã cogitationem.
e Ad opus. Ex hoc videtur q̃ occultũ peccatũ ĩpedit ꝓmouēdum: et ex eo ſequit̃ ibi, grauat in abditis. Sed contra. l. diſt. ſacerdotes. q̃r latētia peccata non habent vindictã quo ad eccleſiam militantē: vt. xxxij. q. v. chriſtiana. ⁊. xxxij. diſt. erubeſcant.

Sacerdotes. ¶ Caſ⁹. hoc ca. diuidit̃ in duas partes. In prima reprehendũtur ſacerdotes, quia nomen dñi deſpiciũt et quantũ in ſe eſt, panē pollutũ offerũt: qď fit cũ quis indigne ad altare accedit, vel ſacerdotium ſimoniace acquiſiuit: cum doctrinam populo male diſpergit: deſpicit pauperē, honorat potetem. In ſcďa parte que incipit ibi: Si offeratis. reprehēduntur q̃ indignos inſtituunt: et hoc facit authoritate vete. teſtã. in qua reprehenduntur ſacerdotes vete. teſtã. qui dño offerebãt animalia ceca, clauda, et languida, et etiã pigra. q̃ vitia hodie figuraliter intellecta repellunt in nouo teſtamento.
f Ad ſe. Nota q̃ aliquid dicitur malum quo ad ſe. ſic. j. q. j. quod quidam. ⁊. q. iij. ſaluator. ſic matrimoniũ dicit̃ ſolui quo ad ſocerum qui repudium miſit: nõ quo ad coniuges. ff. de dona. inter virũ et vxo. cum hic ſtat⁹. ⁋. ſi ſocer. et facit quis aliquid quãtũ in ſeipſo eſt. xj. q. iij. inter verba. ſic. xxij. q. ij. ⁋. viij. in fine. j. de cõſe. diſtin. iiij. queris.
g Potētē. in eo q̃ potens eſt.
h Pauperē. ĵ. xj. q. iij. pauper.
i Locat. in dignitate.
k Vſq̃ quo. Di[illegible]ctum fuit ab helia [illegible] fugiente irã regine Iezabelis [illegible] uerſo pop̃lo colēti [illegible] Baal. iij. reg. xviij. [illegible] nam deficit ambo[illegible] bus qui vult ſerui[illegible] re duobus. ⁊. xvj. diſt. acutius.
l Illũ. i. alium [illegible]
m Indignũ eſt. j. [illegible] ⁋. ſ. xlj. diſ. non co[illegible] gant. ſed ibi de re[illegible] bus, hic de pſonis. [illegible]

Ex premiſſis. [illegible] hec diſt. di[illegible] uiditur in. vij. partes: in quarũ prima dicit q̃ lapſi non poſſunt repa=

Ad roma. j.

Hoc hodie determinat̃ ex ď tē. ordinationũ. ca. v.

j. ad Cor. x.

j. ad Ti. vj.

rari.⁊ hoc probat per.xij.authoritates. Scōa ibi, Econtra exemplis. Tertia ibi, Quomodo igitur. Quarta ibi, De lapſis. Quinta ibi, Quod vero. Sexta ibi, Itē obijcitur. Septima ibi, Apoſtate. Jo.de fan.

¶ Casus. Supra monſtratum eſt ꝙ criminoſi ordinari non poſſunt. Hic queritur an tales poſt penitentiam poſſint i ſuis ordinibus remanere, et ad ſupiores ordines aſcendere. ⁊ probaꝛ multis authoritatibus ꝙ ipſi prohibētur, nec poſſunt aſcēdere: ⁊ hoc facit vſq; ad §.econtra. Demū probat cōtrarium vſq; ad.§.quomō. ¶ Ex pmiſſis.tractauit hucuſq; magiſter de qualitate ordinandorum. In hac diſtin.l.tractat primo de iam promotis, an ipſi poſtq; lapſi ſūt valeant reparari? Et primo allegat ꝙ nō poſſunt reparari: poſtea allegat pro parte contraria.et hoc bene ſoluit.J.eo.§.quomodo.⁊ p parte prima allegat vſq; ad.§.econtra.et poſtea inducit multa ca.ad probādam ſolutionē ſuā, vſq; ad.§.ſed illud.vbi aliam ponit: et eam probat p ca.ſeq.vſq; ad.§.ꝙ vero. ⁊ poſtea adiungit de lapſis in hereſim † ꝙ non ſit eis cōmunicandum ante reconciliationē. Ab illo.§.ꝙ vero.ſubiungit tractatum de homicidijs vſq; ad illum.§.premiſſis. Deinde addit de ſoleniter penitētibus, ꝙ nō debeāt ordinari, vel ad militiā ſecularē redire: ⁊ ꝙ clericis talis pnia nō ſit imponenda et p q̄bus ſit iponēda. Ultimo ſubdit de apoſtatis q̄ nec ad habitū ſecularē nec ad clericatum aſcendere poſſunt poſt penitētiā. Circa lapſos tres regule ſunt notande: ‡ que continentur.J.ea.diſt.vt conſtitueretur. Prima regula ſm h.hec eſt, vt qui mortaliter peccauit poſt baptiſmum, non pmoueatur: vt.xxv.diſt.primū.j.q.vij.ſi quis omnem. Scōa eſt. Promotus ſi mortaliter peccat, deijciendus eſt.J.ea.qui ſemel. Tertia eſt. Qui ab ordine deponiꝛ, ammodo non reſtituitur.J.ea.ca.j.⁊.ij.et.ca. peruenit.et vbicūq; mitius agitur, diſpenſatio eſt. Iſte autem tres regule ſm tres opiniones recipiūt interpretationē. Quidā eñ dicunt ꝙ omne pctm̄ mortale impedit pmouēdū, ⁊ deijcit iā promotū. ‡ et ſi talis ſit pmotus, ⁊ egerit penitētiā: tamen non poteſt miniſtrare ſine diſpēſatione. Alij intelligūt de magnis criminibus predictas regulas: qꝛ minora poſt penitentiam nō repellūt nec deijciunt: vt.lxxxj.diſt.ca.apl's.et.xlvj.diſt.clericus. v.q.iiij.in loco.lxviij.diſtin.ca.j. qꝛ nec oē publicū crimē animę mortem irrogat.inſtit.de pub.iudi.§.vlti. Tertij intelligunt predictas tres regulas de manifeſtis.occulta eñ poſt penitentiā nō repellunt, nec deijciunt: immo iure cōmuni promouetur: et ſi pmotus eſt, remanet in ordine ſuo.J.ea.c.de his vero.⁊ ca.precedenti.⁊ hec opinio verior eſt, et benignior: hoc tamen excepto, ꝙ maxima peccata etiam occulta repellūt: et de hoc plenē dixi.s.xxv.diſt.ca.vlt. De adulterijs autē ⁊ ſimilibus poteſt epūs ſimplex diſpenſare.extra de iudi.at ſi clerici.J.e.contumaces.de maioribus non.J.e.miror.⁊ in ſimonia.j.q.j.erga.⁊ ſm quoſdā in omnibus criminibus diſpēſat vbi nō prohibeꝛ.extra de ſenten.excō.nuper.⁊ de peni.diſt.vj.§.j.i fi.et.lxxxij.diſt.pbr̄.⁊ in pluribus caſibus inuenio epm̄ poſſe diſpenſare: vt notaui.j.q.vij.§.niſi rigor. Petrus hiſpanus cōtrarium dixit.nā cum in quibuſdam certis caſibus ei permittitur diſpēſare ergo in alijs ,phibetur: arg.xxv.diſt.qualis.et.C.de procu.maritꝰ. † Quis autem cum depoſito poſſit diſpenſare, dixi.ij.qō.vj.ideo. Cum ſuſpenſo autem vel penitente etiam in hereſi bene diſpenſat epūs.J.ea.preſbyteros. Joan. Iſte opiniones hodie terminantur per decre. Grego.in extrauag.de tēp.ord.queſitum.vbi reprobatur opi.Joan.⁊ credo ꝙ epūs ſemp poſſit diſpenſare, niſi ei prohibeaꝛ expreſſe a iure: vt.xxvij.q.ij.lex diuine.in fi.⁊ extra de ſen.excō.nuper. B.

bus irretiti, in ſacerdotes ordinari nō poſſunt. Nunc autē de eiſdem queritur vtrū poſt peractā penitentiā vel in proprijs ordinibꝰ remanere, aut ad maiores gradus ɔſcēdere valeāt. Multorū authoritatibus varijs criminibꝰ irretiti a pprijs ordinibꝰ deijciuntur, ⁊ ab acceſſu maioꝝ ,phibentur. Unde Gregoriꝰ ait Cōſtātino Mediolanenſi epiſcopo.

¶ Lapſi in ſuum ordinem reparari non poſſunt.

SI lapſis[a] ad ſuū ordinē reuertēdi licētia conceditur, vigor canonice pcul dubio frangiꝛ diſcipline: dum p reuerſiōis ſpe[b] praue actionis deſideria q̄s ɔcipe nō formidat. ⁊ poſt pauca. Illō aūt pre omnibus ſtudete cauere, vt lapſos in ſacro ordine nulla nobis ſupplicatio[c] aliquo modo reuocare[d] ſtudeat: ne huiuſmodi non ſtatuta[e] ſed temporaliter delata cre latur eis eſſe vindicta. Itē Martinus papa Amando epō.

¶ Qui poſt ſuā ordinationē labiꝛ, depoſitus pmanebit.

QUi ſemel poſt ſuā ordinationem in lapſum ceciderit, deinceps iam depoſitus erit: nullūq; gradū ſacerdotij poterit adipiſci[f]. ¶ Itē Grego.pa. Fabiano epō.

¶ Preſbyter poſt lapſū nulla ratione in ſacro ordine reparari valet.

PResbyterum de quo nos fraternitas tua la-

SI lapſis. ¶ Casus. Conſtantinus Mediola.epūs queſiuit a Gregorio an cuilibet lapſo debeat licentia dari ad ſuū ordinē reuertendi? Et reſpondet ꝙ non, triplici ratione: quia ſi hoc fieret, vigor eccleſiaſtice diſcipline frangeretur: et quilibet propter ſpem reuerſionis praua deſideria concipere non formidaret: et preterea vindictam ſibi inflictam putaret eſſe temporalem, et non perpetuam.

a ¶ Si lapſis.hoc ca.loquiꝛ de depoſito: vt patet p fi.

b ¶ Spe.qꝛ facilitas venie ⁊c. vt.xxiij.qō.iiij.eſt iniuſta.et ex̄ de vi.⁊ hone.cleri.vt clericorum.

c ¶ Supplicatio.carnalis, ſed ſpūalis bn̄.J.ea.clerico.

d ¶ Reuocare.J.xxiij.q.iiij.eſt iniuſta.

e ¶ Non ſtatuta.perpetuo. Qui enim deponitur, perpetuo deponitur: vt hic, ‡ ⁊.lxxxj.diſtin.ſi quis clericus. et.C.de pe.ſeruus. Argu.contra.xxxiij.queſtio.iiij.non oportet.ij. Ibi ſimpliciter ponitur ſeparentur: et tamen ſeparantur ad tempus, non perpetuo: vt extra de conſti.ex literis.in fi. Sed certe illā non ſunt contraria: quia ibi nulla fuit depoſitio: ⁊ eſt hoc ideo ſtatutum, ne leges ludibrio fiāt: vt.C.de bo.que lib.l.vlt.§.fi.et eſt ſi. quod lex dicit ꝙ damnatus de crimine, ad militiam non recipitur: vt.ff.de re mili.qui cum vno.§.adulteri.

f QUi ſemel. Adipiſci. hoc ca.intelligitur de rigore.xxv.diſt.primā.J.ea.miror.vel in maioribus vel de manifeſtis criminibꝰ.ex̄ de tēp.ord.ca.fi.ſic non obſt. lxxxij.diſt.preſbyter.et.xv.q.vlti.hi qui.

PReſbyterum. ¶ Casus. Sacerdos quidā fuit lapſus in crimē, de quo poſtea in iudicio fuit ſponte

Epūs in quibus criminibus diſpēſat.

† Extra de trāſla.epiſ.ca.ij. ß. q̄ ꝙ deceſſione ⁊c.ſm Lau.

Epūs an poſſit ſēp diſpenſare.

Depoſitio eſt perpetua.

† Nam verbū ſtatuere rē pfectā ſignat. ß pe.di.j.§.hoc aūt.ſm Lau.ff. qō q̄ſq; iur̄.l.j.

† Sez i §.ō lapſis. Lau.

‡ Sciliz ius cōe ɔtinentes. L.

‡ Mortaliter peccat q poſt baptiſmā peccauit ſi ſe, pmo ueri pmittit: vel ſi in ordine iā ſuſceptore manet: qꝛātūcunq; egerit pniam niſi cū eo fuerit diſpēſatū. Iſti itelligūt regulas put ſonant. Lau.

confeſſus. quare queſiuit Fabianus an poſſit in ſacro ordine remanere, vel reuocari deberet? Et reſpon. Gre go. ꝙ non. Sed qꝛ ſponte confeſſus eſt, mitius eſt agen dum cum ipſo: ſcilicet vt nomen ſacerdotis retineat, vel in minoribus ordinibus remaneat.

doqꝫ epiſcopus tenetur diſpenſare: vt. j. e. vt conſtitue retur. in fi. et. c. ſi quis diaconus. et. c. dño ſctõ. ⁊. j. q. vij. diſpenſationes. et. xxiij. q. j. noli. in fine.

e ¶ Homicidium. Sponte: vt ex͞ de homici. lator.

f ¶ Suadere. Plus enim eſt ſuadere ꝙ̃ compellere. ff. de ſer. corru. l. j. §. perſuadere. et plus punitur ſua ſor ꝙ̃ faciẽs. lxx vj. diſt. tanta. Jo.

toris preſentiũ legatione con ſuluit, nulla ratiõe in ſacro or dine poſt lapſum aut perma nere[a], aut reuocari poſſe co gnoſcat. Circa quẽ tamen mi tius[b] agendum eſt: quia com miſſum facinus facili[c] dicitur profeſſione confeſſus.

Item Joannes. viij. Ceno manico vticenſi epiſcopo.

¶ Poſt perpetratum homici dium ſacerdotale officium mi niſtrari non poteſt.

Miror[d] min⁹ doctã ſciẽ tiam tuã ſacerdotẽ pu tare poſt perpetratũ homici dium[e] poſſe in ſacerdotio mi niſtrare: imo (qđ eſt ineptius) nobis ſuadere[f] velle vt ipſi ta li preſumptioni prebeam⁹ aſ ſenſum. Quis enĩ tã demens, tãqꝫ puerſi ſenſus tale qđ exi ſtimaret vel poſt quantãcũqꝫ pñiam cõcedendũ: cũ oĩno ca nonice diſcipline ſit cõtrariũ?

Debet ergo ſacerdotio priua tus, lachrymarum fonte flagi tiũ tã imane diluere, vt talib⁹ ſaltem remedijs curatus, ſalu tis poſſit inuenire ſuffragiũ.

Item Nicolaus papa.

¶ Ad maiorem gradum cle ricus peruenire nõ poteſt qui paganum occidit.

Clericũ q̇ paganum oc ciderit[g] nõ opꝫ ad gra dum maiorem ꝓuehi: qui ca rere etiã debet acquiſito. ho micida enim eſt. Nam cum di ſcreti ſint milites ſeculi a mili tibus eccleſie: non cõuenit mi litibus eccleſie militare[h] ſecu lo, per quod[i] ad effuſionẽ ſan guinis neceſſe ſit peruenire.

Item Oſbaldo coepiſcopo quadrãtino. ¶ Qui defendẽ do ſe paganũ occiderit, ſacer dotali careat officio.

De his[k] clericis ꝑ qui bus cõſuluiſtis: ſcilicet qui notantur infamia. ob hec verba. §. vlti.

a ¶ Aut ꝑmane re. ſ. e. §. xxiiij. di ſti. c. vlt. j. xv. q. vi. ſi quis pbr̃. cõtra. Solu. in inferiori miniſtrauit: vt ibi. ſed non in ſuperio ri: vt hic.

b ¶ Mitius. Ar. ꝙ mitius agit cuꝫ cõfeſſo ꝙ̃ cũ conui cto: † vt. j. e. de his vero. ⁊. xv. q. vlt. ſi quis pbr̃. ſi. lvj. di ſtin. qꝛ ſimpliciter. j. q. v. preſentium. Arg. contra. xxiiij. diſt. cap. vlti. Sed ibi timore proba tionum eſt confeſ ſus, hic ſponte.

† Cõc. text. i. l. ij. et ibi gloſa. ⁊ doc. C. q̄ ap. nõ reci.

c ¶ Facili. i. ſpon te: vt extra de ho mici. lator.

Miror. ¶ Ca ſus. Quidaꝫ ep̄us volebat cum quodam ſacerdo te homicida diſpẽ ſare: et ꝑſuadebat domino pape vt ei poſt ꝑpetratũ ho micidiũ cõcederet miniſtrare. Sꝫ pa pa eũ reprehendit, dicens hoc fieri nõ poſſe poſt quan tancũqꝫ penitentiã: ſed diluat tam immane flagitium la chrymis, vt poſſit inuenire ſuffragium ſalutis.

‡ Secꝫ i ordine: ſꝫ in bñ ficio ſic: ex͞ ꝟ cle ri. pug. i du. hẽ ric⁹. j. e. pbr̃os. ⁊. c. ſtu deat. Dici põt ꝙ hoc ca. miror. loquit̃ i homici da noto rio ſiue manife ſto ⁊ vo lũtario. de hoc le. ⁊ no. j. e. de his ꝟo. Archi.

d ¶ Miror. Hic habes ꝙ ep̄s non põt diſpẽſare ‡ cum homicida: item nec cum ſimoniaco: vt. j. qõe. j. erga. niſi quandoqꝫ: vt. j. q. v. c. j. et vlti. Joã. De ſimoniaco eſt ex preſſum ex͞ de elec. c. penul. vbi dicit̃ ꝙ ſi aliquo ignoran te ſit cõmiſſa ſimonia, ep̄s cum eo poteſt diſpẽſare ſi in ſimplici beneficio ſit cõmiſſa ſimonia: ſecus ſi in prelatu ra. ſi autem eo ſciente ſit facta, ep̄s non poteſt diſpenſa re cum eo. extra de ſimo. nobis. B. Item nec cum depoſi to ſm̄ quoſdam: vt. ij. q. vj. ideo. Item nec cum eo qui ex cõmunicatus celebrat: vt. xj. q. iij. ſi quis ep̄s. ⁊. vij. qõ. j. ſi quis preſbyter. lꝫ ſit arg. contra. ij. q. v. quanto. Sed illud de mandato pape. Item nec cum eo qui accedit ad iudicium ſeculare: vt. xxj. q. v. ſi quis epiſcopus. Itẽ nec cũ bigamo: vt extra de biga. ca. de bigamis. et. xxxiiij. di ſtin. lector. Jo. Nec diſpenſat hodie cum filijs preſbyte rorum: vt ex͞ de fil. preſby. ca. pe. vbi ſcilꝫ miniſtrauit pa ter immediate. B. Diſpenſat aũt in pleriſqꝫ criminibus vt notaui. j. q. vij. §. niſi rigor. ⁊ generaliter vbi nõ prohi betur ep̄o diſpẽſatio, ſemper diſpenſare poteſt: vt extra de ſenten. excom. nuper. lꝫ quidam dicant ꝙ in illis ſolis caſibus diſpenſabit vbi a iure ei permittitur: quia cum in quibuſdam criminibus ei conceditur diſpenſatio: vt extra de iudi. at ſi cleri. ergo in alijs eis prohibetur: ar gu. xxv. diſtinct. qualis. et. C. de procu. maritus. Et licet diſpenſatio ſit ius quod peti non poteſt: tamen quan

Clericum. ¶ Caſ⁹. Cle ricus quidam occi dit paganum: poſt ea volebat ad or dines promoueri maiores. queſiuit quidaꝫ epiſcopus an poſſet? Et re ſpõdet papa ꝙ nõ: imo carere debet etiã acq̇ſito. Nam milites eccleſie nõ debent ſecularem militiam exercere per quam neceſſe ſit ad ſãguinis ef fuſionẽ ꝑuenire.

g ¶ Occiderit. ſponte. B.

h ¶ Militare. per hoc patet ꝙ loqui tur de illo q̇ in bel lo fuit. hortari ta mẽ poteſt clericus aliquos ad defen ſioneꝫ ſue eccleſie. xxiij. qõ. viij. vt pu dem. arg. ff. de his

i ¶ Per qđ. Argu. ꝙ ratione vnius delicti imputãtur omnia delicta que ſequũtur ex illo: vt. xv. q. j. ſi quis in ſaniẽs. xxij. q. iiij. inter. ff. quod metus cau. ſi mulier. Ar gu. contra extra de ſpon. veniens.

De his. ¶ Caſus. Quidam clerici defendẽdo ſe, pa ganum occiderunt. quare queſiuit quadrãtinus epiſcopus an peracta penitentia poſſint ad priſtinum gradum redire, vel aſcendere ad altiores? Et reſpond. ꝙ non: qꝛ papa nõ dat eis licentiam aliquem hominem occidendi: et ideo melius eſt illis in gradu inferiori irre ꝑhenſibiliter famulari, ꝙ̃ alta indebite appetendo in profundum inferni demergi.

k ¶ De his. Circa illos qui cõmittunt homicidium, di ſtingue ſic: quia aut committitur homicidium ex neceſſi tate, aut ex caſu, aut ex voluntate. Si ex neceſſitate: aut illa neceſſitas eſt euitabilis: aut ineuitabilis. Si eſt euitabilis, ad ſuperiores ordines non poteſt aſcende re: ſed in iam ſuſceptis toleratur: † vt. j. e. de his cleri cis. Si eſt ineuitabilis neceſſitas, ſine omni diſpenſa tione poteſt miniſtrare in ordine iam habito: ſed ad ſu periores habendos petet diſpenſationem: vt extra de homicid. ſuſcepimus. et cap. ij. Nec obſt. extra eo. lator vbi dicitur ꝙ ad ſuperiores talis licite promouetur: quia hoc intelligo ex diſpenſatione. Joannes. Sed cer te quicquid dicat Joan. de neceſſitate ineuitabili, capi tulum videtur expreſſe dicere ꝙ talis neceſſitas in nul lo obſit: vt. j. ead. quis te quaſi obnoxium. De hoc no.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tau in queſtionibus.Barth. Si vero caſu committitur homicidium: aut dedit operam rei licite,aut non. Si dedit operam rei licite,ei non imputatur:ſed poteſt miniſtrare in ſuſcepto: et aſcendere ad ſuperiorem: vt extra eo.cap.vlti.et.j.e.ſepe. et extra eo. Joannes. Sed ſi illicite rei operaz dedit, tunc nec in ſuſcepto poteſt miniſtrare,nec ad ſuperiorem aſcendere: vt.j.ea.clerico. et ca.ſi quis volũtate. Si vero voluntate occidit, nũquã diſpenſandum eſt cũ eo, ſm ꝙ loquitur cap.miror. h.tamen cum ſuo rigore dixit ꝙ in nullo caſu poteſt homicida promoueri: quia potius debet quilibet permittere ſe occidi, ꝙ̃ alium occidere: vt.xxxiij.qõe.v.ita ne. et dicit ꝙ hoc verbum conſulendi ponitur pro verbo precipiendi: vt.xxviij.qõ.j.ſic em̃. Item ſm h. etiaz ſi crimen homicidij ſit occultum,tamen poſt penitentiam nõ poteſt exequi ſuum officiuz, ſicus eſt ſm eum in quolibet crimine alio; vt.j.ea.de his.niſi i ſimonia. Joan. Et hoc expreſſe dicitur extra de temp.ordi. capi.vlti.⁊ ita duo crimina tãtum excipit: ſcilz ſimoniã et homicidiũ. Argu.eſt de accu.inquiſitionis. Bart.

e.c.hi / q.r.c.ſi / duo.ni= / ſi forte / grande / ſcanda / lũ inde / oriret: / qr tunc / iudicaf / ei pur= / gatio. / et.c.et / liris.j.⁊ / no.et h / homic. / cum de= / lect9.in / gl.dm / ec.que / fuit gl. / Uin.

qui ſe defendendo[a] paganum occiderunt:ſi poſtea per penitentiam emendati poſſint ad gradum priſtinum redire,aut ad altiorem conſcendere: ſcito nos nullam occaſionem dare,nec vllam tribuere eis licentiam quẽlibet hominũ quolibet modo occidendi. Ueruntamen ſi cõtigerit vt clericus ſacerdotalis ordinis ſaltẽ paganum occiderit, multum ſibi conſulit ſi ab officio ſacerdotali receſſerit:ſatiuſqꝫ eſt illi in hac vita dño ſub inferiori habitu irreprehenſibiliter famulari,ꝙ̃ alta indebite appetendo damnabiliter in profundum inferni demergi.

Item ex cõcilio Agathenſi.

Cadat ab officio epiſcop9 presbyter aut diaconus capitale committens crimen.

SI epiſcopus,aut pbr̃, aut diaconus capitale crimen commiſerit,aut chartam[b] falſauerit,aut falſum teſtimonium[c] dixerit: ab officij honore depoſitus, in monaſteriũ detrudatur: ⁊ ibi quandiu vixerit,laicam tantummodo cõmunionem accipiat.

Item ex conci.Martini pa.

Qui homicidij facto,aut precepto,aut conſilio poſt baptiſmum conſcius fuerit,clericus non ordinetur.

SI quis[d] viduã,aut ab alio relictam duxerit: non admittatur ad clerum. ꝙ ſi irrepſerit,deijciat. Similiter ſi homicidij aut facto[e],aut precepto[f],aut cõſilio[g] aut defenſione[h] poſt baptiſmũ[i] conſcius fuerit,⁊ per aliquam ſurreptionem ad clericatum venerit,deijciatur:et in fine vite ſue laicam communionem tãtummodo accipiat.

Item Gregorius Januario epiſcopo Caralitano.

De ſacris ordinibus lapſi reparari non poſſunt.

PEruenit ad nos quoſdam de ſacris ordinibus lapſos vel poſt penitentiam vel ante ad miniſterij ſui officium reuocari: quod omnino prohibem9. Et in hac re ſacratiſſimi quoqꝫ canones cõtradicunt. Qui igitur poſt acceptum ſacrum ordinem lapſus in peccatum carnis fuerit[k]:ſacro ordine careat,et ad altaris miniſterium non accedat. Idem Uenãtio Lunenſi epiſcopo.

De eodem.

Alij autem pleriqꝫ dicunt ꝙ ſiue ſit homicidium, ſiue aliud crimen,dummodo ſit occultum:poſt penitentiam bene exequitur officium ſuum ſine omni diſpenſatione, licet non poſſit promoueri. Sed in ſimonia poſt nullam penitentiam poteſt exequi officium ſuum.j.qõne.j.erga hodie autem obtinet opinio h.circa crimen occultum: vt extra de accuſa.inquiſitionis.B.

a Defendendo. Incaute ſine moderamine. cuilibet enim licitum eſt ſe defendere cum moderamine: vt.ſ.di ſtinct.j.ius naturale,et extra de appella.capi.ſignificauit.C.vnde vi.l.j.

SI epiſcopus. ¶ Caſus. Queſitum fuit in concilio Agathẽſi quam penam debet pati epiſcop9 presbyter, vel diaconus qui capitale crimen commiſerit: vel chartam falſauerit: vel falſum teſtimonium dixerit? Et reſpõdet ꝙ deponi debet et detrudi in monaſterium ad agendam penitentiam: vbi donec viuit,non niſi laicam tantummodo communionem accipiat.

b Aut chartam. Dic vt.ſ.xix.diſt.in memoriam.

c Teſtimonium.j.v.q.vj.presbyteri.ij.

SI quis viduam. ¶ Caſus. Statutum fuit in concilio Martini pape ꝙ ſi quis duxerit in vxorem viduam vel relictaz, aut homicidiũ cõmiſerit facto,precepto,conſilio, vel defenſiõe:poſt baptiſma promoueri nõ põt:et ſi irrepſerit,deponaf et eijciatur:et in fine ſue vite cõmunionem accipiat.

d Si qs.iudex, executor,⁊ aſſeſſor in cauſis criminalibus,non poſſunt ꝓmoueri. hoc nõ eſt rõne pctĩ:qꝛ nõ peccãt iſta faciendo: vt.xxiij.qõne.iiij.queſituz. et q.v.miles.ſed propter irregularitatem quã ex tali facto cõtraxerunt.

Ideo dicebat Ber. ꝙ iſtd ca. intelligebaf de illis qui non peccauerũt.

e Aut facto. vt miles.

f Aut precepto.vt iudex.

g Aut cõſilio. vt aſſeſſor.⁊ ita ex conſilio punif aliquis, contra illud ff.man.l.ij.in fi. et l.deniqꝫ. Sed nun quid addi debꝫ de volũtate? argu.ꝙ ſic.j.qõ.iiij.qꝛ preſulatus.in fine.qđ non concedo:lꝫ anteqꝫ fiat vellet illud factuz eſſe: vel poſt factũ gratum habeat.

Conſiliũ facit vt quis puniaf

h Defenſione. euitabili.B.

i Poſt baptiſmum. Ergo ſi ante baptiſmum,poteſt. Bazianus dixit: ſi ante baptiſmum occidit non peccando,vt iudex:non poteſt promoueri: quia non tollitur irregularitas.ſed ſi occidit peccando,tollitur totum. Jo. Et ſic melioris conditionis eſt peccans ꝙ̃ non peccans. De hoc quid iuris ſit notaui in queſtionibus.et.xxvj.diſtin.in glo.videtur.B.

Queſtio venerial eſt: đ ꝗ habuiſti.xxj.di.i pñci. ibi đ hoc,et lj.diſ.in ſũma.⁊ xxvj.d.deide. Archi.

PEruenit. ¶ Caſus. Epiſcopus Caralitanus reſtituebat clericos lapſos in crimen fornicationis ante penitentiam vel poſt. Prohibet Grego.dicens ꝙ tales carere debent ſacris ordinibus: et ad altaris miniſterium nunqꝫ accedere.

k Fuerit. De quo fuerit conuictus vel confeſſus: et hoc verum eſt niſi epũs cum eo diſpẽſaſſet: vt extra de iudi.at ſi clerici. Sed nonne canon iſte prohibet epõ diſpenſare in hoc caſu? non.ſed redarguitur indiſcreta diſpenſatio: vt dixi extra de preben.de multa.

ſcꝫ ꝙ canões ꝯdicũt in hac re ⁊c.

l

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Accedens. ¶ Caſus. Preſbyter Saturninus propter ſuum debitũ depoſitus fuit: et tñ poſt depoſitionem miſſas celebrauit. Diacon⁹ vero abbas ꝛ ſubdiaconi mortaliter peccauerũt, crimen fornicationis cõmittendo. Unde Luneñ. eps̃ queſiuit quam penam iſti pati deberent? Et reſpondet Gregorius ꝙ Saturninus pbr̃ careat cõmunione corpis et ſanguinis xp̃i donec vixerit. in fine tamẽ viaticum accipiat: niſi antea epo viſuz fuerit ei eſſe miſerẽdum, et in ſcriptis caueat vt decetero miſſaz nõ cantet: et gerat curã monaſteriorum in inſula gorgonia et capraria ſine preiudicio alicuius. Diaconus vero abbas ſemp ab ordine ſacro depoſit⁹ erit: qui tamen poterit inter alios mõachos priorem locum obtinere, ſi eius cõuerſatio meruerit: ſed ordinem non obtinebit: in cuius loco debebit alius ordinari. Subdiaconus vero irreuocabiliter deponetur: laicam tamen cõionem accipiat.

a ¶ Preſbytero. Ergo clericus degradatus non retinet ordinem. arg. liiij. diſtin. ex antiquis. et. xj. q̃ōe. iij. eps̃. ꝛ. xv. q. vlti. ſi quis preſbyter. et xxiij. q. vlti. clerici. et idem videt̃ per hoc qđ dicitur. j. inter laicos cõmunionem. Sed tamen dico ꝙ characterẽ ſemp retinet, per id qđ habes. j. q. j. quod quidã. et. xxxij. q. vij. licite. arg. lxxxj. diſt. dictum. Unde qui percutit ipſum, incidit in canonem: ſaltem in memoriam priſtine dignitatis: vt. ff. de decurio. l. vlti. et ff. de queſtio. l. vnius. §. ſeruus. ꝛ de conſecra. diſtin. iiij. oſtenditur. Joan. quod non credo: cum careat omni priuilegio clericali: † nec credo ꝙ conficiat: ‡ quia omnem poteſtatem amiſit. Bar.

† Adde q̃ no. in addi. c. ij. đ pe. lib. vj. ꝛ c. dñs. glo. i ꝟ. ſacrilegium. j. xciij. di.

‡ Hec fuit opi. ray. quã reci. Gof. ꝛ B. ex de cle. ex. mi. ca. ij.

b ¶ In tue. Ergo eps̃ poteſt remittere penitẽtiam iniunctam a papa. ſic. xxxiij. q. ij. latorem.

c ¶ Abbatem. Ergo abbas poteſt eſſe diaconus: quia abbas potius eſt nomen officij q̃ȝ dignitatis. xviij. q̃ōe. ij. capi. j. immo in minoribus ordinibus conſtitutus poteſt eſſe † abbas. extra de eta. et quali. tuam.

d ¶ Ueneris. Exiſtentem.

e ¶ Cecidiſſe. Per crimen.

f ¶ Priorem. Id eſt vt ſit monachus vt prius fuit: nõ tamen erit abbas.

Accedẽs ad gorgoniã inſulã fraternitas veſtra diſcutiat id qđ ad nos de ſaturnino pbr̃o[a] relatũ eſt. ꝑuenit nanqȝ ad nos ꝙ poſtq̃ȝ de ſacris ordinib⁹ lapſus, a ſui ſacerdotij ordine eſt deiectus: ad explendũ miniſteriũ p̃ſbyterij preſumpſerit accedere, et oipotẽti deo hoſtias ĩmolare. ꝙ ſi ita factũ eſſe vr̃a fraternitas repererit, eũ ſacri corpis ꝛ ſanguis dñi ꝑticipatiõe priuatũ in pñiam redigat, ita vt vſqȝ ad diẽ vltimũ in eadẽ excõicatiõe ꝑmaneat: et viaticũ tantũmõ exit⁹ ſui tp̃e ꝑcipiat. Si aũt eum talẽ pñiam agere frat̃nitas vr̃a cognouerit, vt ei iuſte ad recipiendã inter laicos cõionẽ etiã ante exitũ vite debeat miſereri: hoc in tue[b] frat̃nitatis ponim⁹ ꝑtãte. ꝛ. j.

Preterea ad fraternitat̃ tue cõſulta rñdẽtes, ſtatuim⁹ diaconẽ abbatẽ[c] quẽ de portu veneris[d] in crimen indicas cecidiſſe[e], ad ſacrũ ordinẽ non debere vel poſſe aliq̃ mõ reuocari. quẽ quidẽ ſacro ordine priuatũ, in pñiam deputare te cõuenit. cui⁹ ſi poſtea act⁹ cõuerſatioqȝ meruerit, priorẽ[f] inter alios monachos vbi decreueris ſtãdi locũ non ordinẽ obtineat[g]. Subdiaconi q̃qȝ quos ſimilis culpa cõſtringit, ab officio ſuo irreuocabiliter depoſiti inter laicos cõionem accipiant. In portu autem veneris loco lapſi diaconi aliũ qui hoc officium implere debeat ordinabis. Saturninum vero pbr̃m vt nunq̃ȝ ad ſacri ordinis miniſteriũ preſumat accedere, ſcriptis cauere decreuimus: ſꝫ eũ in inſula gorgonia atqȝ capraria ſolicitudinem[h] monaſterij gerere: ꝛ ĩ quo ſtatu eſt, ſine cuiuſq̃ȝ aduerſitate manere ꝑmittimus. Idem.

¶ Loco lapſi alius ordinandus eſt.

Poſtq̃ȝ quẽq̃ȝ crimĩal̃r cadẽtẽ ĩ locũ q̃ lapſus eſt, nulla rõ ꝑmittit reuocari: ꝛ vltra tres mẽſes[i] eccl̃iam vacare põtifice ſtatuta ſctõꝝ canonum nõ ꝑmittũt, ne cadẽte paſtore dñicũ gregem hoſtis (qđ abſit) antiquus inſidiãdo dilaniet: fraternitas vr̃a dep̃cationi eoꝝ cõſentire, et in lapſi loco debet ep̃m ordinare.

Item Martinus papa.

¶ Qui poſt ordinationẽ ſuã in lapſum ceciderit: ſacra myſteria non debet tractare.

Si poſt ordinationem ſuã q̃ſpiã in lapſum ceciderit, et preuaricatiõis pctõ fuerit deprehẽſus obnoxius: oĩmodo ꝓhibẽdus eſt cũ manibus lutulentis atqȝ pollutis myſteria nr̃e ſalutis tractare.

Ecõtra exẽplis ꝛ authorita-

g ¶ Obtineat. Non ordinem vel dignitatem.

h ¶ Solicitudinem. vt ſit procurator loci: lꝫ ſit infamis: q: infames non excludũtur a ciuilibus muneribus † ſꝫ honorib⁹. Arg. C. de his qui non imple. ſti. ſacra. lib. ſunt. l. j. li. x. ꝛ extra de eta. et qualita. tuam. et ſic procurator monaſterij poteſt eſſe infamis: ſed nõ procurator epiſcopi. v. q̃ō. iij. q: epiſcopus, quia non requirit̃ ſumma in eis perfectio integritatis: vt. xvj. q. j. legi.

Poſtq̃ȝ. ¶ Caſus. Epiſcopus quidam depoſitus fuit: canonici volebãt alium eligere. Archiepiſcopus vł primas diſturbabat, eum reſtituere volens, quod dicit Gregorius de iure fieri non poſſe: et cum eccleſia vltra tres mẽſes vacare non debeat, precipit Gregorius archiepiſcopo vt deprecationi canonicorum conſentiat, et loco depoſiti aliuz ordinet.

i ¶ Tres menſes. Tres menſes dantur ad electionem a die mortis: et alij tres menſes ad conſecrationem petendam. j. c. diſtin. quoniam. et. lxiij. diſtin. obeuntibus. et extra de electio. ne pro defectu. niſi per neceſſitatem prorogetur: ‡ vt. xxviij. diſtin. de ſyracuſane.

¶ Econtra. ¶ Hec eſt ſecũda pars huius diſtin. in qua magiſter probat contrarium eius quod ſupra probatũ eſt: ſcilicet ꝙ poſt lapſum poſſunt reparari: probat inquam per exẽpla ꝛ per nouem authoritates. Jo. de fan.

¶ Caſus. Supra probatum eſt ꝙ lapſi poſt penitentiam non ſunt reſtituendi. Modo Gratianus probat contra, ſcilicet ꝙ poſſint reſtitui ꝛ ad altiora conſcende-

tib⁹ ꝓbaꝛ poſt actā penitentiā ꝓprios gradus licite poſſe adminiſtrare, ⁊ ad maiores poſſe conſcendere. Maria em̄ ſoror Aaron poſtq̄ʒ lepra percuſſa eſt, q2 in Moyſen murmurauerat: acta penitentia a peccato mundata eſt, ⁊ priſtinā gratiā ꝓphetizandi recepit. Aaron[a] autē poſt conflatū vitulū etiā in ſummū ſacerdotē conſecratus eſt. Dauid[b] poſt adulteriū ⁊ homicidiū ſpiritū ꝓphetie recepit, et in proprio gradu permanſit. Achab quoqꝫ poſt mortem Nabuthe viri ſanctiſſimi per penitētiam humiliatus, in regia ſede remanſit. Et vt pretereamus multa exēpla veteris teſtamēti, Petr⁹ negauit Chriſtū, ⁊ poſtea princeps apoſtolorum factus eſt. Paulus Stephanū lapidauit[c], ⁊ tamen a deo in apoſtolum elect⁹ eſt. Multi quoqꝫ ab hereſi ad vnitatem eccleſie reuertētes, in ſuis ordinibus ſunt recepti: alij vero ad epiſcopalē etiā gradum ſunt ꝓmoti: vtpote Auguſtin⁹[d] ⁊ alij q̄ʒplures.

Item ex epiſtola Cyrilli ad Joannem antiochenum.

De eodem. Palea.

IOannes Chryſoſtom⁹ duabus ſynodis orthodoxoꝝ epoꝝ fuit dijudicatus: ſed iterū fuit reſtitutus. Marcellus eps anchire galatie depoſitus fuit: ſed poſtmodum ꝓprium recepit epiſcopatum. Aſclepius dijudicatus a ſynodo, eccleſiam ſuam poſtea recepit. Martianus eps andronopolites damnatus a papa Julio, recepit eccleſiā ſui epatus. Cyrillus eps Hieroſolymitanus depoſitus fuit: poſtea reconciliatus eſt eccl'ie ſue. Simili modo Polocromium eiuſdē eccleſie Hieroſolymitane pontificem, Sixtus papa damnauit: et iterum ipſe eum reconciliauit. Innocētius papa Fortunatuʒ epm̄ dānauit: ſed ipſe poſtea eum in propriū locū reſtituit eccleſie ſue. Nicenum epm̄ a Felice papa damnatū Gelaſius papa ſucceſſor illius reconciliauit: et eccleſie ſue reſtituit. Leontius dum eſſet pbr̄ depoſit⁹ fuit: ſed poſtea in antiochia patriarcha extitit. Grego. vero quartus papa Theodoſium quem Eugeni⁹ ei⁹ anteceſſor pbr̄ij honore priuauerat, ſctē eccl'ie ſeguine conſecrauit epm̄. Abbas nanqꝫ eps dijudicat⁹ fuit: ſʒ ſancta ſynodus canonice ſuā illi reſtituit eccleſiā. Rothardu ʒ vero epm̄ ſancte Sueſſionenſis eccleſie a ſynodo, cui Karol⁹ interfuit rex, condemnatum: et Stophidinū Placentinū epiſcopum merito reprobatum, Nicolaus papa ambos reconciliauit.

Preterea Calixtus papa de hmōi ſcribit ita.

Clerici poſt lapſum in ſuis ordinibus reparari poſſunt.

POnderet[e] vnuſquiſqꝫ ſermones ſuos: et quod ſibi loqui non vult, alteri non loquatur. Unde bene ſacra ſcriptura ait: Qđ tibi[f] non vis fieri, alteri ne facias. Nos em̄ tpe[g] indigem⁹ vt aliquid maturius agam⁹. nō precipitem⁹ cōſilia ⁊ opera noſtra: neqꝫ eoꝝ ordinē corrūpamus. Tho. iiij.c.

Sed ſi aliq̄s lapſ⁹ quoquo modo fuerit: ⁊ portem⁹ eū, et fraterno corripiamus affectu: ſicut ait btūs ap'lus[h]. Si preoccupat⁹ fuerit homo in aliquo delicto: vos q̄ ſpirituales eſtis, inſtruite huiuſcemodi in ſpiritu lenitatis, alter alterius onera portantes: et ſic adimplebitis legem Chriſti. Gala. vj.a.

Porro ſanctus Dauid[i] de mortiferis criminibus penitentiā egit: ⁊ tamen in honore ꝑmanſit. ij. reg. xj.⁊ xij.

Btūs q̄qꝫ Petr⁹ amariſſimas lachrymas fudit qn̄ dn̄m ſe negaſſe penituit: ſʒ tn̄ ap'ls permāſit. ⁊ dn̄s p' ꝓphetā pollicetur dicēs. Peccator in quacūqꝫ hora conuerſus fuerit ⁊ ingemuerit, oīʒ iniq̄tatū ei⁹ nō recordabor ampli⁹. Errant itaqꝫ qui putant ſacerdotes poſt lapſum ſi condignam egerint pniam, dn̄o non poſſe miniſtrare[k]: ⁊ ſuis honoribus frui, ſi bonā deinceps vitā duxerint: ⁊ ſuum ſacerdotiuʒ digne cuſtodierint. Et ipſi qui hoc putāt non ſolum errāt, ſʒ etiā traditas eccl'ie claues deſpicere videnꝛ: de qb⁹ dr: Qđcūqꝫ ſolueritis in terra, erit ſolutum et in celo. alioquin hec ſententia aut domini nō eſt, aut vera eſt. Nos Mat. xxvj. g Ezec. xxxiij. Mat. xvj.c.

re: et probat octo exemplis, ſcilicet Marie et Aaron, Dauid, Achab, Petri ⁊ Pauli, auguſtini, et aliorum quoruʒ nomina in ſequenti palea ponūtur: qui omnes poſt peccatū ſunt reſtituti. Num. xij.c.

Exod. xxxij. Econtra. Maria ⁊c. de hoc dicitur. ij.q. vij. §. item obijcitur.

ij. reg. xj. et xij. a Aaron. hec hiſtoria habeꝛ. xlv. di. diſciplina.

iij. reg. xxj. in fine. b Dauid. hec hiſtoria dicꝛ. ij. q. vij. §. item cum balaam.

Luce xxij. Mat. xxvj. Actu. vij. c Lapidauit. id eſt lapidantib⁹ cōſenſit, cuſtodiendo veſtes: vt. j. ea. conſiderandū. vnde non fuit punit⁹ immunis: vt extra de homicid. c. ſicut §. illi quoqꝫ. tamē hoc exemplum nō cōpetit: quia iſtud fuit ante baptiſmum.

Ar.⁊ xxiij.q. vj. vides. vbide hoc. d Auguſtin⁹. q̄ fuit manicheus: ſʒ ante baptiſmū: ⁊ ideo nō competit exemplum ⁊c.

POnderet. Cau⁹. In hoc ca. oſtēdit papa q̄ clerici poſt lapſuʒ peracta penitētia poſſunt in priſtinū ſtatū reſtitui. Et hoc probat auctoritatibus et exemplis. xj.

e Ponderet. Grauis erit quilibet in verbis: vt iiij. q. iij. §. item in criminalibus. ver. in teſtib⁹. et q̄ cito fatur, ad penitentiam ꝓperat: vt dicit Seneca. et pōt quis in proprio facto petere inducias ad reſpondendum: vt. ff. de interro. acti. qui interrogatur an heres ſit. nā teſtis repentin⁹ ⁊c. v. q. v.

§. ſed aliud.

f Quod tibi. in Thobia.

g Tpe. Nā ratio tpis mutat conſtitutionē: vt. xxxiiij. diſtinc. fraternitatis.

h Apoſtolus. Ad galatas.

i Dauid. hoc exemplū nō cōpetit. naʒ nihilomin⁹ fuit dictū ei: nō edificabis mihi domum, q2 vir ſanguinū es. j. de cōſe. diſti. j. cap. j. et. j. q. vij. ſi quis omnē. Dauid prohibitus eſt edificare.

k Miniſtrare. Diſpēſatiue ſi crimē eſt manifeſtuʒ: vel ipſo iure ſi crimen eſt occultum. extra de temp. ordi. capi. vlti.

a ¶ Qui dormit.in peccato.
b ¶ Non adijciet.i.nõ conabitur bene operando.
c ¶ Ut reſurgat.per penitentiam.
d ¶ Docuit.i.docturuꝫ ſe promiſit: ꝛ ſic eoipſo ꝙ quis promittit ſe velle docere, deo obligatur.ſic.xxj. diſtin.in nouo. vbi ſiĺr arguit anacletus ex illa authoritate. Dabo tibi claues .i.do in corpe mortali.et ſic futurum ponitur ꝑ preſenti vt de cõſe. diſ.ij.in chriſto.ff.de v̄bo.ſignifi. verbum erit. ꝟ.ſimile.xxij.q.v. .§.hinc notanduꝫ. ibi: da ꝛc.

Docere ſe velle ꝑmittẽs deo obligat

Pſal. xl.

pſal.l.

e ¶ Miſericordiam. Si enim in aliquo redarguendi ſumus melius eſt mie reddere rationem ꝙ crudelitatis. xxxv.q.ix. veniam.et.ĩ.xxvj.qõne. vij.alligant. et xj.qõne.iij.nemo.ĩ. lxxxvj.di.non ſatis .ĩ.j.q.viij. exigunt. ꝟ. diſtinct. ix. ſana quippe.

Excedẽdũ ẽ potiꝰ circa miam ꝙ circa crudelitatem.

pſal.l.

Ibidẽ

Et purgabit filios. ¶ Caſus. Probat hiero. poſt peractam penitẽtiã ſacerdotes poſſe deo placere, ꝛ ſacrificare ſibi ſicut ante peccatum faciebant. Et hoc ꝓbat authoritate Malac.dicentis ſacerdotes vete. teſta. purgandos eſſe ꝛ colãdos vt puri remaneãt ſicut aurũ ꝛ argentum, vt deo digne offerant. Ita ꝛ alij vt dicit Grego. cuꝫ emendati fuerint poterũt offerre: et placebit deo ſacrificium eorũ ſicut dies ſeculi ꝛ anni antiqui dño placuerũt.i. ſicut añ peccatum dño placuerunt, ita ꝛ poſt peccatũ emẽdati placent, ꝛ placere debent.

Joan. viij.

Ad roma.vj.

f ¶ Et purgabit. Uerba malachie ſunt. Ecce veniet dñs exercituum: ꝛ qͦs põt cogitare diẽ aduẽtus eiꝰ: ꝛ quis ſtabit ad videndũ eũ? Ipſe eñ quaſi ignis conflans, ꝛ quaſi herba fullonũ: ꝛ ſedebit cõflãs ꝛ emundans quaſi aurũ ꝛ argentũ: ꝛ purgabit filios leui: ꝛ colabit eos quaſi aurũ ꝛ argentũ: ꝛ erunt offerentes dño iuſta ſacrificia: ꝛ placebit dño ſacrificium iuda ꝛ hieruſalem ſicut dies ſeculi ꝛ anni antiqui.

vero indubitãter tã dñi ſacerdotes ꝙ reliqͦs fideles poſt ſatiſfactionem dignam poſſe redire ad honorem credimꝰ: teſtante dño per prophetã. Nũquid qui dormit[a], nõ adijciet[b] vt reſurgat[c]? Et propheta Dauid penitentiam agens dixit. Redde mihi letitiam ſalutaris tui, et ſpiritu principali confirma me. Ipſe nãqꝫ poſt penitẽtiam ꝛ alios docuit[d], et ſacrificiũ deo obtulit: dãs exẽplum doctoribus ſancte eccleſie, ſi lapſi fuerint, ꝛ condignã penitentiã deo geſſerint vtrũqꝫ facere poſſe, docere, et ſanctificari. Docuit enim quando dixit: Docebo iniquos vias tuas, ꝛ impij ad te conuertentur. Sacrificium deo obtulit ꝑ ſe dum dicebat: Sacrificiũ deo ſpiritus cõtribulatus: cor contritum ꝛc̃. Uidens autem propheta ſua ſcelera mundata per penitẽtiã, nõ dubitauit predicãdo ꝛ dño libãdo curare etiã aliena. Mũdetur ergo homo a peccato, et gratia dei reſurgit a lapſu: et in priſtino manet officio iuxta ꝑdictaꝫ authoritates. videat ne amplius cadat: ſꝫ euãgelica ſentẽtia in eo maneat, q̃ ait. Uade, et amplius noli peccare. vnde Apoſtolꝰ ait. Non ergo regnet peccatum in veſtro mortali corpore, vt non obediatis concupiſcentijs eiꝰ. ¶ Sententiã que vetat miſericordiã[e] nõ ſolũ tenere fratres, ſꝫ etiã audire, fugite: qꝛ potior eſt miſericordia oĩbꝰ holocauſtomatibꝰ ꝛ ſacrificijs. Itẽ Hieronymus.

¶ In priſtinum gradum poſt penitentiam reuocari poſſunt penitentes.

Et purgabit[f] filios leui. tẽpus[g] eñ eſt vt iudiciũ a domo[h] dei incipiat. et alibi[i] ſcribitur. A ſanctis meis incipite. In filijs autem Leui omnẽ[k] ſacerdotalẽ intelligit dignitatem. Si autem ſacerdotes purgandi ſunt et colandi, vt purũ aurũ remaneat et argentũ: q̃d de ceteris eſt dicendũ? q̃ cũ emẽdati fuerint ꝛ colati, tunc offerent deo iuſta ſacrificia: et placebit dño ſacrificium eorũ quod offertur pro Juda ꝛ Hieruſalẽ: hoc eſt pro his qui dñm confitentur: ꝛ pacem eiꝰ mẽte conſpiciunt: ſicut dies ſeculi, ꝛ ſicut anni antiq̃[l]: hoc eſt vt quomodo in principio[m] placuerunt deo, ſic poſt peccatũ[n] ꝛ penitentiã placere incipiant, cum omniũ fuerint peccatorũ ſorde purgati.

Item Grego. Secundino.

¶ Lapſi reparari poſſunt.

Quia ſanctitas tua reqͥſiuit vt tibi de ſacerdotali officio poſt lapſum reſurgendi authoritates ſcriberemus, dũ dicis de hoc canonũ diuerſorum te legiſſe diuerſas ſentẽtias: al's reſurgendi, al's nequaqꝫ poſſe: ideo nos generales ſynodos a Nicena ſynodo incipiẽtes, hãc cũ reliqͥs q̃tuor[o] veneramur: qꝛ ipſam ſequẽtes ceterę in cunctis canonicis ſentẽtijs vnanimiter cõcordãt: nos vero precedentes pſes ſeq̃mur: qꝛ authore deo a ſacra doctrina illorũ non diſcordamꝰ. A capite[p] itaqꝫ incipientes, vſqꝫ in quartũ[q] altaris miniſtrum hanc formã ſeruãdã cognouimꝰ, vt ſicut miniſtri ... eſt epiſcopo.

g ¶ Tẽpus enim eſt.ꝛc. Uerba beati petri in epiſtola canonica.
h ¶ A domo.i.ſacerdotibꝰ. Omnia enĩ mala a ſacerdotibus proceſſerũt, vt xxiiij.q.iij.tranſferunt.
i ¶ Et alibi. In ezechiele.ca.ix.
k ¶ Omnẽ. Arg. quod de vno dicitur, de omnibꝰ intelligitur: vt.lxj.diſtinc. miramur. et xxiiij.queſtione.j. quodcunqꝫ.
l ¶ Antiqui.i.patres ſancti.
m ¶ In principio, id eſt ante peccatum. Argumen.ĩ. proxi.ca.
n ¶ Sic poſt peccatuꝫ. immo pl'.ĩ. ca.fidelior.

Quia ſãctitas tua. ¶ Caſus. Secundinus inueniebat cõtrarias authoritates de reparatiõe lapſorum quare ſupplicauit Gregorio vt ſolueret ei has contrarietates: et ſcriberet ſibi ꝺ clericis lapſis vtrum poſſint poſt penitentiam reparari. Grego. vero ei ſatiſfaciens oſtendit lapſos peracta penitẽtia poſſe in ſtatum priſtinum reduci, ſequens concilia et antiqͦs patres. et hoc probat exemplis et rationibus ſex.

o ¶ Quattuor. ſcilicet Conſtantinopolitana, Epheſina, Calcedonẽſis, ꝛ Anchiritana: de qua habes.ĩ.e.domino.
p ¶ A capite. id ...
q ¶ Uſqꝫ in quartum, i. ſubdiaconatum.

a Ita etiam crimine.ſ.xxiij.q.j.non auferamus.
b Triticum. Id eſt penitentiam.
c Et fructum. Id eſt reſtitutionem.
d Gaudeo. Ideo dicit gaudeo, quia poſt penitentiā fortior reſurgit homo: vt.ſ.ea.fidelior. †
e Xcix.ꝓ hunc numerū deſignantur.ix.ordines angelorū: de quibus habes.ſ.de pe.diſ.ij.principium.
f In deſerto. id eſt in celo: quod diabolus ꝑ caſum deſeruit.
g Et prima. argu.ꝙ reſtituti poſſunt accuſare ⁊ teſtificari. arg.ſ.ea. ferrum. et ca. dño ſancto.
h Pauci. Difficile eē eſt continere: vt.xxviij.diſ. de his.⁊.xxxiiij.q.v.qui ſitit. nec tamen ideo min⁹ delictum eſt: vt.ij.q.j.multi.i fi.⁊.xxxij. qōne.vij. flagitia. et licet iſtud ſit naturale, non tamen excuſat: vt.ff.ad.l.aquil.ſi ſeruus.§.ſi fornicarius.

† pnia fortior cat. ſcdm hūc intellectū iſtō magis qd eſt i terr tu tenetur cōparati: ue: tie gitur ō ver; iuſtis: et loquit quadā ſimilitudine vulgari. Arc. Cōtinere difficile eſt. Luce xv.b.

Quid eſt ⁊c. ¶ Caſ⁹. Probat Greg. in hoc cap.ꝙ prelati poſt lapſum pacta penitentia, ex officio ſuo predicare poſſunt. et hoc probat exemplo Ezechielis prophete: qui cum ſtaret ⁊ videret ſimilitudinem quatuor animaliū et quatuor rotaꝝ, cecidit i faciē ſuā: et dñs dixit ei. Fili hominis ſta ſupra pedes tuos, et loquar tecum. Iacenti ergo in peccato prophete dicitur vt reſurgat per pniam: et poſt penitentiā ad predicādum mittitur. Prelati ſiſt̄r in peccato iacentes predicare non debēt: ſed eis per penitentiā reſurgentibus predicabunt: ſicut fecit propheta. Nam cum ſtant in peccatis ſupbie prelati: dignū eſt vt ad bona opera cōſurgant per penitētiā. Et nota ꝙ in predicta authoritate ſtare dupliciter ſumitur. Nam primo accipitur in mala ſignificatione: poſtea in bona.

Apo. ij.a.

Mat. xxvj.

i Prophete. Ezechieli. Ezechie.ij.
k Stans. hic ſtans accipitur in mala ſignificatione, et prius in bona: et ita eſt hic argum.ꝙ aduocatus varijs modis poteſt iura exponere: ſicut hec authoritas: Uerbum caro factum eſt. vel illud: Ueritas ō terra orta eſt. quādoꝗ exponit.i. chr̄s de virgine natus eſt: vt.xxxv.q.x.c.j. quandoꝗ exponitur.i. cōfeſſio de penitente. de peni. diſt.j. quicūꝗ. Argu. cōtra.xxiij.qōne.vij. quod autē. Sed hec diuerſo reſpectu.

Iura vario mō pñt exponi.

Ezec. ij.a.

l Timore. ſeruili ſcꝫ cū quo charitas dedignatur habitare. inducit tamē iſte timor filialē, ſicut ſeta filū: vt.ſ.de pe.diſt.ij.ſi quis tantū.

Timor eſt duplex.

Ferrū. ¶ Caſus. Legit ī Iob: Habet argentum venarū ſuaꝝ principia: et locus eſt auro in quo cōflatur: ferrum de terra tollitur: et lapis calore ſolutus in es conuertitur. Per hanc authoritatem vult Greg. probare ꝙ poſtꝗ prelat⁹ ſeparatus eſt per penitētiam a peccatis, debet lucidus reputari: nec dꝫ cōſpici ī eo id qđ fuit, ſed qđ modo eſt: ad iſtar ferri, qđ donec eſt ſub terra, obſcurū eſt: ſꝫ poſtꝗ ſeparaꝶ a terra, fit lucidū et vtile ad ſecandū. Sic prelatus ad predicandum, ⁊ ad ꝟba diuina declarandū.

m Ferrum. In Iob cōtinetur ita: hꝫ argētū venarū ſuarū principia: ⁊ auro locus eſt in quo cōflaꝶ: ferrū de terra tolliꝶ: ⁊ lapis calore ſolutus in es conuertitur.

n Incipit. Argu.ꝙ poſt penitentiā reuertitur quis ad priores ꝓactus. ſi.xxxij.q.j.cum renunciatur. ⁊.q.v.

† ad hꝰ ſ.e.q̄ tua.ꝟſ. ſicut i. vbi de hoc. et xxiij.q.vj. vides. iuxta finē vbi ēt de hoc.

norem maior precedit honore, ita etiam[a] crimine: et quem maior ſequitur culpa, maiori plectaꝶ vīdicta: ⁊ ſic poſtea penitētia credaꝶ eſſe fructuoſa. Quid eē ꝓdeſt triticum[b] ſeminare, ⁊ fructū[c] ei⁹ nō tollere: aut domū ꝯſtruere, et nō illic habitare? Poſt dignam itaꝗ ſatiſfactionez credimus poſſe redire ad honorez: ⁊ ad fontem mīe recurrētes, euangelicam ſententiā ꝓferamus. Gaudeo[d] iquit ſuper vno peccatore penitentiā agente, magis ꝗ̄ ſuper.xcix.iuſtis qui non indigent penitentia. Et ouē ꝑditā (xcix.[e] nō errantib⁹ relictis ī deſerto[f]) humero pij paſtoris ad ouile reportandam dñs ipſe teſtaꝶ. Si ouis perdita, errās poſt inuētionem ad ouile humero deportatur predictis.xcix. nō errātibus in deſerto relictis: cur iſte poſt pniam ad ecclie miniſteriū lapſ⁹ nō reuoceꝶ? Sicut in apocalypſi dr̄ de miniſtro ecclie: Memento vnde excideris, et age pniam: et prima[g] opa fac. Quid eē grauius eſt, aut carnale delictum cōmittere, ſine quo pauci[h] inueniūtur: aut dei filium iureiurando negare? in q̄ verbo hunc ipſum beatū petrum apoſtolorū principem (ad cuius ſacrū corpus indigni ſedemus) lapſum eſſe cognouim⁹: ſed poſt negationem pnia ſecuta eſt: ⁊ poſt pniam mīa data eſt: quia ab apoſtolatu eum non expulit: qui ante quidem ipſum ſe negare predixit.

Idem ſuper Ezechielem.

Poſt acerrimam penitentiam lapſi reparantur.

Quid eſt hoc ꝙ prophete[i] iacenti dicitur: Sta ſupra pedes tuos, et loquar tecum? Qui enim iacenti loquebatur, cur ſtanti promittit ſe locuturum? Sed ſciendum eſt qꝛ alia ſunt que iacentes, alia que ſtātes audire debemus. Iacenti eē dicitur vt ſurgat: ſtanti autē precipitur vt ad predicationem proficiſci debeat. Adhuc enim nobis in infirmitatis confuſione iacentibus preberi nō debet authoritas predicationis: ſed cū iam in bono opere ſurgimus et cum iam recti ſtare ceperimus, dignum eſt vt ad lucrādos alios in predicationē mitti debeamus. Stans[k] ergo ꝓpheta viſionē ſpiritualem vidit, ⁊ cecidit: cadēs ꝟo admonitionis verba ſuſcepit vt ſurgeret: ſurgens autē preceptū audiuit vt predicaret. Nam qui adhuc ex ſupbie ꝟtice ſtamus: cū iam de eternitatis timore[l] aliq̇d ſentire ceperim⁹ dignum eſt vt per penitētiam cadamus: et dū infirmitates noſtras ſubtiliter cognoſcentes humiliter iacem⁹, per diuini verbi conſolationem ad fortiora opera reſurgamus.

Idem. De eodem.

Ferrū[m] de terra tolliꝶ: cuꝫ fortis ꝓpugnator eccleſie a terrena (quam prius tenuit) actione ſeparatur. non ergo in eo debet deſpici quod fuit: quia iā incipit[n] eſſe quod

preceptum.in fi.et.vj.qō.j.illi qui.ꝛ.ꝭ.e.ca.qꝛ ſanctitas tua.in fine.ff.de edili.edic.quod ita. Arg.contra.lxj.diſtin.in ſacerdotibus. Rñ.ꝙ nunꝙ̄ per penitentiā reuertitur res ad priorem ſtatum: vt.xxxiij.q.ij.admonere. ꝛ lxxxj.diſt.romanus.ꝛ ca.ſi quis clericus.ſed per diſpenſationem: vt.ij.qō.iij.§.notādum.in fi.Jo.niſi in occultis criminibus: vt ex̄ de tempo.ordi.ca.viti.Bar.

a ❡ Qđ non fuit.id eſt qualis non fuit: ꝛ ſic nō eſt hic aliqua fictio iuris. Uel dic ꝙ ius fingit eum eſſe nouū hoiem ſicut baptizatū.xxvj.diſt.c.j.de peni.diſti.ij.§.romanos.ꝛ.c.quo modo.ꝟſicu.expoliantes. alteratus tamē eſt.ij.qō.vij.§.q̇a ergo.ſic fingit nō eſſe homicidam qui eſt homicida.xxiij.qōe.v.ſi homicidiū.ſiſr fingit aliquem nō tranſiſſe qui tranſiuit: vt.vij.q.j.mutationes.et nō eſſe ep̄m qui eſt ep̄us: vt.ij.q.vij.nō oēs.ꝛ ca.qui nec.ꝛ eſſe virginem q̄ nō eſt ꝟgo: vt.xxxij.q.v.ꝓpoſito.ꝛ nō eſſe matrimoniū qđ eſt: vt.xxx.q.v.aliter. Sed nūquid per tales fictiones preiudicabitur iuris veritati: ita vt non admittatur probatio in cōtrarium? videtur ꝙ ſic: vt ex̄ de regularibus, vidua. Uidetur contra: vt ex̄ de renun. ſup eo.ꝛ.ff.qđ metus cau.non eſt veriſimile.ꝛ vna preſumptio per aliam preſumptionē tollitur.ff.de in integ. reſti.l.diuus. Ego dico breuiter ꝙ contra oēm preſumptionem admittitur probatio: niſi vbi ius de iure alicuius nō tantum preſumit, ſed etiam certū quid ſtatuit: nec multum apprecior illam diſtinctionem quorundam ꝙ eſt quedam preſumptio iuris: quedam hoīs: quedaꝫ nature: de quib⁹ habes extra de ſponſa.is qui.qꝛ lex dicit ꝙ per fictionem iuris veritas non confunditur nec deletur: vt.C.de iure do.in rebus.in princ.

Cō̄c. tex. i fi. in.l.j.§. i ſūma. ff.đ aq̄ plu. ar. ꝛ.i.l.ꝓuincia. les.ff.đ ꝟb.ſig.

Jus multa fingit.

ꝑs.l.

Probatio vtrū ꝫ pſū ptioneꝫ admittatur.

Al'as fec⁹.ff. de reb. du. qui duos. ꝟ.iij.et iiij.ꝑm Lau.q̇ hāc ſententiā tenet h cū Joan.

non fuit.[a] Item Auguſt.

❡ Poſt cōdignā penitentiam priſtina recipiuntur officia.

CUm exaudiero[b] eos dabo eis virtutē ſpūs mei: et iplebo eos iudicio meo et fortitudine. Aiaduertite in preſenti loco poſſe docere aliquē poſt pctm̄, ſi tñ vitia priſtina pnīa digna diluerit. Uñ Dauid poſt adulteriū et homicidiū loquiꝰ in pſal. Aſperges me hyſſopo, et mūdabor: lauabis me, ꝛ ſuper niuē dealbabor. nec ſua tñ puritate contētus eſt, ſed infert: Redde mihi letitiā ſalu.tui: ꝛ ſpū principali cōfirma me. Cūqꝫ hoc fecerꝫ: docebo (ait) iniquos vias tuas. Item Hieronymus.

❡ De eodem.

IEſus filius ioſedech ſacerdos magn⁹ q̄ꝫ in typo[c] aduentū preceſſerit ſaluatoris, q̇ nr̄a pctā portauit, et Satan, id eſt vxor idolatra ſtabat a dextris eius: et Jeſus erat indutus ſordidis veſtibus. Dixitqꝫ angelus ad eos qui coram ſe ſtabant. Auferte ei ſordida veſtimenta, et date ei candida veſtimenta. Et poſuerunt ſuper caput eius cydarim, indueruntqꝫ eum candidis veſtibus, et alienigenā ſibi ex gentibus copulauit eccleſiam: tamē ꝭm literam poſt ſacerdotium ſordidatus[d] inducitur: aſtat diabolus[e] a dextris eius: et candida[f] illi deinceps veſtimenta redduntur.

Item ex cōcilio Agathenſi.

❡ Poſt penitētiā clerici correcti gradum ſuum et dignitatem recipiant.

COntumaces clerici prout dignitatꝭ ordo[g] permiſerit ab ep̄o corrigātur: et ſi qui prioris[h] gradus elati ſupbia cōionem[i] fortaſſe contempſerint, aut eccleſiā frequētare, vel officiū ſuū implere neglexerint[k], peregrina[l] eis cōmunio tribuaꝰ: ita vt cum eos penitētia correxerit, reſcripti in matricula[m] gradum ſuum dignitatemqꝫ[n] recipiant.

Item ex cōcilio Martini pape.

❡ De eodem.

c ❡ In typo. Qꝛ duxit alienigenā: ſicut xp̄s eccleſiā.

d ❡ Sordidat⁹. Qꝛ dimiſit vxorē.

e ❡ Diabolus. Id eſt vxor q̄ idola coluit.

f ❡ Candida. q̇ ad conſilium Eſdre reliquit illam.xxviij.queſtio.j.§.j.et.ij.

COntumaces ❡ Caſ⁹. Quidam clerici cōmunionem fratrum ꝛ intrare eccleſiam contemnebant, officia ſua penit⁹ negligentes. queſitū fuit in cōcilio Agathen. quam penaꝫ pati deberent. ꝛ reſpondetur ꝙ puniri debent prout ordo permiſerit: id eſt maiores ſuſpēdantur officio ꝛ beneficio: et eis peregrina communio tantuꝫ tribuatur. Minores ꝟo acri⁹ puniantur: qui tamen ſi poſtea reſipuerint et penitentiam egerint, in matrice eccleſia reſcribentur: et in ſtatum priſtinum reuertentur.

g ❡ Prout dignitatis ordo. Alio em̄ modo ſunt puniēdi clerici minorū ordinū, ꝛ alio maiorꝫ: vt.xxxv.diſt.ante omnia.ꝛ.xj.q.j.ſi qui clericorꝫ.ꝛ.xij.q.ij.fraternitas.

h ❡ Prioris. Id eſt altioris.

i ❡ Communionem.i.nolunt eſſe inter alios.

k ❡ Neglexerint. Auferetur eis officiū et beneficium. Joan. per ſuſpenſionem. ꝭm Hug.

l ❡ Peregrina. que al's dicꝰ laica. ex̄ de elec.ca.ij.

m ❡ In matricula. Sic.ij.q.j.nomen.

n ❡ Dignitatēqꝫ. Si em̄ a vigilijs deeſt, auferendum eſt ei ſtipēdium: vt.xcj.diſt.clericus.victum. ſed ſi prelatus p tres hebdomadas deeſt, per triēnium ſuſpendaꝰ: vel etiā ſi dieb⁹ ſolēnibus deeſt: vt.vij.q.j.ſi quis in decoro. ſi p duos menſes, priuaꝰ ecclīa: vt.vij.q.j.preſentiū. niſi velis dicere hodie correctū: vt ex̄ de cleri.non reſid. ex tue. Sed an poſſit repetere fructus poſtea cum reuertitur? nō videtur: vt.C.de re mili.l.j.lib.xij. alioquin ſpe reſtitutionis facilius delinqueret. vt.ſ.ea.diſt.ca.j. Item qꝛ pene non ſolent repeti.ff.de cōdi.indeb.pene. ꝛ penā quam quis ex ſuo delicto preſtitit, nō repetit.ff. de ꝓcu.qui ꝓprio.§.penā. Item hic ꝛ in ſeq.capi.videꝰ ꝙ ep̄s poſſit diſpenſare cū depoſito. Nam ꝛ ſenatus reſtituit.ff.de poſtul.l.j.§.de qua autē.et ſenatus equiparatur principi.ff.de aqua plu.arcend.qđ principis.ꝛ eccleſia habet ſuum ſenatum: vt.xvj.q.j.eccleſia.arg.ad

CUm exaudiero. ❡ Caſus. Probat Auguſt.in hoc cap.ꝙ prelatus ſi diluat peccata ſua per penitentiam docere poteſt ſicut prius. Et hoc probat authoritate Eſaie, que eſt in principio cap.ꝛ exemplo Dauid.

b ❡ Cum exaudiero. Eſaias propheta.xxvij.cap.

IEſus. ❡ Caſus. Judei venientes de Egypto per deſertum, cum viderent vxores ſuas valde ſqualidas ex labore itineris, abiecerunt eas: et ſuperinduxerunt alienigenas: quod fecit Jeſus filius Joſedech ſacerdos magnus: a quibus alienigenis compellebantur idolatrare: quas poſtea ad monitionem Eſdre dimiſerunt. De iſto ieſu zacharias propheta vidit viſionem quandam, quam recitat ſic. Oſtendit mihi dominus ſacerdotem magnum Jeſum coram angelo dei:

hoc.xj.q.iij.epiſcopus.z.C.de epiſ.z cle.placet.Arg.cõtra ex de cleri.non reſi.ex tue.in fi. z dixi de hoc.ij.q.vj. ideo.Jo.So. cũ depoſito ſolẽniter ſolus papa diſpẽſat: vt de peni.diſt.vj.ca.j.in fi.B.

Papa ſolꝰ cuz ſolẽnit depoſito diſpẽſat.

S I quis. ¶ Caſus. Queſitum fuit in cõci. Martini pape quam penaz deberet pati preſbyter vel diaconꝰ qui in caſu illicito calicem vel librum eccleſie alienat: et reſpondet q non debet haberi in ordine clericorum vel debet ab adminiſtratione cauſe remoueri. in iudicio enim epĩ dimittit̃ ſi cum eo voluerit diſpenſare.

Epõ in hereſi diſpenſat.

a ¶ Judicio tamen epi. Hic ergo pmittitur epõ diſpenſare in ſacrilegio: et ſic in hereſi. vt.j.ea.pbr̃os qui. et in occultis etiam magnis.j.e. de his õo. et hoc verũ eſt niſi ſit enorme ſacrilegium: vt.xij.q.ij.de viro.

¶ Quomõ.¶ Hec eſt tertia pars huius diſtinctionis, in qua concordat iura: et dicit q qui vere penitent, poſſunt reparari: et qui ficte penitent non ſunt reparandi: z hoc pbat decem authoritatibꝰ. Jo.de fan.

ps.xl.

¶ Caſus. Probauit ſupra Gratianus q lapſi reparari non poſſunt: poſtea pbauit contrarium. Nunc vero ponit ſolutionez dicens q illi qui agunt ficte penitentiam non odio criminis, ſed timore vilitatis, vel affectione honoris: nõ debent reſtitui, ſed qui vere penitentiam agunt, reſtitui poſſunt. Et hãc ſolutionem probat per ſequentia capitula vſq ad.§. quicunq.

iij.ps.

V T cõſtitueret.¶ Caſ.

S I quis pbr̃, aut diaconus, aut ſubdiaconꝰ inuentus fuerit aliquid de miniſterijs eccl'ie venũdaſſe: qr ſacrilegiũ cõmiſit, placuit eũ in ordinatione eccl'iaſtica nõ haberi. Jn iudicio tñ epĩ[a] dimittendus eſt, ſi in ſuo debeat recipi gradu: qr multotiens hoc ipſum qd̃ de ſacroſancto altario cõtaminatũ eſt, in epiſcopi poteſtate dimiſſum eſt.

I tem Auguſtinus ad Bonifacium. Palea.

B Ene valet ſacerdos reſtitui ad honorem ſuuz poſt peractã penitentiã: licz in hoc diuerſi diuerſa ſentiãt, dicẽtes non poſſe reſtitui ad honorem: ſed ſic dictũ eſt pter ſimulatas penitentias quorũdã, z propter affectatas honorum dignitates.

I tem Auguſtinus. Palea.

S Acerdos q̃dez ſi cadit, valet z hz reſtitutionis locum poſt dignam peractam penitẽtiã in honorẽ ſui: pphetã atteſtãte q̃ ait. Nũquid qui cadit non adijciet vt reſurgat? Et beatus Gregorius hoc dicit ad Secũdũ epm incluſum amicum ſuum. Etiã ab ipſo ppheta in hoc argumentũ habemꝰ: q̃ cũ poſt peractũ adulterium, z homicidiũ perpetrauit: tamen poſtea pacta digna penitẽtia p dei gratiã ad priſtinum officium reſtituitur.

Q uomodo igitur huiuſmodi authoritatũ diſſonãtia ad concordiã reuocari valeat, breuiter inſpiciamꝰ. Sunt tñ q̃dam quos nõ odiũ criminis, ſed timor vilitatis z amiſſio proprij gradus, z ambitio celſioris ad penitẽtiã cogit. hos ſacri canones irrecuperabilr̃ deijciũt: qr q̃ ſimulatione penitẽtie vel affectione honoris a deo nõ ꝯſequit̃ veniã, nec ab eccl'ia reparationẽ meret̃. Unde Auguſtinꝰ ſcribit ad Bonifaciũ.

¶ Quare conſtitutũ eſt in eccleſia ne poſt penitẽtiam quis ad clericatum redeat.

V T cõſtitueret̃ in eccl'ia ne quiſq poſt alicuius criminis penitẽtiã clericatũ accipiat, vel ad clericatũ redeat, vel in clericatu permaneat, nõ deſperatiõe[b] indulgẽtie, ſed rigore[c] factũ eſt diſcipline: alioquin contra claues eccleſie dãtas diſputabit̃: de quibꝰ dictũ eſt. Quecũq ſolueritis ſuper terrã, ſoluta erũt z in celo. Sz ne forte etiã de ceteris[d] criminibꝰ ſpe honoris eccleſiaſtici animus intumeſcens ſuperbe ageret penitentiã, ſeueriſſime placuit vt poſt actã penitentiã de damnabili crimine nemo ſit clericꝰ: vt deſperatione tẽporalis altitudinis medicina maior z verior eſſet humilitatꝫ. Nã z ſanctꝰ Dauid de criminibꝰ mortiferꝫ egit penitẽtiã, z tñ in honore ſuo pſtitit. Et beatũ Petrum qñ amariſſimas lachrymas fudit, vtiq deum negaſſe penituit, z tñ apl's pmãſit. Sz non ideo[e] opinanda eſt ſuperuacua poſteriorum doctorum diligentia: quia vbi ſaluti nihil detrahebatur[f], humilitati aliquid[g] addiderunt[h], quo ſalus tutius inueniretur. Expertꝰ credo aliquorum fictas penitentias per[i] affectatas honorum potentias[k]. cogunt enim multas inuenire medicinas multorum experimenta[l] morborum: verum in huiuſmodi cauſis vbi per graues diſſenſionum ſciſſuras nõ hu-

Queſiuit Bonifa. ab Aug. q̃re in eccl'ia ſit ſtatutum vt clerici poſt pñiam de criminibꝰ non pmoueant̃, vel deijciantur, vel non reuocentur. Et rñ. Augu. q hoc non eſt conſtitutum propter deſperationem indulgentie: id eſt q eccleſia diſpenſare non poſſit: ſed propter ficte penitentes eſt conſtitutum: vt depoſita ſpe temporalis altitudinis, non ſuperbe ſed humiliter agerent penitẽtiam. et licet poſſint reparari poſt lapſum, vt Dauid et Petrus: non tamen canones qui prohibent reparationem, inutiliter ſunt cõſtituti, quoniam facti ſunt pter ficte penitentes: vt ſz varia genera morborũ varias medicinas inuenirẽt: rigor quorum canonum non eſt ſeruandus vbi multitudo eſt in cauſa.

b ¶ Non deſperatione. id eſt ob hoc q eccleſia deſperet ſe poſſe reſtituere tales. Mat. xvj.c.

c ¶ Sed rigore. Hic manifeſte colligitur q canones qui dicunt lapſos non eſſe reparandos vel reſtituendos: de rigore loquuntur.

d ¶ Etiam de ceteris.i.de omnibꝰ. noie enim ceterorũ oẽs intelligũtur.ff. de verbo.ſigni. ceterorum. ij.Reg.xj. Mat. xxvj.g

e ¶ Sz nõ ideo. quaſi dicat lz poſſint reſtitui aliqui ſm rigorem.

f ¶ Nihil detrahebatur.i. vbi non timet̃ periculum.

g ¶ Aliqd.i.rigorem vt nõ reſtituerent̃, vt ſic fierent magis humiles.

h ¶ Addiderũt. ſcilz vt non poſſint reſtitui.

i ¶ Per. Jd eſt propter.

k ¶ Potentias.i. dignitates.

l ¶ Expimenta.

ſi c.xxix.diſtinc.ſciendum.vel aliter vt quandoq̧ fiat reſtitutio,quandoq̧ non.
a ❡ Strages.ſ.xliiij.diſt.comeſſationes.
b ❡ Detrahendū eſt. Hic habes q̄ diſpēſatio qñq̧ eſt debita.ſ.vbi ſtrages multorū iacet:ꝛ alibi.vt.xlv.diſtin.

alijs occaſio delinquēdi. nā prelatus qui omiſſa penitentia delinquentibꝰ parcit:nō curat:ſed potiꝰ occidit.
f ❡ Uigorem.i.rigorem.
g ❡ Fidei,i.diſcipline.
h ❡ Sed etiam cadant.vlterius.

Diſpenſatio qñq̧ ē debita.

licet.et.j.q.vij.diſpenſationes.ꝛ.xj.q.iij.plerūq̧.xxiij.q.j.noli.in fine.ꝛ.j.ea.conſiderandū.cum eñ diſpenſatio ſit quaſi quedam miſericordia:et eſt certū q̄ quilibet tenet̄ eſſe miſericors:vt.lxxxvj.diſt.nō ſatis.et licȝ debita ſit:tamē peti non poteſt,ſicut epiſcopatus debetur bono,et tamen nō poteſt eum petere:vt.viij.q.j.q̄ epiſcopatū.quandoq̧ autē prohibetur diſpenſatio:vt j.qō.j.erga.ꝛ.ſ.e.miror.qñq̧ etiam permittitur diſpēſatio:vt.j.ea.dño.et.ſ.ea.ſi q̄s p̄ſbyter.Et nota q̄ aliud eſt rigor:aliud eſt ius,aliud diſpenſatio.Rigor eſt q̄dam exceſſus iuriſ,et quedam auſteritas facta ad terrorem.ſm quod dicit canon q̄ penitentia imponit̄ cōtrahenti ſecundas nuptias:vt.xxxj.q.j.ca.hac ratione.et ca.precedenti.et q̄ cōmunio non eſt danda etiam in fine vite his qui defecerunt in accuſatione clericorū,hoc eſt epiſcoporum:vt.ij.q.iij.ſi quis epiſcopum.ꝛ rigor nō eſt ſeruādus† niſi vbi timetur exemplum mali:vt.xlv.diſtin.ſed illud.quādoq̧ tamē rigor eſt idem quod ſubtilitas iuris:vt extra de reſti.ſpo.in literis.et extra de no.ope.nun.intelleximus.Diſpenſatio eſt idem quod iuris relaxatio:ꝛ ea non eſt vtendum niſi ſit neceſſitas vel vtilitas:vt.j.q.vij.tali. Jus autem media ſtrata incedit inter rigorē et diſpenſationē.ff.de iur.om.iud.qui iuriſdictioni.et.xxxiiij.q.ij.legatur.

Rigor, diſpenſatio,et ius differūt.

† Et dic q̄ iuris rigor ex cā multiplici mitigat̄ vt not. ex̄ d ſē. excom. pueris. Archi.

ius aut illius hominis periculum,ſed populorū plurimorū strages[a] iacet:detrahendum[b] eſt aliquid ſeueritati,vt maioribus[c] ſanandis malis charitas ſyncera ſubueniat.

Itē ex epiſtola cleri romani[d] miſſa pape Cypriano[e].

❡ Reparationis beneficiū nō niſi poſt penitētiā pōt ꝯcedi.

Abſit a Romana eccl'ia vigorē[f] ſuū tā prophana facilitate dimittere,et neruos ſeueritatis euerſa fidei[g] maieſtate diſſoluere,vt cum adhuc non tantū iaceāt in peccatis,ſed etiā cadant[h] euerſorum fratrū ruine[i],properata[k] nimis remedia communicationū vtiq̧ non ꝓfutura preſtentur.vbi eñ poterit penitentie medicina procedere,ſi etiam ipſe medicꝰ intercepta[l] penitētia indulget periculis:? Hoc eſt nō curare:ſed (ſi verū dicere volumus) occidere eſt.

Itē Cyprianus de lapſis.

❡ Impenitētibus venia concedi non poteſt.

Si q̄s ꝓpoſtera feſtinatione temerarius remiſſionē[m] peccatoꝝ cunctiſ putat ſe dare poſſe,aut audet dñi p̄cepta reſcindere:non tm̄ nihil prodeſt,ſed obeſt lapſis.ꝓuocaſſe eñ irā dei eſt,nō ſeruaſſe ſentētiā[n]:nec miſericordiā piiſſimi dñi deprecari,ſȝ contēpto dño de ſua facilitate preſumere.ꝛ.ī. Mandant eñ aliq̄ martyres[o] fieri:ſȝ ſi iuſta,ſi licita,ſi non contra ipſum dominum ac dei ſacerdotes ſunt,faciēda ſunt.❡ Si obtēperātiſ facilis ꝛ ꝑna cōfeſſio,ſi penitētis fuerit religioſa moderatio:mandāt martyres aliqua fieri:ſed ſi ſcripta non ſunt in lege dñi que mandant,ante eſt vt ſciamus[p] illos a deo īpetraſſe que poſtulāt:ꝛ tunc facere qđ mādāt. Neq̧ eñ ſtatim† videri[q] poteſt diuina maieſtate cōceſſum qđ fuerat humana pollicitatione ꝓmiſſum. Nā Moyſes pro peccatis populi petijt:nec tamen peccantibꝰ veniam a deo cum petijſſet accepit.

Item Iſidorus ad Maſſanū epiſcopum.

❡ Qui ſunt reparādi poſt lapſum,vel qui non.

i ❡ Ruine.i.euerſi ꝛ ruētes fratres.
k ❡ Properata. Quia que committuntur in deum,remitti nō poſſunt ſine penitentia:ꝛ q̄ facilitas venie,incentiuum tribuit delinquendi:vt.j.xxiij.queſtione.iij.ſi is qui.et capi.eſt iniuſta.
l ❡ Intercepta,id eſt dimiſſa.

Si quis. ❡ Caſus. Cyprianus reprehēdit hic quoſdā preſbyteros qui ad mandatum aliquorū martyrum id eſt eremitarum ꝛ religioſorum virorum etiā impenitentibus remittebant penam peccatorum.et dicit q̄ ſi q̄s hoc facit,prouocat deum ad iracundiā contra delinquentes. Item oſtendit q̄ ſi martyres precipiant eā que ſcripta ſunt ꝛ licita,faciē da ſunt:quia non ſunt contra deum ſed vt diſpenſetur cum eo qui vere penitet,et non ficte. Si vero precipiant ea que ſcripta non ſunt,expectandum eſt donec probentur ea deo placere:quoniam non ſtatim concedit deus quod poſtulat martyr:ſicut moyſes non ſtatim impetrauit veniam peccatorum populorum.

c ❡ Maioribus.Sic diſt.iiij.deniq̧.
d ❡ Cleri romani.vel cornelij pape.
e ❡ Cypriano.In chronicis non inuenit̄ q̄ aliquis papa dictus fuerit cyprianus:tamē q̄ fuit papa,habes.j.ea.de eo tm̄.ſed forte hic ꝛ ibi eſt mendoſa litera.

Abſit.❡ Caſus. Cyprianus ſuaſit Cornelio pape vt nouatianos ꝛ ſchiſmaticos facile reciperet.ſed reſpondet Cornelius. Abſit vt eos recipiamus tam ꝓphana facilitate,cum adhuc iaceant in peccatis,ꝛ quotidie cadant de pctō in pctm̄:quia per hoc daretur eis et

m ❡ Remiſſionem.Que enim in nos delinquūtur,poſſumus remittere ſine penitentia:ſed non que in deum:vt.xxiij.q.iiij.ſi is qui.
n ❡ Sententiam. Qui ergo non ſeruat ſententiam iudicis,offendit iudicem:ꝛ iniuriam facit iudici qui fruſtratorie appellat ab ipſo.C.quando prouo.non eſt neceſ.l.vlti.in fine.et hec poteſt eſſe cauſa quare iudex debeat eſſe ſuſpectus ei qui appellauit ab ipſo:vt extra de appel.ad hec.
o ❡ Martyres.i.chriſti ſacerdotes.
p ❡ Ut ſciamus.Per ſigna exteriora conſiderata in penitentibus.
q ❡ Uideri. Argu.q̄ non ſtatim tenetur quis credere etiam bono viro:vt.ix.diſtinc.ego ſolus.ſi.ff.quod cum fal.tu.l.ij.immo imputatur alicui q̄ nimis eſt credulus.xj.q.iij.non ſolum.lxxxvj.diſtinct.ſi quid,vero.ff.de eo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

per quem fac.l.j.§.j. Non obſtat.xxiij.q.j. quid culpat. vbi in dubio obeditur: quia ibi loquitur dum prelat⁹ precipit quod eſt dubium: hic de martyribus qui non erant prelati.xxvj.q.v.nec mirum.

f ¶ Atqꝫ ignominiã. Ex hoc verbo, ⁊ ex illo verbo, depoſitionẽ, eſt arg. ꝙ epũs poteſt depoſitum et infamem reſtituere: † quia ignominia idem eſt quod infamia: vt ff. de his q̃ no. infa. l. ij. §. ignominie. ⁊ ſic patet ꝙ poteſt tollere infamiam: quod concedo ‡ vbicunqꝫ poteſt diſpenſare: vt dixi. ij.q.iij.§.hinc colligitur.

D Omino ſancto. ¶ Caſus. Maſſanus epũs inuenerat in concilio anchiritanoꝙ lapſi in fornicationeꝫ poſt penitentiam poterant reſtitui. Alibi inuenerat eos non eſſe reſtituẽdos: et ideo rogauit Iſidoruꝫ vt hanc contrarietatẽ ei ſolueret. Et reſpondet ꝙ illi qui vere penitent, ad gradum priſtinũ reſtituuntur ⁊ honorẽ, q̃ vero ficte penitẽt, nõ reſtituuntur, ſꝫ authoritates Ezechielis et Ioan. Euangeliſte. In fin. dicit ꝙ vbicunqꝫ inuenitur diſcors conciliorum ſententia, illa ſuſcipiatur que eſt antiquior et potior pietate, id eſt miſericordior.

D Omino ſancto, meritiſqꝫ beato, fratri maſſano epõ Iſidorus epũs ſalutẽ. Q̃d in epiſtolis[a] venerabilis fraternitas tua innotuit, vcꝫ ꝙ in canone Anchiritano ca. xix. legitur poſt lapſum corporalem reſtaurandum honoris gradũ poſt penitentiã: alibi legitur poſt huiuſmodi delictũ nequaqꝫ reparandũ antiq̃ ordinis meritum: hec diuerſitas hoc modo ſoluitur. Illos em̃ ad priſtinos gradus redire canones precipiũt, quos penitentie preceſſit ſatiſfactio, vel ꝯdigna peccatorũ ꝯfeſſio. At contra hi q̃ neqꝫ a vitio corruptionis emendant: atqꝫ hoc ipſum carnale delictũ q̃d admittunt, vẽdicare[b] quadam ſuperſtitioſa[c] temeritate nitunt: nec gradum vtiqꝫ honoris, nec gratiã recipiũt communionis. Ergo ita eſt determinãda ſententia: vt neceſſe[d] ſit illos reſtaurari in locũ honoris q̃ per penitẽtiã recõciliationẽ recepiſſe merentur diuine pietatis. Hi em̃ non immerito ꝯſequuntur adẽpte dignitatis ſtatũ, qui per emendationem penitentie recepiſſe noſcunt remediũ vite. Id autẽ ne forte magis ſit ambiguũ, diuine authoritatis ſententia cõfirmet. Ezechiel quidẽ propheta ſub typo preuaricatricis Hieruſalẽ oſtẽdit poſt penitẽtie ſatiſfactionem priſtinũ reſtaurari poſſe honorẽ. Cõfundere (inq̃t) o iuda, ⁊ porta ignominiã tuã. et poſt paululũ. Et tu (inq̃t) ⁊ filie tue reuertimini ad antiq̃tatẽ[e] tuã. Q̃d dixit cõfundere, oſtẽdit poſt op⁹ peccati debere quẽqꝫ erubeſcere: ⁊ poſt ꝯfeſſionẽ p̱ admiſſis ſcelerib⁹ verecũdã frõtẽ humo p̱ſtratã demergere, p̱ eo ꝙ dignum ꝯfuſione perpetrauerit opus. Deinde precepit vt poſt ignominiã ⁊ deiectionẽ ſui nominis ſiue dignitatis reuertat ad ſuã antiq̃tatẽ. Ergo dũ q̃ſqꝫ poſt op⁹ ꝯfeſſionis ſue ꝯfunditur, atqꝫ ignominiam[f] portans, depoſitionẽ[g] ſuã cũ humilitate luget, reuocari ſm̃ p̱phetã ad priorẽ ſtatum poterit. ¶ Itẽ Ioãnes euãgeliſta angelo Epheſi eccl̃ie inter cetera quedã ſimilia ſcribit. Memor eſto vnde cecideris: ⁊ age penitẽtiã: ⁊ prima opera fac: alioquin veniam tibi, ⁊ mouebo candelabrum tuum de loco ei⁹. Ecce inquãtũ valui cõcilij anchiritani antiquam plane ⁊ plenã authoritatẽ ſacris teſtimonijs explanaui, oſtendens cũ poſſe reſtaurari in proprio gradu qui per penitẽtie ſatiſfactionem nouerit priora delicta deflere. Qui vero negligit, nec luget q̃ geſſit, ⁊ lugẽda ſine vllo pudore religionis, vel timore diuini iudicij cõmittit; eũ nullo modo poſſe ad priſtinum gradũ reſtaurari cognoſcas. In fine autem huius epiſtole hoc adijciendum putaui, vt quotiẽſcũqꝫ in geſtis conciliorum diſcors[h] ſententia inuenitur: illius cõcilij ſentẽtia magis teneatur cui⁹ antiquior[i] et potior extat authoritas.

Q uicunqꝫ igitur pro criminibus ſuis digne deo penitentiã

a ¶ In epiſtolis. Maſſanus rogat Iſidor. vt ſolutionem canonum contrariorũ circa reſtitutionem lapſoruꝫ ei reſcriberet.

b ¶ Vendicare. i. defendere. ſic etiaꝫ econtra ponitur.

c ¶ Supſtitioſa. ſ. viij. diſt. q̃ iure.

d ¶ Neceſſe. Ex hoc verbo neceſſe ⁊ ex illo verbo precipiũt, quod ſupra ponit, patet diſpẽſationem q̃nqꝫ eſſe debitam: † vt. ſ. e. vt cõſtitueretur. et ſic patet ꝙ epiſcopus peccat ſi non diſpenſat vbi patet ratio diſpenſandi: vt. xxxiiij. diſtin. fraternitatis. arg. ij.q.v. q̃ſto. tamen cum ſuperiore agi poteſt officio iudicis vt fiat diſpenſatio: vt extra de iure patro. nullus licet non poſſit peti iure actionis: ſicut poteſt dici de eleemoſyna pauperi debita. xlvij. diſtinctio. ſicut.

e ¶ Antiquitatem. i. mores antiquos.

g ¶ Depoſitionẽ id eſt ſuſpenſionẽ. ſic. xlvj. diſtinct. clericus.

h ¶ Diſcors. Nõ ne illa ſententia eſt potius ſequẽda q̃ maiorem continet pietatẽ? vt. ix. diſ. ſana. licet enim canon apoſtolorum potior ſit, quia antiquior ſit alijs canonibus: tamẽ preiudicat ‡ ei per poſteriores: vt. lxxxij diſ. preſbyter. ideꝫ patꝫ in canone hieronym. vt. xxvj. diſ. deinde. et ca. acutius. Item quãdoqꝫ p̃iudicat ille canon qui non eſt potior: vt. xxv. q. j. cõtra ſtatuta. quod ergo dicit hic, intellige cum ambe cõſtitutiones ſunt p̱ticulares et locales: et de illis loquitur ca. xix. diſ. in canonicis. ſꝫ ſi ambe ſunt generales, ſẽper poſterior preiudicat: vt extra de cogn. ſpi. ca. j. ff. de legi. non eſt nouũ. Sed qualiter prefertur vnus canon alteri: cum omnes ſint promulgati inſtinctu ſpirituſſancti. xvj. q. iij. nemo? † R̃n. ꝙ duo canones poſſunt eſſe cõtrarij: ⁊ tamẽ vterqꝫ eſt iuſte inſtitutus. quod em̃ vn⁹ ſtatuit ⁊ iuſte, alter contrarium poteſt ſtatuere, ⁊ iuſte. lxiij. diſtinct. §. verum. et extra de conſang. et affi. nõ debet.

i ¶ Cuius antiquior. Si ambo ſunt equalis pietatis. xix. diſt. in canonicis.

¶ Quicunqꝫ. ¶ Caſus. Concludit Gra. ex ſupradictis breuiter epilogando ſolutioneꝫ que eſt ſupra in. §. quo-

Epũs q̃nqꝫ peccat ſi nõ diſpẽſat. † Ad hoc. j. xxiij. q. j. noli. vbi de hoc. et j. ea. ſi qſ. v. ꝙ ſi. vbi d h⁹. arg. j. e. cõſilio. ‡ deranadum. Archi

Infamiã p̃t epũs tollere. † De hoc le. ⁊ not. ſ. e. contumaces. ‡ Ideꝫ Io. de fan. qui approbat iſtã totam glo. Canon canoni an p̃iudicet. ‡ Videas q̃d le. ⁊ no. xviij. di. q̃m quidẽ. Apo. ij. b. † et melius. xxv. q. j. violatores ⁊. j. c. p̱xi. i p̱n. et. j. e. ſi ille. ar.

obtulerint: authoritate Gregorij, ⁊ Auguſtini, ⁊ Hieronymi, ⁊ Iſidori, gradum priſtine dignitatis recipere poſſunt. Qui autē nō odio criminis, ſ3 timore vilitatis, vel ambitione dignitatis vel honoris falſas deo penitentias offerunt, in priſtini honoris gradum reparari minime poterunt.

Sed obijcit illud Hormiſde pape, qui ſcribit oib⁹ epis per vniuerſas prouincias.

¶ Diacon⁹ aut preſbyter in adulterio deprehenſi reparari non poſſunt.

Si quis diaconus [a] aut preſbyter poſt acceptā benedictionem leuiticam cum vxore ſua incōtinens inueniatur, ab officio ſuo abijciatur. † Ecce [b] manifeſte ꝯſtat, q2 ſm titulos antiquoꝝ patrū ſancto ſpiritu ſuggerente cōſcriptos, et ſm ſentētias. cccxviij. [c] epōrum q̄s gallicani canones continere videnť, clerici in adulterio deprehēſi [d], aut ipſi confeſſi, aut ab alijs cōuicti, ad honorem redire nō poſſunt [e]. ſed q2 forte non deſunt quibus ꝑ nimia pietate [f] ſupraſcripta ſanctorū patrū ſeueritas minime placeat, ſciāt ſe. cccxviij. epoꝝ. q̄ ⁊ reliquos ſtatuerunt canones, ſententias reprehendere vel dānare. ſed q2 forte maior eſt in illis pietas q̄3 in ſupraſcripť. cccxviij. epis: maior eſt in illis miſericordia q̄3 in ſancto [g] Joāne papa: maior charitas q̄3 in reliq̄s ſanctſ ſacerdotib⁹ q̄ hoc exēplo remedia [h] eccleſiarum ſuis definitionibus deliberauerunt. ⁊ ideo aut pena voluntate preceptis illorū conſentiant: aut omnibus [i] illis contrarios et inimicos [k] ſe eſſe cognoſcant. Que eſt iſta iuſtitie inimica bonitas, palpare [l] criminoſos, et vulnera eorum vſq3 in diem iudicij incurata ſeruare? ¶ Q3 ſi eos duriſſimam penitentiam per plurimos annos viderimus agere: tunc nos ⁊ ſaluti eorum poſſemus conſulere: et ſtatuta canonum deberemus [m] temperare. Cum vero in aliquibus nec compūctio humilitatis, nec inſtantia orandi appareat, nec beatū Dauid imitentur: qui dicit: Lauabo per ſingulas noctes lectū meum: lachrymis meis ſtratum meum rigabo. ⁊ illō: Cinerem tanq̄3 panem manducabā, et potum meum cum fletu miſcebā. nec eos ieiunijs vel lectionibus vacare videam⁹: poſſumus agnoſcere ſi ad priſtinos grad⁹ vel honores redirēt, cū quāta negligētia ⁊ cū quāto tēpore ‡ et aīe inimica ſecuritate permanerent, credentes ꝙ ſic eis nō acta penitētia digna [n] dimiſerit [o] deus, quomodo ſacerdotes indulſiſſe videntur. Uere dico quia ipſi quib⁹ cū periculoſa ⁊ falſa miſericordia indulgere videmur: cū ante tribunal Chriſti ꝑ tātſ peccatſ dānādi aduenerint: ꝯtra nos cauſam dicturi [p] ſunt dicentes ꝙ dū ad durā aſperitatē ligue eoꝝ expauim⁹, aut falſa blādimēta ⁊ periculoſas adulatiōes ipſorū libēter accepim⁹, in eiſdē permanere peccatis eis inutiliter indulgemus [q]: ‡ aut ipſa pec-

modo. Sed huic ſolutioni obijcit cap. ſequens ⁊ alia vſq3 ad. §. ſed illud.

Si quis. ¶ Caſus. Diuiditur in duas partes. In prima parte probat hormiſda ꝙ ſi aliquis clericus fuerit in adulterio deprehenſus, vel conuictus, vel confeſſus: non poteſt ad ſuum honorem redire. Et hoc probat per verba niceni concilij. ccc. et xviij. epiſcoporū: ⁊ reprehendendo deridet eos qui dicebant rigorem non eſſe ſeruandum circa delinquētes. In ſecunda ibi, Q3 ſi eos. dicit ꝙ ſi clerici delinquētes vere penitent, reſtitui poſſunt exemplo dauid. Si vero non reſipiſcunt nō eſt eis indulgendum, cu3 deus nō indulgeat: et ſi eis falſo indulgeam⁹, in die iudicij dicturi ſunt contra nos ꝙ nos non debuiſſemus eis indulſiſſe, nec permiſiſſe eos in delictis ꝑpter blanditias permanere vel minas eorum. Et nota ꝙ prima pars facit contra ſolutionem Gra. ſed ſecunda pro eo.

† Cōc. cū hoc tex. i. l. ſi adulteriu3, cu3 ibi nota. ꝑ Bar. ff. d adul.

a ¶ Si quis diacon⁹. Prima pars ca. facit contra ſolutionem Gratiani: idem facit pro ea in ſecunda parte que incipit ibi: ꝙ ſi eos.

b ¶ Ecce. vſq3 ad hūc locū ſunt verba niceni concilij.

c ¶ Cccxviij. ergo videtur ꝙ hoc ſit ſtatutum niceni concilij cui tot interfuerunt: vt. xv. diſtin. canones. licet damaſus papa de. ccc. tantum loquatur. x. queſt. j. hanc conſuetudinem. ſed minor numerus non excludit maiorem.

d ¶ Deprehenſi. Aliquo ſequentium modorum. Uidetur ergo ꝙ ſola deprehenſio ſufficit: vt hic ⁊. lxxxj. diſtin. preſbyter. ⁊ habes. j. ea. de his. ſed non eſt ita, niſi ſint conuicti vel confeſſi: vt ſequitur. j. ij. q. j. nos in quibuſ. ⁊. xij. q. j. non dicatis. Uel intellige deprehenſi ita ꝙ factum ſit notorium ex facti euidentia: † vt extra de coha. cleri. ⁊ mul. tua. tales enim qui in maleficio publice deprehenduntur, ſine iudicio damnantur: vt. C. de defenſ. ciui. l. defenſores. lex. vij. eſt.

e ¶ Nō poſſunt. De iure.

f ¶ Pietate. ironice loquitur.

g ¶ In ſancto. ea. miror.

h ¶ Remedia. eſt penas contra illos qui non ſeruā[...] ſtatuta.

i ¶ Aut omnib⁹. Arg. ꝙ qui vni facto contradicit, omnibus contradicit: ſic. §. iiij. diſtin. de[...] niq3. de peniten. di. ſtinc. v. fratres. et extra de regu. iur. defleat. de conſecra. diſtinc. ij. comperimus.

k ¶ Et inimicos. Nota ꝙ eoipſo ꝙ aliquis non obedit prelato, ei⁹ eſt inimicus: vt. xxiij. q. j. quoniā vetus. e. ſi q̄s prepoſtera.

l ¶ Palpare. id eſt adulari.

m ¶ Deberem⁹. Not. diſpenſationem eſſe debitam vt ſupra eadem [...] conſtitueretur. [...] xj. queſtiōe. iij. plerunq3.

n ¶ Digna. [...] nulli facit. xxiij. q. ij. ligatur.

o ¶ Dimiſerit. Non enim tam cito dimittit deus ſicut ſacerdos abſoluit. de penitē. di. j. quem penitet.

p ¶ Dicturi. Nū quid voce loquentur, cum apoſtol⁹ dicat ꝙ tūc lingue ceſſabunt: licet propheta contrarium dicat. Exultatiōes dei in gutture eorum. Sed quicquid ſit, tunc nullus accuſabit aliū: ſed ſola conſcientia accuſabit quemlibet. ix. queſtione iij. aliorum.

q ¶ Indulgemus. i. indulſimus.

a ¶ Permittimus.id eſt permiſimus.
b ¶ Quia vno. ſc3 achor. viij.q.j.audacter.J.j.q.iiij.§.
item peccato achor. Jo.
c ¶ Quicũq3. ¶ Diuini.i.eccleſiaſtici.
d ¶ Difficile. Tale difficile habes.xlvij.diſt.quã-
tũlibet.alias ponitur pro nõ.ij.q.vj.§.biduum. verſi.ſi aduerſus. et.xlvij.diſt.c.ſi.

† pmiſimus. Num. vj.c.

Q ¶ Caſus. Aliquis exiſtẽs in gradu ſacerdotali mortaliter peccando cecidit. dicitur ꝙ iſte talis debet eſſe contentus baptizare:communionẽ infirmis dare:et diuina officia celebrare: ſed ad ſuperiores ordies non aſcendat: vel diuina officia celebrabit tanq̃3 clericus,ſed non ſacrificabit. Alia litera habet. Qui ceciderit a gradu.

e ¶ Sub gradu. id eſt in gradu.
f ¶ Baptizare.ſ3 nonne iſtud laico conceditur:vt.j.q.j. quod quidã? Sed dic ꝙ iſte poteſt ſolenniter baptizare:‡ quod laicus nõ poteſt:vt.lxxxj.di. ſi diaconus. Item obijcitur ꝙ ſi iſte poteſt baptizare, ergo ⁊ ſacrificare: vt dicit Hierony. j.q.j.ſicut chriſtus. Sed ibi loquitur d adhuc tolerato.
g ¶ Miniſtrare. Sed non celebrare. Uel dic ꝙ põt remanere ‡ in officio ſacerdotali: † ſed non poteſt eſſe epiſcopus.

‡ Etiã poterit rõne ordinis: qd non poterit laicus. Jo.d f. ‡ diſpẽſatiue. Hug. † Sc3 hũc itel lectum poterit pficere corpus xpi ⁊ alia facere:et ea ſola pena hic i ponitur in eũ qꝛ non põt amplius promoueri. ſ3 hoc nõ eſt 3.j.q.j.ſic ut xpõ.

P ¶ Caſus. Diuiditur i tres partes. Jn prima loquitur de quibuſdam preſbyteris ⁊ diaconibus qui coacti coactione conditionali demonibus immolauerunt de quibus queſitum eſt quomodo debeant puniri. et reſpondet: preſbyteri ⁊ diaconi qui coacti fuerunt coactione conditionali,ſi vere penitet eos feciſſe, et poſtea fideliter et non ficte paganos impugnauerunt: honorem ſuum retineant: ſed in ſuis officijs nullo modo miniſtrent: niſi epiſcopus laboris eorum poſtea conſcius cum eis duxerit diſpenſandum. Jn ſecunda parte que incipit ibi, qui autem fugientes: dicitur ꝙ illi qui fugientes comprehenſi ſunt,et coacti coactione violenta demonibus immolare:nec peccauerunt:et nullo modo ſunt puniendi: nec laici,ppter hoc debẽt a promotione repelli. Jn tertia parte que incipit ibi, De his autem: dicitur ꝙ illi qui ſponte hoc fecerunt,ſicut factũ fuit ſub tyranno licinio, admitti debent ad penitentiam ⁊ communionem eccleſie.

...cata augere pmittimus[a]: † non recordãtes illud qd in veteri teſtamẽto ſcriptũ eſt,qꝛ vno[b] peccãte,cõtra oẽs ira dei deſeuijt. Item Hieronymus.

¶ Difficile eſt poſt lapſu3 ad priſtinum gradum redire.

Quicũq3 dignitatẽ diuini[c] gradus nõ cuſtodiunt:cõtẽti fiant animã ſaluare. Reuerti eñ in priſtinũ gradũ poſt lapſum difficile[d] eſt.

Item Baſilius.

¶ Lapſus poſt penitentiam altario tantum miniſtret.

Qui ſub gradu[e] ceciderit poſt penitentiã,contentus fiat baptizare[f]:cõmunionẽ infirmis dare: ⁊ altario tantummodo miniſtrare[g].

Itẽ ex cõcilio Anchiritano.

¶ De ſacerdotibus, diaconibus, vel laicis qui idolis thurificant.

Preſbyteros q̃ imolauerũt[h], ⁊ poſtea iterũ certamẽ inierũt[i]:ſi ex fide luctati ſunt, et non ex compacto[k] ad oſtentationẽ vt offerrẽt ipſi fecerũt: hos placuit honorẽ[l] q̃dẽ ſedis ppue retinere:offerre aũt[m] illis, ⁊ ſermonẽ ad populũ facere,aut aliquibus ſacerdotalibus officijs fungi[n] nõ liceat. Diaconi ſimiliter q̃ immolauerũt,poſtea vero iterũ reluctati ſunt:alis quidẽ honorẽ habere oportet:ceſſare aũt debẽt ab omni ſacro miniſterio:ita vt nec panẽ nec calicẽ[o] offerant,nec euãgelium pronuncient:niſi forte aliqui epiſcopoꝝ conſcij laboris eorum et humilitatis et manſuetudinis voluerint eis amplius tribuere vel adhibere.penes[p] ipſos ergo de his erit poteſtas. ¶ Qui aũt fugiẽtes comprehẽſi ſunt,vel a domeſticis traditi,vel adẽptis facultatibus ſuſtinuere tormenta:aut in cuſtodiã detruſi,pclamauerunt ſe xpianos eſſe: ⁊ eouſq3 aſtricti ſunt,vt manus eorũ comprehendẽtes violenter attraherẽt, ⁊ funeſtis ſacrificijs admouerent,vt aliq̃d polluti cibi per neceſſitatẽ[q] ſumere cogerent:in omi deiectiõe ⁊ habitu ⁊ hũilitate vite fidẽ confitentes, hos velut extra delictũ cõſtitutos,a cõmunionis grã nõ phiberi decernimus. ¶ Si vero phibiti ſunt ab aliquibus:propter cautelã[r] ampliorem vel propter quorundam ignorantiam ſtatim recipiãtur. ¶ Hoc autem ſimiliter ⁊ de clericis ⁊ de laicis obſeruare cõueniat. ¶ Perquiſitũ eſt autẽ et illud,ſi poſſunt etiã laici q̃ in has neceſſitatis anguſtias inciderunt:ad clericatus ordinem promoueri? ¶ Placuit ergo et hos tanq̃3 qui nihil peccauerint,ſi precedens eoꝝ vita probauerit:ad hoc officiũ puehi. ¶ De his autem qui negauerunt preter neceſſitatem,aut preter ablationem facultatum, aut preter periculum,vel aliquid huiuſcemodi (quod factum eſt ſub tyrannide licinij)placuit ſctẽ ſynodo,q̃3uis humanitate pbentur indigni,tamen eis

h ¶ Qui immolauerũt. Coacti conditionaliter.
i ¶ Jnierunt.ſc3 ſuperbie cauſa.
k ¶ Et non ex cõpacto. id eſt figmento.
l ¶ Honorem.ſc3 beneficium.
m ¶ Offerre. id eſt officium nõ retinẽt. †
n ¶ Fungi. Hic diſpenſatur in beneficio: ſed non in officio: vt extra de cleri.pugnã.i du. henricus. ⁊.J.ea.diſ. ſtudeat.
o ¶ Nec calicem. Ante cõfectionem quia poſt cõfectionem non eſt eis licitum offerre. ⁊ ſic non eſt cõtra.xciij. diſt.peruenit.
p ¶ Penes. Hic patet ꝙ epiſcopus diſpenſat in hereſi,et cum ſchiſmatico: vt.§.ea.vt cõſtitueretur.non tamen cum excõmunicato miniſtrante. xj.queſtio.iij. ſi quis epiſcopus.
q ¶ Per neceſſitatem. famis. immo potius debent mori fame,q̃3 veſci idolothytis.xxxij.queſtione.iiij.ſicut ſatius.et.j.xxxij.queſtio.v.ita ne. Uel vocat hic neceſſitatem coactionem.
r ¶ Propter cautelam. Quãdoq3 enim ad cautelã imponitur alicui penitentia: vt,xxxiiij.q.ij.in lectum.

† Dic planius offerre .i.i altari conficere.q.d. bñficiũ retinebit:ſ3 non officium ſic .J.e.ſtudeat. in fine.xxviij.diſ. pbrin. extra d cle.pu.i du. henricus.ſic e3 retinet qs oficiu3 ſed non bñficiũ. j.q.v.c. j.Joan. de fan.

a ¶ Commodari. Quia reſtituunt ad cōmunionem: ſi digne non ad officium vel beneficium: tamen dabit ſuſtētatio eis. xvj. q. vj. de lapſis. Joan. de fan.

¶ Sed illud. ¶ Caſus. Modo reſpondet Gratianus tribus ca. ſupradictis, ſcʒ illis ca. ſi quis diaconus: et duobus ſequentibus: dans generalē ſolutionē ad oēs ſupradictas ꝯtrarietates, dicēs ꝙ capitula que prohibēt reſtitutionem lapſorū, intelligenda ſunt cum crimina ſunt manifeſta ante ordinationē vł poſt. que vero pmittūt de occultis intelligunt, quib⁹ per occultaʒ pniam purgatis in ſuis ordinib⁹ remanere poſſunt.

b ¶ Sed illō hormiſde. ſ. e. ſi quis diaconus.

c ¶ Hieronymi. ſ. ea. quicūqȝ.

d ¶ Baſilius. ſ. e. c. qui ſub gradu.

S Acerdotes. ¶ Caſ⁹. Carolus archiepiſcopus qſiuit a papa vtrum ſacerdotes quorūʒ fornicatio eſt manifeſta rei euidentia vel per teſtes, poſſunt habere honorē ſacerdotij. Et reſpōdet ꝙ non ſm canonicam inſtitutionē.

e ¶ Manifeſt⁹. p euidentiam facti.

f ¶ Nō poſſunt. ſine diſpēſatione ‡ ſed ſi eſt occultuʒ, poſſunt ſine diſpēſatione poſt penitentiam.

D E his vero. ¶ Caſ⁹ Quidam in ſacris ordinibus conſtituti fecerunt periurium, furtum vel fornicationem, vel huiuſmodi. quare queſiuit Heribaldus ab archiepiſcopo Rabano an tales debeant cadere a primo gradu. Et reſpondet ꝙ ſic, ſi publica ſunt eorum delicta: quia ſcandalum eſt tales preeſſe: et laici inde retrahuntur a ſacrificio dei: ſicut factum fuit per filios heli. Si autem peccata eorum ſint occulta, et per occultam penitentiam deleantur: ad conſilium ſacerdotis in ſuis gradibus remanentes indulgentiam a domino conſequuntur.

g ¶ Qui deprehenſi. Et conuicti: vt. xv. q. vlti. ca. vlt. ⁊ extra de iudi. cum non ab hoīe. et aduocabit teſtes per quos probabit ipſum in crimine deprehenſum: et detineat eum per viginti horas. ff. de adul. capite.

‡ Adde ad hūc text. qō no. bar. l. l. ſi adulterium. ff. ō adul.

‡ ad h⁹ lxxxj. diſtin. miniſtri. extra ō big. q̄a ⁊c. ⁊ forte cū h⁹ pōt diſpēſare epS ſm id qō no. Inno. eẋ ō cle. pe. re. in. c. j. i gl. j. in pbatione.

beneuolentiam commodari[a].

S ed illō hormiſde[b] pape deſidioſos ⁊ negligētes, non vere penitētes reparari ꝓhibet. ¶ Illud aūt Hieronymi[c] fatetur hoc eſſe difficile, nō impoſſibile. ¶ Baſilius[d] aūt circa delinquentes rigorem iuſtitie ſeruādum oſtendit: quem circa penitentes alij relaxandum miſericorditer affirmāt. ¶ Poſſunt et aliter diſtingui premiſſe authoritates ſm iuſtitie rigorem quorū crimina manifeſta ſunt, ante vel poſt ordinationem a ſacris ordinibus deijciendi ſunt. quoꝝ autem pctā occulta ſunt, ⁊ ſatiſfactione ſecreta ſm ſacerdotis edictū purgant: in ꝓprijs ordinib⁹ remanere poſſunt.

V nde Nicolaus papa Carolo archiepiſcopo et eius ſuffraganeis. ¶ Non poteſt reſtitui in ſacerdotiū cuius crimen fuerit manifeſtum.

S Acerdotes ſi i fornicatiōis ceciderit laqueū, et criminis manifeſtus[e] ſiue oſtēſus ſit act⁹: ſacerdotij honorē habere nō poſſunt[f] ‡ ſm canonice inſtitutiōis authoritatē. I tem Rabanus archiepS ſcribit ad Heribaldum. ¶ Qui valeāt reparari poſt lapſum vel non.

D E his ꝓo viſum eſt nobis ſcribendū eſſe q̇ ſacros ordines habētes, et ante vel poſt ordinationē contaminatos ſe eſſe in capitalib⁹ criminib⁹ cōfitent. In qb⁹ (vt mihi videt) hec diſtantia eſſe debet, vt hi q̇ deprehēſi[g] vel capti fuerint publice in ꝑiurio, furto, atqȝ fornicatiōe, ⁊ ceteris hmōi criminib⁹, ſm canonum ſacroruʒ inſtituta a proprio gradu decidāt: qꝛ ſcandalum eſt pplō dei tales perſonas ſupra ſe poſitas habere, quas vltra modū vitioſas eſſe conſtat. nempe inde retrahuntur hoīes a ſacrificio dei: ſicut quondā Heli filijs peccantibus feciſſe legūtur: ⁊ rebelles huic atqȝ contrarij exiſtentes eorū prauis exemplis quotidie peiores fiunt. Qui autem de predictis peccatis abſconſe a ſe admiſſis peccata per occultam confeſſionem corā angelis dei preſente etiā ſacerdote qui eis indicturus eſt penitētiam, confitentur, et ſemetipſos grauiter deliquiſſe querūtur: ſi ſe per ieiunia et eleemoſynas vigiliaſqȝ et ſacras oratiōes purgare certauerint, his etiā gradu ſeruato[h], ſpes venie de miſericordia dei promittenda eſt.

h ¶ Seruato. Secundum quoſdam iure communi et promouetur et manet in ordine ſuſcepto occultus peccator poſt peractam penitentiam: ✝ vt etiam ſentit Gratianus. ſ. e. §. ſed illud. niſi in ſimonia, vbi quis ordines emit: qui quātū ad ſe ⁊ ad alios eſt ſuſpenſus: vt. xxxij. diſtin. §. verum. et extra de ſimo. tanta. licet ſit arg. contra extra de ſimo. ex tue. ſed ibi nō dicitur ꝙ diſpēſabatur cum eo: ſed dicitur ꝙ prohiberi non poteſt, cum ſit occultū. Sed obijcitur iſtis qō dicit in fi. de ſpe venie. Sʒ ipſi intelligūt de ſpe venie quantum ad peccatuʒ. Hug. ꝓo dicit ꝙ in occulto peccato nō poteſt diſpenſari: qꝛ de illo nō poteſt qs accuſari vel puniri: quia occulta peccata non habēt vindictā: vt. xxxij. queſtio. v. chriſtiana. ‡ Ad hoc ergo ꝙ occultus peccator poſſit ꝓmoueri, confitebitur epiſcopo crimen ſuū: et nō ei ſoli, ſed coram aliquib⁹ perſonis: et ſic poterit diſpenſare ſecum. Sed vt dixi. ſ. xxv. diſtin. ca. vlti. peccatum ſiue ſit occultum, ſiue manifeſtum: dum tamē ſit enorme, ſemper impedit ne poſſit ſine diſpenſatione promoueri: lʒ poſſit exeq̇ ſuſceptuʒ ordinē cum eſt occultum peccatum. ⁊ ꝙ occultum peccatū impediat promouēdum, habes extra de tempo. ordina. ex tenore. Joānes. Sed he opiniones hodie ſublate ſunt per decre. extra de tempo. ordina. capitu. vltimo. Bartholo. Sed nunquid ſacerdos tempore penitentie poteſt exequi officium ſuum? Videtur ꝙ non: vt. ſ. diſtinctio. vj. teſtamentum. et de conſecratio. diſtinctio. ij. ſi nō ſunt. et capitu. quotidie. et. ſ. ea. quid eſt hoc. cum quilibet ſit ſuſpenſus quantum ad ſe propter mortale peccatum: vt. j. q. j. ſacerdotes. et facit ad hoc extra de celebratione miſſarum. de homine. Dico ꝙ melius eſt ſi abſtineat ſi credit ſe indignum, ſi autem conteritur, dico ꝙ poteſt ‡ celebrare: non obſt. ſupra diſtinctio. xxxiij. habuiſſe. quod eſt cōtra. Sed illud intelligitur de eo quem non penituit adhuc, de peniten. diſtin. iij. inter hec hircum.

¶ De lapſis. ¶ Hic incipit .iiij. pars huius diſt. in qua loquitur de hereticis qui olim ſine concilijs non reconciliabantur. Joan. de fan.

De eo autem. ¶ Caſus. Quoſdā hereticos debebat Cyprianus eccleſie reconciliare: ſed differebat. queſiuit ergo antonius quare differret. Et reſpondet: ideo, vt cōgregato concilio epiſcoporum de communi cōſilio reconcilientur. ante vero reconciliationē nullus eis cōmunicare debet.

a ¶ Cōmunicato. Olim enim epiſcopus ſolus non poterat ſine concilio reconciliare hereticū: vt .j. q. vij. ſi quis epiſcopus. Sed hodie ſecus. † extra de hereti. ad abolendam .§. preſenti.

¶ Qd vero. ¶ Hec eſt quinta pars huius diſt. in qua ponitur quid iuris ſit de homicidis voluntariis, vel caſualibus, vel neceſſariis. Joan. de fan.

¶ Caſus. Iſte .§. reſpicit .c. illa, miror. clericum. et de his. in quibus dicitur ꝙ clerici homicide carere debent officio ꝑcepto. qd gratianus dicit eſſe verum de illis q̄ poterant homicidium euitare. Ceterū ſi neceſſitate obſidionis anguſtati fecerūt homicidium: penitentia purgati remaneāt in officio.

b ¶ Quod vero. ¶ .ea. ca. clericuz. et cap. de his clericis, et cap. miror.

De his clericis. ¶ Caſ⁹. Quidā ſacerdotes, leuite, & ſubdiaconi in obſidione poſiti hoſtes interfecerunt. vnde queſitum fuit de his an poſſint in ſuis ordinibus remanere? Reſpon. concilium ꝙ quilibet clericus vitare debet ſanguinis effuſionem: ſed ſi in hoc de neceſſitate inciderint, officio et communione corporis chriſti duobus annis priuentur, in quibus penitentiam agant: qua peracta, officio ſuo reddantur: ita tamen ꝙ ad altiora non promoueantur. Si autem in predicto tempore negligenter peniteant: in poteſtate epiſcopi erit prolongare tempus penitentie.

c ¶ In hoc. ex neceſſitate.

d ¶ Priuentur. ad cautelā. ſm h. † clerico in nulla neceſſitate licitum eſt occidere: immo potius debet permittere ſe occidi. ſed nos intelligim⁹ iſtud de neceſſitate euitabili: q. poterat bene exuiſſe caſtrum ante aduentum paganorum. ſi enim eſſet ineuitabilis neceſſitas, non imponeretur eis penitentia. vnde dicas ꝙ ſi eſt neceſſitas ineuitabilis, ſine omni diſpēſatione poteſt celebrare in ordine habito: ſed non debet promoueri ſine diſpenſatione: vt extra de ho. ca. contingebatur. Sed ob. extra eo. lator. vbi dicitur ꝙ licite poteſt promoueri ad ſuperiores ordines. Joā. Sed illud eſt diſpenſatio. de hoc dixi. .ea. c. de his. Sed melius dicas ꝙ ibi fuit caſus fortuitus. B.

iiij. ps.

hereticū recōciliare pōt epſ hodie ſine concilio.

† Sub. & hoc ꝑpter periculuz qd hodie etiā nimis inualuit ad idez et de pur. c. i ex. ſm hoſtiē.

Occidere vtr. licet clerico i neceſſitate.

† Sic ē ātiqua glo. Jo. ꝗuis pauci hoc habeant. Archi.

De lapſis etiā in hereſim hoc obſeruādū eſt, vt ante ſententiā ꝯcilij null⁹ eis cōmunicet.

Unde Cyprian⁹ papa Antonio ait inter cetera.

¶ A cōione abſtineāt q̄ lapſi ante reſtitutionē cōmunicāt.

De eo autē quod ſtatuē dum eſſet circa cauſam lapſorū, diſtuli: vt cum quies et tranquillitas data eſſet, et epiſcopos in vnum conuenire indulgētia diuina ꝑmitteret: tunc communicato [a] et librato de oīm collatione conſilio, ſtatuerē q̄d fieri oportet. Si q̄s vero ante cōcilium noſtrum & ante ſentētiam de omni concilio ſtatutā cōmunicare voluiſſet temere lapſis: ipſe a cōmunione abſtineat.

Q̄d vero [b] ſupra de homicidis ſtatutum legit̃, intelligitur q̄n facultas effugiēdi dat̃, nec neceſſitate claudunt̃ obſidionis. Ceterū cum neceſſitate anguſtati effugere nō poſſunt: ſi tūc homicidium admiſerint, purgati per penitentiā & communioni & officio reddant̃.

Unde in hylerdē. ꝯci. legit̃.

¶ Poſt duorum annorū penitētiam officio et cōmunioni reſtituātur clerici qui in obſidionis poſiti neceſſitate ſanguinem fuderunt.

De his clericis q̄ in obſidionis neceſſitate poſiti fuerint: id ſtatutū eſt, vt q̄ altario miniſtrāt, & Chriſti corpus & ſanguinem tradunt, vel vaſa ſacra officio deputata cōtrectant, ab omni humano ſanguine (etiā hoſtili) ſe abſtineāt. ꝙ ſi in hoc [c] ceciderint, tā officio q̄ȝ cōmunione corporis dn̄i duobus annis priuentur [d]: ita vt in duobus annis, vigilijs, et ieiunijs, & orationibus, et eleemoſynis pro virib⁹ quas dn̄s donauerit, expientur: & ita demū officio vel cōmunioni reddantur: ea tamen ratione, ne vlterius ad officia potiora ꝓmoueantur. Q̄ȝ ſi in definito tēpore negligētiores circa ſalutē ſuam extiterint: protelande ipſius penitētie tempus in poteſtate maneat ſacerdotis [e].

Caſu quoq̄ȝ ſi clericus homicidium fecerit, in proprio gradu ex diſpenſatione remanere permittetur.

Unde Urban⁹ .ij. ſcribit guernerio Narbonenſi epiſcopo.

¶ Qui caſu homicidiū facit, ex diſpenſatione in ordine ſuo permaneat.

Clerico [f] iaciente lapidem puer dicitur interempt⁹. nos pro amore [g] dei et tuo in ſuo ordine eum permanere permittim⁹: vt tamen ſemper in penitentia [h] et timore permaneat. Itē Stephanus .v. ſichiberto corſice epo.

¶ De eodem.

Quia te quaſi obnoxium iudicas [i] eo ꝙ a ſarracenis captus hoies interfeciſ-

e ¶ Sacerdotis. Vide quō circa canones penitentiales habȝ ipſe ſacerdos plenā ptātē: ‡ circa canones vt .xxvj. q. vij. tpa. ſm leges duplicat̃ tp̄s penitentie eis q̄ nō ſeruāt penā & pniam iniunctā. vt ff. de pe. aut damnum .§. inter eos.

Sacerdos plenā ptātem hȝ circa canones pniales

‡ Ad idem de pe. diſ. j. mēſuram. ibi de hoc.

f ¶ Clerico. Si iſte dedit operaȝ rei licite expellendo porcos de agro ſuo tūc intellige ꝙ min⁹ diligēter fecerit. al's in nullo puniret̃: vt dixi. .e. de his.

g ¶ Pro amore. ſpūali. talis enim amor nō inducit ſimoniā: vt .j. q. j. filium. & ca. latorem. & .xxxv. q. ix. veniam.

h ¶ In penitētia. Interiori: q. ſacerdos non facit publicā penitentiā niſi ꝓ enormi crimine: vt de peni. diſ. vj. ſacerdos. & .xxxviij. diſt. presbyter.

Sacerdos pōt q̄n q̄ȝ publicam penitentiam facere.

Quia te. ¶ Caſ⁹. Sichibert⁹ ep̄s Corſice inter anguſtias & iacula ſarracenoꝝ poſit⁹, vt ꝑiculū euitaret q̄ſdā interfecit ex illis. cui papa rn̄det ꝙ bn̄ facit q. ſe obnoxiū putat: ſed q. nō ſpōte hoc fecit, ſm canones nō condemnabitur.

i ¶ Judicas. cum non ſis.

a ¶. Inde canonice.i.non ſm rigorẽ canonum: quia tũc nullo modo: vt.ſ.e.miror.nunc autẽ misericorditer tolleratur. Uel intellige quando ineuitabili † neceſſitate hoc fecerit.

de occaſione proxima z ſufficienti. Sed expreſſe eſt contra extra.e.preſbyterũ.z.ff.ad.l.cor.de ſi. nihil intereſt. vnde intellige ꝙ ſi nõ cecidit ex percuſſione, ſed alio modo cecidit: tunc non tenetur de morte eius, ſed de eo ꝙ prius ipſum incaute percuſſit.

† hanc ſentẽtiã teneas qr de ea intelligit hoc cap. vt not.ex de homi.i ca. ſicut. in gl.not. h etiã. in ſi. et ſ.e.de his.j.

¶Si vero. ¶Caſus. Dictũ eſt ſupra ꝙ illi qui neceſſitate obſidionis vel caſu aliquos occiderint, poſſunt in ſuis ordinibus remanere. Nunc vero dicit ꝙ ſi quis ira commotus aliquẽ occiderit: licet non habeat animũ occidendi, perpetuo tamen depoſitus erit.

S Tudeat. ¶Caſ9. Quidam pbr̄ percuſſit quendã diaconum equitantem: diaconus ꝓo de equo cecidit, et fracta ceruice interijt. vnde papa precipit hoſbaldo coep̄o quadrantino vt ſuadeat ep̄o ſuo aſſociare ſibi ſex vicinos ep̄os: qui inſimul cuꝫ hoſbaldo cognoſcãt. z ſi inuenerint ꝙ diacon9 a ſacerdote non eſt percuſſus ad mortẽ: nec ex percuſſione ipſius, ſed ex ceruicis fractione mortu9 eſt: iniuncta ſacerdoti cõpetẽti penitentia ſuſpẽdat ad tp̄s a celebratiõe miſſaꝝ z poſtea ad ſacerdotale redeat officiũ. Si vero ex qualicũqꝫ preſbyteri pcuſſione diaconus mortuus eſt: licet non habuit animũ occidendi, tamen deponetur: ita vt ſi obediens apparuerit, aſſignetur ei beneficiuꝫ de eccleſia ſua, de quo ipſe z ſui poſſint habere ſolatium ſuſtentationis.

‡ Adde an excõicat9 abſolutus pcipiat fructus medij tẽporis: ar. ꝙñ in.l. j.z.l.ſi vt allegas. C. de teſt. mili. z i auf. vt cum de ap.co. §.ſi vero.col. viij.

ſe videris, bene facis: ſed quoniam non tua ſponte id feciſſe cognoſceris, inde canonice[a] nullo modo iudicaris.

Si vero ira preſbyter cõmot9 aliquẽ interfecerit, etſi animũ occidendi nõ habuerit, perpetuo tamen depoſitus erit.

Unde Nicolaus papa ſcribit Hoſbaldo coep̄o quadrãtino.

¶Perpetuo careat officio pſbyter qui ira commotus, licet extra animum aliquem interfecerit.

STudeat[b] ſanctitas tua pſuadere epiſcopo tuo ſibi canonicum conſociare numerum collegarum, id eſt ſex[c] ex vicinis prouincijs fratres z coepiſcopos ſuos: quibus tecum coniunctis z decernentibus diligenter inueſtigare, et omni niſu perſcrutari procurate quatenus inuenire valeatis vtrũ ꝑ percuſſione iam nominati preſbyteri, an ceruicis fractione idẽ diaconus (vt fertur) extinct9 eſt: qui ſiquidem a p̄fato preſbytero nõ ad mortem percuſſus eſt, ſed ex equo cadens[d] ceruice fracta interijt[e] ſm arbitrium veſtrum pro percuſſione incaute agẽti preſbytero penitentiam cõpetentem indicite: z aliquanto tempore a miſſarũ ſolẽnijs ſuſpendatur: denuo poſt hoc ad ſacerdotale rediturus officiũ.‡ Q ſi veraciter qualicũqꝫ percuſſione[f] preſbyteri ille mortuus eſt diaconus, hunc nulla ratione miniſtrare ſacerdotis more decernimus: quoniã etſi voluntatẽ[g] occidendi non habuerit, furor tamen et indignatio, ex qb9 motio illa mortifera prodijt[h], in omnibus, et precipue in dei miniſtris multipliciter inhibetur atqꝫ damnatur. Uerũ ſi preſbyter adeo veſtro ſtudio obnoxius forte claruerit: precipimus vt tale beneficiũ[i] ſibi eccleſie ſue concedatur, quo z ipſe z ſui[k] ſufficienter poſſint habere ſue ſuſtentationis ſolatium.

Itẽ ex concilio Maticen.ca. ſexto. Palea.

QUi vero odij meditatione, vel ꝑpter cupiditatẽ iudeum vel paganũ occiderit: quia imaginẽ dei, z ſpẽ future cõuerſionis exterminat: quadraginta dies in pane et aqua peniteat. Palea.

SI quis homicidium fecerit: ſi epiſcopus eſt, xv. annis peniteat, et deponatur: cunctos quoqꝫ dies vite ſue peregrinãdo finiat. Preſbyter. xij. annis peniteat: tres ex his in pane z aq̃, z deponat ſupioris ſententia. Diacon9. x. annis peniteat: tres ex his i pane z aq̃. Cleric9 z laic9. vij. annis peniteat: tres in pane z aq̃, z ad gradũ cuiuſlibet ſacerdotij accedere nõ preſumat.

Itẽ ex cõcilio neoceſarienſi.

¶Quinquennio a cõmunione abſtineant qui caſu homicidium faciunt.

c ¶ Sex. Qr tot non erant in prouincia illa.†

d ¶ Cadẽs. poſtea.

e ¶ Interijt. non ex cauſa percuſſionis: ſed ex alio caſu, qr cecidit.

f ¶ Percuſſiõe. ſiue directa ſiue occaſionali.

g ¶ Et ſi voluntatem. directam.

h ¶ Prodijt. Et ſic propter vnum delictum imputantur oĩa que ſequũtur ex illo.j.ea.ſe. pe.z.ſ.e.clericũ.

i ¶ Ut tale beneficiũ. Hic diſpenſatur in bñficio, non in officio: vt.xxviij. diſtin. pbr̄m. debet autẽ de iure carere:‡ vtroqꝫ: qr cui interdicitur vnuꝫ, interdicitur et reliquũ: cum ſint connexa: vt.lxxxj.diſt. ſi quis. nam male meriti cõtinua egeſtate laborare debent: vt.ff.depoſi. bõa fides. S; ideo diſpenſatur, ne ꝑpter neceſſitatem victus ad turpia lucra cõuertatur: vt.lxxxj.diſtinc. ad reatum.

k ¶ Et ſui. Sui enim filij z ipſe eadem perſona intelliguntur: vt.xxxv. queſt.iij.§. hac authoritate. in principio. z vxor dicitur ps viri.xxxiij.queſtio.ij. admonere. vnde videtur ꝙ licet clericus ſit ſuſpenſus ab homine vel canone, ꝙ tamẽ ei relinqui debeat vnde ſe z ſuos poſſit ſuſtentare. et eſt ſi. argu. ff. de pteca, l. penulti. ff. de vſu z ha.l.ij. maxime cum etiam vxor et filij de bonis eccleſie paſci poſſunt: vt.xxxj.diſtinc. omnino. nec totum extorquendum eſt a debitore quod habet: ſed habenda eſt ratio ne egeat. ff. de re iudi. inter eos in ſi. Ille autem qui excommunicatur, nihil percipiet nomine eccleſie, ex. tra de appel. paſtoralis.

b ¶ Studeat. Bar. intellexit hoc ca. prout litera ſonat ꝙ licet ex percuſſione ceciderit et confregerit ceruicem: non ideo eſt ſacerdos deponendus: arg.ſ.e. quantũ. naꝫ ſi ſeruum tuum vulneraui, z ille poſtea ex ictu alterius perijt, non teneor de occiſo. ff. ad le. aquil. huic ſcripture §. ſi ſeruus. z.l. ita vulneratus. Et hanc regulam, qui occaſionẽ damni dat, damnum dediſſe videtur, intelligit

Os vero qui nō voluntate ſed caſu[a] homicidiū fecerint: prior quidē regula poſt .vij. tantū annorū penitentiā cōmunioni ſociauit ſm gradus conſtitutos. hec vero humana[b] definitio quinquennij tempus tribuit.

Itē ex concilio Elibertano.

Quibus temporuz ſpatijs a cōmuniōe abſtineat que voluntate vel caſu ancillā ſuam interfecerit.

Si qua femina zeli furore accēſa, flagellis verberauerit ancillā[c] ſuam, ita vt intra certum diem aīam cum cruciatu emittat: eo ꝙ incertū ſit volūtate an caſu occiderit: ſi volūtate, poſt ſeptē annos: ſi caſu, poſt .v. annorū tempora (acta legitima penitētia) ad communionem placuit admitti. Que ſi intra conſtituta tēpora fuerit īfirmata: accipiat cōmunionem.

Item ex concilio Martini pape.

De his qui volūtate vel caſu homicidium faciunt.

Si quis volūtate homicidiū fecerit, ad ianuā eccleſie catholice ſemper[d] iaceat: et communionem in exitu[e] vite ſue recipiat. Si autez non voluntate ſed caſu aliqd homicidium fecerit: prior canon .vij. ānis agere penitētiā iuſſit: ſecundus canon quinqꝫ mandauit.

Item .ff. titu. de furtis.

Qui ſaccum habentem pecuniā ſurripuit: furti etiam ſacci nomine tenetur quāuis nō ſit ei animus[f] ſacci ſurripiendi. Contra[g], animum non eſt opus puniri: vt lib. ix. Codi. titu. ad .l. cornel. de ſicarijs, exemplis ſacraruz literarum diocletiani et maximiani colligitur.

De eodem.

Eum qui aſſeuerat homicidiū ſe nō volūtate ſed caſu fortuito feciſſe: cum calcis[h] ictu mortꝫ occaſio prebita videaṫ: ſi hoc[i] ita eſt, neqꝫ ſuper hoc ambigi poterit: omni metu ac ſuſpiciōe quam ex admiſſe rei diſcrimine ſuſtinet ſecūdum id quod annotatione[k] noſtra comprehenſum eſt volumus liberari.

Itē īpator Antoninꝰ. C. ad l. cornel. de ſica. l. j.

Palea.

Eos vero. Caſus Queſitum fuit in concilio neoceſarienſi quanta penitentia debet iniungi eis qui caſu fecerunt homicidium. Et reſpondet ꝙ ſecundum antiquam regulam ſeptem annorum penitentia iniungetur, poſt quam reddetur communioni. Hec vero eſt noua regula, que humaniorē īponit penitentiā quinqꝫ annorꝫ tantum.

a Sꝫ caſu. Dū tamen culpa preceſſerit caſū: † al's etiam clericus poſſet promoueri. extra eo. ex parte. et cap. ſignificaſti. et cap. dilectus. in fi. immo talis miniſter dei dicitur: vt xv. q. j. nec is.

b Hūana. ideo magis eſt tenēda: vt .§. ix. diſti. ſana. Quid iuris ſit, de hoc, notaui plene in queſtionibus. B.

Si qua. Caſus. Quedā domina furore iracundie accenſa, ita acriter ancillā ſuā flagellauit, ꝙ intra diem tertiū expirauit. queſitum fuit in concilio elibertano qn̄ poſſit ad communionem admitti. & reſpondet ꝙ ſi volūtarie fecit, poſt .vij. ann. penitentiam. ſi caſu, poſt .v. poterit ad communionem admitti: & nō ante niſi intra hoc tēpꝰ fuerit infirmata.

c Ancillā. Hic habes ꝙ eque punitur dominus occidens ſeruum ſuum ſicut alienum: vt .ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iur. l. j. in fine. modica tamen caſtigatio permittitur domino. ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iur. l. ij. vnde ſecūdum iura noſtra ſeruus poteſt conqueri de domino ſi ſeuiat in ipſum: vt .xxiij. q. iiij. ſi eccleſia. & c. qui peccat. in fi. Et dic vt not. ſuper illo ca. ſi eccleſia. ij. q. vij. queritur.

d Si quis. Semper .i. horis ſtatutis. ſic .xxij. diſtinc. ſacroſancta. et .xxxvj. diſtinc. ſi quis vult. et de conſe. diſt. v. nunqꝫ.

e In exitu. Supple ſi moritur ante finitum tempus penitentie. quia poſt tēpus penitentie licite cōmunicat: vt .xxvj. q. vj. ſi quis de corpore.

Qui ſaccū. Caſus. Quidam furatus fuit ſaccum cū pecunia. Queſitū fuit an poſſit cōueniri actione furti nomine ſacci. Et reſpondet ꝙ ſic.

f Animus. Sed contra, furtum ſine affectu furandi non committitur, xxiiij. q. vlti. ca. vlt. & inſti. de vſuſca. .§. item ſi is. Sed dic ꝙ ratione acceſſionis committitur furtum: & que cōmodatis vel depoſitis rebus accedūt, depoſita vel commodata intelliguntur. ff. commo. l. ſi vt .§. vſqꝫ adeo. Vel dic animus, ſcilicet principaliter: ſed ſecundario et indirecte per quandam conſequentiam fuit ei animus ſaccum furandi: & ſic non eſt contrariū. ff. de furtꝫ. ſi quid fur .§. j. ſic. ff. quod me. cauſa. l. ſi mulier .§. penultimo. xv. queſtiōe. j. merito. xxiij. queſtione. iiij. diſplicet.

g Contra. Caſus. Dictū eſt ſupra in capi. ſtudeat. ꝙ ſi quis faciat homicidiū ſine voluntate, tamen punitur. Modo probat cōtrarium: ſcilicet ꝙ volūtas punitur, nō opus. Et hoc probat vſqꝫ ad .§. premiſſis.

g Contra. Huc vſqꝫ oſtēdit opus ſine animo puniri: nunc oſtendit contrarium.

Eum qui. Caſus. Quidam ludendo iactu calcis ſuum ſocium percuſſit, adeo ꝙ mortuꝰ eſt. iudex loci propter hoc delictum eum voluit punire. conſultus eſt imperator an ille debꝫ puniri. Et reſpondet ꝙ nō debꝫ puniri: immo debet liberari ab omni ſuſpicione & pena legis cornelie: & hoc ſi ꝓbauerit ſe caſu non voluntarie hoc crimen commiſiſſe.

h Cum calcis. Quoniam fecit ludi cauſa.

i Si hoc. Scilicet ꝙ in ludo occidit. et iſtud obtinet cum ludus licitus eſt. ff. ad legem aquil. nam ludus. ſed ſi eſt illicitus ludus, non excuſat: † vt extra de preſumptio. capitu. j. ex quo autem non conſtat ꝙ in ludo mortuus eſt, non eſt neceſſe probare ꝙ caſu occiderit: vt .ff. ad legem aquiliam. l. in lege. extra de ſententia excommunicationis. ſuper eo. al's qui caſum allegat, ipſum probare tenetur: vt. C. de pigno. actione. que fortuitis. et. C. de iniur. ſi non conuicij. Ergo ſi aduerſarius dixit ꝙ ipſum dolo occiderit, hoc probabit: quia qui dolū obijcit, ipſum probabit. ff. de proba. quotiens. et intellige ꝙ ludus fuit licitus: et ſecundum hoc intellige ꝙ non punitur talis lege cornelia, ex quo nihil fecit dolo: punitur tamen. l. aquil. in qua venit leuiſſima culpa. ff. ad. l. aquil. in lege.

k Annotatione. id eſt lege.

† Al's ei nō imputaṫ. ar. xv. q̄ō. j. ſi quis inſa niēs. et no. §. e. clerico. dum tū daret operaz rei licite: vt in decret. hic. j. al le. dilectus. et eo. titu. Jo. & c. ſi. Arc.

Dñs ſi pōt in ſeruuz ſeuire.

Furtū cōmittit rōne acceſſiōis.

† Si ludus nociuus .i. nocēs ē iputaṫ. ff. ad .l. aql. nā ludꝰ nā oē maleficiuz praue pſumiṫ actu. hec tñ pſumptio ex varijs circunſtātijs colligiṫ xxij. q. ij. c. qd ait. & c. ne q̄s. & d cō. diſti. iiij. ſolet. ff. de act. & obli. l. iij. §. ꝟbox. ff. de iiur. illō. §. pꝰ. xv. q. j. illō. et t d ſe. exc. c. j. ſꝫ goſ. qui ita not. eẋ de preſump. cap. j. Archi.

Frater veſter recti⁹ fe=
cerit ſi ſe preſidi ꝓuin=
cie obtulerit. Qz ſi ꝓbauerit
non occidendi aīo hoīem a ſe
ꝑcuſſum eſſe: remiſſa homici=
dij pena ſ᷑m militarē diſcipli=
nam ſentētiā ꝓferri. Crimen
eñ cōtrahitur ſi ꝛ volūtas no
cendi intercedat. Ceterum ea
que ex improuiſo caſu potius
ꝙ̄ fraude accidūt, fato plerū=
qz nō noxe imputanda ſunt.
Hinc et Gelaſius papa.

¶ De eodem.

Quantū[a] dicit iſte placi=
dus, anno preterito di=
ctū eſt de vxore illi⁹, q̄ ſubito
inter caballos inuēta eſt: ꝛ dū
traherent caballi, colliſa eſt il=
la et abortū fecit. ¶ Qđ ſi ita
eſt, forte ſi caballos alienos[b]
furatos tulerit: ide eſt culpa=
bilis[c]. Nam de muliere que ca
ſu inter caballos cōfracta eſt:
vbi volūtas illius nō agnoſci=
tur[d] ꝑniciosa fuiſſe, nō poteſt
addici et occidi per leges.
Item Nicolaus papa.

¶ De eodem.

Hi qui arborem incide=
re videntur: ſi contige=
rit vt cadens arbor occiderit
hominem: inculpabiles[e] ſunt
atqz innoxij: qꝛ nec voluntate
eorum, nec deſiderio homici=
dium perpetratū eſt. Si vero
aliqua culpa eorum vel negle
ctu, morientis hoīs interitus
cognoſcit aduenisſe, abijcien=
di ſunt a gradu, et in ſacro or=
dine nullatenus ſuſcipiendi.
Item ex cōci. Guarmaciēſi.

¶ De eodem.

Sepe contingit dū quis
operi neceſſario inſi=
ſtens arborem inciderit, vt a=
liquis ſubtus ipſam veniens
deprimatur: ꝛ idcirco ſi volū=
tate vel negligentia[f] inciden=
tis arborem factum eſt: vt ho
micida penitentie debet om=
nino ſubmitti. Qz ſi nō ex vo=
to, ſed incuria illius mortuus
eſt: non hec eum ſentētia con
tingit. Si enim dum ille operi
neceſſario fortaſſis incumbe=
ret, et iſte iſperatus[g] occurre=
rit ſub arbore, ꝛ ſub ipſa opp̄ſ=
ſus eſt: inciſor arboris non te=
netur pro homicida.
Item ex cōci. Triburienſi.

¶ De eodem.

Si duo[h] fratres i ſylua
arbores ſucciderint: et
appropinquāte caſura ipſius
arboris frater dixerit fratri,
caue: et ille fugiēs in preſſurā
arboris ceciderit ꝛ mortu⁹ fue
rit, viuens frater innocēs de
ſanguine germani diiudicat.
Premiſſis[i] authoritatib⁹ la=
pſis ꝑmittitur[k] vt poſt pñiam
in ſuis ordinibus reparari va
leant: ad maiorem aūt cōſcen
dere poſt lapſum nulla eis au
thoritate permittit: immo pe=
nitus prohibetur.
Unde in Ililerdenſi concilio
legitur.

¶ Lapſi in ſuis ordinibus re parari poſſunt, ſed nō ad ma= iora conſcendere.

Hi q̄ altario ſancto de=
ſeruiūt, ſi ſubito in flen
da carnis fragilitate corrue=
rint: ꝛ dño reſpiciēte digne pe
nituerit: ita vt mortificato cor
pore, cordis contriti ſacrificiū
deo offerant: maneat in pote=
ſtate pontificis vel veraciter
afflictos nō diu ſuſpēdere: vel
deſidioſos proliriori tempore
ab eccleſie corpore ſegregare:
ita tñ vt ſic officioꝝ ſuoꝝ loca
recipiāt, ne poſſint ad altiora
officia vlterius promoueri.

Quantum. ¶ Caſus. Cum placidus traheret ca=
ballos de ſtabulo, vxor ſua inter caballos fortui=
to caſu colliſa eſt: et fecit abortum confracta: et ideo iu=
dex eum punire volebat tanꝙ̄ homicidam. Conſultus
papa ſuper hoc reſpondet ꝙ ſuper hoc puniri non de=
bet ſ᷑z leges, poſt=
ꝙ̄ voluntas eius
pernicioſa nō fuit:
ſ᷑z de furto pōt pu
niri ſi alienos ca=
ballos furat⁹ eſt.
a ¶ Quantū. Id
eſt ſicut.
b ¶ Alienos. Si
vis dicere ꝙ iſte
furabatur cabal=
los, et ducēdo eos
colliſit mulierem:
tūc quod dicit in fi
ne nō puniri per le
ges, verū eſt. l. cor
nelia de ſica. i qua
venit dolus, nō la
ta culpa. ff. de ſic.
in lege. tamen de
culpa bene punit:
vt. ꝟ. e. c. ſtudeat.
c ¶ Culpabilis.
Et ſic ptz ꝙ lz ali=
quis de furto te=
neatur, nō tamen
tenetur de his q̄ ſe
quuntur ex furto.
ſic. xv. q. j. ſane. ꝟ.
v. diſti. ad eius. ff.
de fur. verū. extra
de ſponſa. veniēs.
Argu. cōtra. ꝟ. ea.
clericum.
d ¶ Non agnoſci
tur. quando eam
premonuit. h.
Hi qui. ¶ Ca=
ſus. Quidā
arbores icidebāt:
eis cadentib⁹ qui=
dam homies ſunt
oppreſſi ab eis.
Querebat an eſ=
ſent homicide qui
arbores icidebāt.
Et reſpōdet: ſi nō
eſt factū eoꝝ volū
tate, ꝛ debitā cau=
telā adhibuerunt,
inculpabiles ſunt.
Si vero eorū cul=
pa vel negligētia
mortui ſunt, depo
nendi ſunt: et non
ſuſcipiendi decete
ro. Idez eſt caſus
ſequentis capi.
e ¶ Inculpabi=
les. Si fecit in pri=
uato loco. tunc eñ
non potuit diuina=
re: vt. ff. ad legem aquil. ſi putator. et extra vt eccle. be=
neficia. vt noſtrum. Si in publico, debuit clamare, caue
caue: vt. j. ea. ſi duo.
f Sepe contingit. ¶ Uel negligentia. Argu. ꝙ qui
occaſionē damni dat ꝛc. ſic. lxxxvj. diſti. paſce.
xvj. q. j. decime. et
ex de homi. pbſm.
xxvij. q̄. ij. ſi m. et
xxxj. q. ij. neptis. et
j. q̄e. j. placuit. iij.
B. Ar. contra. xv.
q. j. inebriauerunt.
et. ff. de ſer. corru.
neratius. §. ſi ſer=
uo. ff. de fur. verū.
de eo qui fregit o=
ſtium meretricis.
ſed non ideo puni=
tur amplius: qꝛ ſa
tis eſt punitus ꝑ=
pter ignominiam.
g ¶ Inſperatus.
Fortuiti eñ caſus
nullo hoīm cōſilio
preuideri poſſunt.
ff. de admini. rerū
ad ci. perti. l. ij. C.
de pigno. actio. l. q
fortuitis.
h Si duo. ff.
ad leg. aq.
ſi putator.
¶ Premiſſis ꝛc.
¶ Caſus. Supra
in illo capi. de his
clericis qui in obſi
dionibus. et in ca.
illo. clerico. dictum
eſt ꝙ cleric; lapſis
permittitur i ſuis
ordinib⁹ miniſtra=
re: ad maiores ve=
ro aſcendere non
poſſunt. Idem di=
citur i hoc. §. ꝛ hoc
probat per ſequēs
capit. Sed poſtea
exemplo beati pe
tri probat ꝙ lapſi
poſt penitentiam
ad maiora poſſunt
promoueri.
i ¶ Premiſſis. ꝟ.
ea. de his clericis.
k ¶ Permittitur
Allegando dicit ꝑ
pter ſequens capi
tu. Joan.
Hi qui. ¶ Ca=
ſus. Quidaz
clerici in ſacris or=
dinibus conſtitu=
ti fornicati ſunt.
queſitū fuit vtruz
ad ſua officia re=
dire poſſint, et ad
maiora promoue=

Culpa
lata i.l.
corne=
lia non
venit.

ri. Et reſpondet concilium: ſi digne penituerint, in poteſtate epi ſit vel veraciter afflictos non diu ſuſpendere: vel deſidioſos proliriori tempore ab eccleſie corpore ſegregare: ita tamē vt ſua loca retineant, et ad altiora nō promoueantur. qui ſi iterum ipſi lapſi fuerint, omni dignitate carebunt, nec habebunt niſi in fine communionem.

probat authoritate euangelij.

d ¶ Gratiam. Argu. q̄ potius eſt eligendus qui peccauit et penituit, q̄ qui ſemper fuit bonus: quia magis ſcit cōpati peccatoribus: vt. ſ. capi. proxi. nam infirmus fortior reſurgit. de peniten. diſtin. j. poteſt. et ibidem diſtinctio. iij. ille rex. Arg. contra. xij. diſtin. nos conſuetudinem. ⁊. xvj. q̄. j. legi.

e ¶ In nationibus. i. gentilibus.

¶ Or ſi iterato velut canes ad vomitum reuerſi fuerint, ⁊ velut ſues in volutabris euerſi iacuerint: nō ſolū dignitate officij careāt, ſed etiā ſanctam cōmunionem non niſi in exitu percipiāt. Sed exemplo beati Petri, qui poſtq̄ trine negationis maculas confeſſione diluit amoris: non ſolum in gradu ſui apoſtolatus remanſit: verūetiam in paſtorem totius eccleſie a Chriſto inſtitui meruit: probantur lapſi poſt dignam penitētiam non ſolum propria officia retinere, ſed etiam ad maiora poſſe conſcendere. ¶ Or autē beatus Petrus poſt negationem paſtor eccleſie a domino ſit inſtitutus, probatur authoritate beati Gregorij: qui in homilia dominice reſurrectionis de eodem principe apoſtolorum ſcribit dicens.

¶ **Petrus poſt culpam negationis princeps apoſtolorum a domino eſt inſtitutus.**

Conſiderādum nobis eſt cur omnipotēs deus eum quem cuncte eccleſie preferre diſpoſuerat, ancille vocē pertimeſcere, ⁊ ſeipſum negare permiſit[a]. ¶ Quod nimirum magne eſſe actum pietatis diſpenſatione cognoſcimus: vt is qui futurus erat paſtor eccleſie, i ſua culpa diſceret qualiter alijs miſereri debuiſſet[b]. Prius itaq̄ eum oſtendit ſibi, et tunc prepoſuit[c] ceteris: vt ex ſua īfirmitate cognoſceret, q̄ miſericorditer alienas infirmitates toleraret.

Item Ambroſius in homilia libro primo.

¶ **Poſt negationem, in fide ⁊ gradu Petrus profecit.**

Fidelior factus eſt petrus poſtq̄ fidē ſe perdidiſſe defleuit: atq̄ ideo maiorem gratiā[d] reperit q̄ amiſit. tāq̄ enim bonus paſtor tuendum gregē accepit: vt qui ſibi ante infirmus fuit, fieret oībus firmamentū: et qui ſe interrogationis tentatione mutauerat ceteros vere fidei ſtabilitate fundaret. deniq̄ propter ſoliditatem deuotionis eccleſiarum petra dicit̄, ſicut ait dn̄s. Tu es petrus ⁊c. Petra enim dicitur eo q̄ primus in nationibus[e] fidei fundamentū poſuerit: et tanq̄ ſaxū immobile totius corporis chriſtianitatis compagem moleq̄ cōtineat.

Item obijcitur: penitentes ad ſacros ordines promoueri non debent. Non ergo lapſi poſt penitētiā ad maiora pertingere poſſunt.

Unde in concilio Carthaginenſi. iiij. legit̄. ¶ **Nō ordinetur clericus ex penitentibus: ⁊ ſi ordinatur, deponatur.**

Ex penitentibus quanuis ſit bonus, tn̄ clericus non ordinetur. ſi per ignorātiam[f] epi factum fuerit, a clero deponatur: q̄ ſe ordinatiōis tpe nō prodidit[g] fuiſſe penitentē.

¶ Hi qui. Hoc ca. habes. xv. q̄. vlti. hi qui.

¶ Sed exemplo. ¶ Caſus. Dictum eſt ſupra q̄ lapſi poſt pniaz nō poſſunt ad altiora cōſcēdere. Modo dicit Gratianus contrarium: qd̄ pbat exēplo beati Petri qui poſt trinam negationē nō ſolū pmanſit apl̄us, ſed etiā factus eſt paſtor totius eccleſie.

Conſiderandū. ¶ Caſus. Querit̄ hic quare xp̄s pmiſit petruz peccare negando ſeipm̄ ad vocē ancille, quem facere diſpoſuerat paſtorem eccleſie? Et reſpōdet Grego. hoc eſſe permiſſum ex magne pietatis diſpenſatione: ſcilz vt petrus ſuā fragilitatē cognoſceret: et in ſua culpa diſceret qualr̄ aliorū delictis parcere deberet: et alijs miſereri poſſet.

a ¶ Permiſit. id eſt nō prohibuit.

b ¶ Debuiſſet. Arg. diſpenſationem eſſe debitam.

c ¶ Prepoſuit. Hoc verbo, Paſce oues meas: factus eſt princeps. † et de electione. ſignificaſti. nō illo, Tu es petrus ⁊c. q̄ illud fuit ei dictum ante paſſionem. xxij. diſtinctio. ſacroſancta.

Fidelior. ¶ Caſus. Dicit Ambroſius in hoc capit̄. q̄ Petrus poſt negationem fortior reſurrexit, et fidelior factus eſt: et maiorem gratiam recepit q̄ perdiderat. Factus eſt enim paſtor eccleſie: vt qui infirmus fuerat in fide, ceteros in fidei ſtabilitate firmaret. Et pro ſolida deuotione quam habuit circa eccleſiam et circa homines conuertendos, dictus eſt petra: quod

¶ Item obijcitur. ¶ Hec eſt ſexta pars huius diſtinctionis: in qua loquitur de penitentibus cum ſolennitate, et de bigamis: ⁊ mixti ponit. xiiij. authoritates. Jo. de fan.

¶ Caſus. Adhuc obijcit Gratianus q̄ lapſi nō poſſunt aſcendere ad maiora: nam penitentes promoueri nō debēt: ergo nec ad maiora aſcendere poſſunt. quod probat ſex ſequentibus capi. que loquuntur de ſolēniter penitentibus.

Ex penitentibus. ¶ Caſus. Quidā epiſcopus ordinauit quendā ſolenniter penitentez. querebat̄ quā penā deberet pati epiſcopus vel ordinatus. Et reſpōdet q̄ ſi ep̄us ordinauit talem ignoranter, tn̄ ordinatus deponitur: q̄a tempore ordiationis ſue ſuū impedimētū nō manifeſtauit ep̄o.. Si vero epiſcopus ordinauerit eum ſcienter, etiam ipſe poteſtate ordinandi priuabitur. Eādē textus dicit penā patiatur epi ſcopus qui ſciēter ordinauit bigamum, vidue vel repudiate maritum.

f ¶ Si per ignorantiā. Bene em̄ poteſt ignorare cum non ipſe, ſed alij examinent. xxiiij. diſtinc. quando. extra de offi. archidi. vt noſtrum.

g ¶ Non prodidit. Ex hoc capitu. videtur q̄ quilibet ordinandus teneatur prodere crimen ſuum: † vt. xxiiij. diſtin. ca. quando. ⁊ ca. vlti. ⁊. lxxxj. diſtin. tantis. et capi. cta. Arquicūq̄. et. viij. q. iij. artaldus. in fine. Sic videtur q̄ in chidia.

Mat. xvj.

Petrus poſt verba fuit factus papa.

† de hoc plenius. xxj. diſ. in nouo teſtā. Archi.

Eligendus potius eſt q̄ peccauit ⁊ penituit, q̄ q̄ nū q̄ peccauit.

Mat. xvj.

vj. ps.

† hic nō probat̄ hoc: q̄a non dicit tentez: nō dicit crimioſuz nec hoc probant. c. hic idu cta. Ar

Si autē ſciens eps̄ ordinauerit talem: etiam ipſe ab epiſcopatu ſuo ordinandi duntaxat ptāte priuetur[a]. Sui ſententie ſubiacebit eps̄ ſi ſciēs ordinauerit clericū qui viduā aut repudiatam vxorem habuerit, aut ſecūdam. Item Siricius papa Imerio epiſcopo.

¶ Bigamus, penitēs, vidue maritus, ſacre militie ſe ingerens, ſine ſpe promotionis in ſuo ordine permaneat.

Quicunqꝫ penitens, quicūqꝫ bigam⁹, quicunqꝫ vidue maritus ad ſacram militiam indebite et incōpetēter irrepſerit: hac ſibi conditione veniā a nobis intelligat relaxatā, vt in magno debeat computare beneficio ſi adempta ſibi omni ſpe promotionis, in hoc quo inuenit[b] ordine ppetua ſtabilitate permaneat. Item ex cōcilio Gerūdenſi.

¶ Nō phibeaẜ a clero q̄ preſſus languore per cōione penitentie benedictionē accepit.

Si vero[c] qui in egritudinis lāguore depreſſus penitētie[d] bn̄dictionē[e] (quam viaticū dicim⁹) p cōionē accepit, poſtmodum reconualeſcens caput penitētie in eccleſia publice non ſubdiderit: ſi prohibitis vitijs nō detinetur obnoxius, admittaẜ ad clerū. Item Hormiſda papa omnibus epiſcopis per vniuerſas prouincias conſtitutis.

¶ Qui ad penitētiā agēdam in monaſterio recludit: preſbyter non ordinetur.

Si ille qui vltro petit penitentiā: q̄uis eā perfecte agat, non pōt eps̄ aut pbr̄ ordinari: ita vt etiā ſi per ignorantiā ordinat⁹ fuerit, ⁊ poſtea conuinciẜ pn̄iam accepiſſe, deijciaẜ: ille ergo qui inuitus

iure teneatur quilibet confiteri delictum ſuū ſi interrogatus fuerit: vt .xj. q̄ō .iij. quiſquis. ⁊ .xxxv. q̄ō .vj. ſi duo. et .xv. q. vlt. ca. j. ⁊ penul. Quod h. concedit, ⁊ dicit ꝙ quilibet in examinatione ⁊ in iudicio tenetur confiteri crimen ſuum: ſed in examinatione ſufficit vt dicat ꝙ in genere confiteatur ſe criminoſum: ⁊ ſic petat diſpenſationē. Sed ſi ſpecialiter pro aliquo crimine fuerit interrogatus: tūc reſpondebit ⁊ dicet ſe feciſſe inde penitentiā. nec ob. j. de peni. diſt. j. §. his auctoritatibus. vbi dicitur, non tibi dico vt te prodas: q: illud loquitur de penitente, q̄ ſe non debet i publico pdere. niſi eīm occultus peccator prodat crimen ſuum, dicit h. non poſſe diſpēſari ſecum. ⁊ coram plurib⁹ debet dicere ⁊ prodere ſe: q̄a pdere eſt in publico dicere: vt .ij. q̄ō .j. ſi peccauerit. ſicut eīm epiſcopus nō pōt audire cauſam [†] criminalem niſi cum clericꝭ ſuis: vt .xv. q̄ō .vij. epiſcopus. ſic nec ſolus poteſt diſpenſare. qualiter enim probaret aliquis ſecū diſpenſatum eſſe, niſi coram pluribus factuꝫ eſſet: vt extra de ſchiſmati. fraternitatis. Alij dicunt ꝙ nec in iudicio nec in examinatione teneẜ aliquis prodere ſe: quia deus occultat peccatum de quo aliquis penituit: vt .xxxij. q̄ōe .j. apud: et ſic licitum eſt alicui redimere ſanguinem ſuum quocunqꝫ modo poteſt .ij. q. iij. §. notandū. ⁊ ff. de bonis eoꝝ qui ante ſenten. l. j. ſic et honorē ſuum. Sed nūquid clerico promouendo preiudicat confeſſio ſua, vt inde debeat puniri? videẜ ꝙ ſic: vt extra de elec. per inquiſitionem. immo idem etiam videtur ſi extra iudicium fieret confeſſio: vt extra de exceſ. pla. q̄ꝫ ſit graue. Dico ꝙ non, niſi in ſolo hoc ꝙ nō admittitur ad ordines: vt .xxiiij. diſtin. quando. in fine. ſic extra de excep. deniqꝫ. et eſt ea ratio quia licet confeſſus fuerit, tamen non puniẜ: quia ad hoc non agebatur: vt dixi .iij. q̄ō .vj. hoc quippe. idem dico ſi teſtis confitetur crimen ſuum: vt probatur extra de accuſa. inquiſitionis. Joan.

Prodere eſt in publico dicere.

[†] Scilꝫ criminalē cū agiẜ ad depoſitionem: ſecus ſi eſſet cā vbi ageretur ad p̄uationē bn̄ficij ſm̄ illud q̄d le. ⁊ no. xv. q. vlti. inuētū. Ar.

a ¶ Priuetur. Hic ſignantur contraria que ſoluta ſunt .xxxvj. diſt. qui eccleſiaſticis.

Quicūqꝫ. ¶ Caſus. Quidam penitentes ⁊ bigami ⁊ viduarum mariti ordinati fuerunt in minoribus ordinibus: vel forte vſqꝫ ad ſubdiaconatum. queſitum fuit a Siricio papa vtrum poſſint promoueri ad ſuperiores ordines? Et reſpondet ꝙ non: immo pro maximo beneficio debent reputare ſi tolerentur in ordinibus in quibus inueniuntur, oī ſpe pmotionis eis adempta.

b ¶ Inuenitur. Sic ergo facilius diſpenſatur in ordine ſumpto q̄ꝫ in ſuſcipiendo: vt extra de renun. niſi cum pridem. quia turpius ⁊c. vt extra de iureiuran. quemadmodum. Uel vocat hic ſacram militiam minores ordines ad quos poſſunt promoueri: vt .j. ca. placuit. et .vj. queſtio .j. capi. infamis.

Si vero. ¶ Caſus. Quidaꝫ in extremis laborans, pn̄iaꝫ poſtulauit. cui ſacerdos ſolennem penitentiam iniunxit prebēdo ſibi communionē corporꝭ chriſti. Poſtq̄ꝫ vero cōualuit, penitentiā ſolennē ſibi iniunctā non egit. queritur an valeat promoueri? Et r̄ndet ꝙ ex quo caput ſolenni penitētie nō ſuppoſuit, bn̄ poteſt promoueri, ſi al's eſt dign⁹. Intellige etiam hunc caſum de illo qui non accipit corpus chr̄i vſqꝫ ad articulum mortis: vnde non videbatur vere penitens. Qui tamen ſi non egit penitētiam ſolennem nec modo eſt criminoſus: pmoueri pōt. Uel forte de illo intelligitur qui pro occulto et paruo crimine ſolennem penitentiam facere promiſit.

c ¶ Si vero. Quidam ita ponunt caſum. Aliquis tempore egritudinis tale recepit mādatum a ſacerdote, vt poſtq̄ꝫ conualeſceret, ſolennem faceret pn̄iam. talis non prohibetur a promotione, dum tn̄ non ſteterit inter penitentes. Sed iſte caſus non placet: q: poſtq̄ꝫ ſanat⁹ eſt talis, teneẜ ſtare in ordine penitentiū: vt .xxvj. q̄ō .vj. qui recedunt. [†] Item cum pn̄ia talis non iniungaẜ niſi pro graui peccato mortali: ergo poſt mortale peccatum non debet promoueri: vt .xxvj. q̄ō .vj. ca. vlti. Alij ſic ponunt caſum. Quidam cōionem nō accepit quouſqꝫ fuit in periculo mortis. dubitabaẜ de tali vtrum poſſet promoueri poſt ſanitatem: q: non videbatur tunc vere penitens, qui timore mortis penituit. Et reſpōdeẜ ꝙ poteſt: ⁊ hec fuit cauſa dubitationis, q: ſicut non pōt promoueri qui in egritudine baptizatur: quia potius preſumiẜ et timore q̄ꝫ ex voluntate libera baptizatus: vt .lvij. diſt. ſi quis in egritudine. idem videbatur de penitente tali: ſed non eſt ſimile: quia multi omittunt ex deuotione ꝙ non communicāt: vt de conſe. diſt. ij. quotidie. ſed quicūqꝫ differt baptizari in mora eſt et etiam in culpa.

d ¶ Penitentie. Penitentia infirmis non eſt imponenda, ſed innoteſcenda .xxvj. q. vij. ab infirmis. Joan. Tu autem videas caſum quem notaui .ſ. ibi: alibi. B.

e ¶ Benedictionem. Id eſt communionem.

Si ille. ¶ Caſus. Due queſtiones facte fuerunt pape. Prima. An ille qui perfecte egit ſolennem penitentiam poſſit eps̄ vel preſbyter fieri? Et reſpondet ꝙ

non,et ſi fuerit ordinatus ⁊ de hoc conuincat, debet deponi. Secunda, an ille qui inuitus detruſus eſt in monaſterium ad agendā penitentiā, poſſit ad ſacerdotium ꝓmoueri. Et reſpondet ꝙ nō: q: nihil aliud dicendū eſt ꝗ̄ ſolenniter penitens ſm decreta ſedis apoſtolice ⁊ canones.ccc.⁊.xviij. epiſcoporum. Si autē contra factum fuerit: non ſolū temerarium, ſed etiam periculoſū eſſe nō dubito.

a ¶ In monaſterium. Ergo pro aliquo delicto. alias eñ non cogeret ibi manere. xx.q.j. ſicut.et dic vt ibi notaui: et xvi. qō.vj. de lapſis.

b ¶ Dicend⁹ eſt. propter ſimilitudinem in ieiunijs ⁊ vigilijs.alias enim differt publica penitentia ab ingreſſu monaſterij: vt j.xxxiij. qſt.ij. admonere.ij.qōe.j.in primis. Cōtra.ibi epi miſſi in monaſteriū ad agendaz penitentiam, poſt ſex mēſes reſtituūtur ordini ſuo: ſed ibi tēporaliter fuerunt miſſi, hic perpetuo. Uł dic ꝙ ad ſuperiorē non pōt promoueri, vt hic: ſed ad eundem poteſt redire: vt ibi dicitur.

Non cōfidat. ¶ Caſus. In hoc ca. nouem impedimenta ponuntur que repellunt a promotione.

c ¶ Uel ſine literis.ſ.xxxvj. diſtin. illiteratos.

d ¶ Congruentis.j.lxxvij. diſt. in ſingulis ⁊c.

Canones. e ¶ Penitētes.ſ.ſolenniter.

f ¶ Ab infimis. Sic.xxiiij.diſtin.capi.vlti.

g ¶ Excludunt. Niſi in neceſſitate: vt.j.e.c.placuit.

ad penitētiā agendā mittit in monaſterium[a] (qui vtiqꝫ nihil aliud ꝗ̄ penitens dicendus eſt[b]) qua conſcientia ad ſacerdotiū peruenire permittitur? Nemo mihi talia quelibet contra authoritatē ſe.apo.vel contra.cccxviij.epoꝝ et reliquorū canonum conſtituta obijciat: q: quicquid contra illoꝝ definitionem (in quib⁹ ſpiritū ſanctum credimus locutum) dictum fuerit, recipere non ſolū temerarium, ſed etiam periculoſum eſſe non dubito.

Item Gelaſius vrbis Rome epiſcop⁹ oīb⁹ epiſcopis.

¶ Bigamus vel quilibet poſt penitentiam ſacris non applicetur miniſterijs.

NOn cōfidat quiſqꝫ pontificum fas eſſe bigamos, aut coniugia ſortientes ab alijs relicta, ſiue quoſlibet poſt penitentiam, vel ſine literis[c], vel corpore vitiatos, vel conditionarios, aut curie publicarūqꝫ rerū nexib⁹ implicatos, aut paſſim nulla temporis congruentis[d] expectatione diſcuſſos, diuinis ſeruituros applicare miniſterijs.

Item Innocentius.

¶ Penitentes, nec etiam clerici fieri poſſunt.

CAnones apud Nicenā conſtituti, penitentes[e] etiā ab infimis[f] officijs clericorum excludunt[g].

Hoc non de quibuſlibet penitentib⁹ intelligit: ſꝫ de illis tm̄ qui poſt actā penitētiā ſecularis militie cingulum accipiūt.

De quib⁹ Innocenti⁹ epiſcopus ſcribit Uictori Rothomagenſi epiſcopo.

¶ Non debet fieri cleric⁹ qui poſt remiſſionem peccatorum militie cingulum habuit.

SI q̄s poſt remiſſionez[h] peccatoꝝ cingulū militie ſeclar̄ habuerit: ad clericatū omnino admitti non debet.

Poteſt ⁊ aliter intelligi: eſt q̄dā penitētia q̄ ſolēnis appellatur: q̄ ſolū ſemel tm̄ in eccl̄ia cōcedit: de qua Ambroſius ait. Sicut vnum eſt baptiſma, ita vnica eſt penitētia. Item non eſt ſecundus locus penitentie. Item Hieronymus. Reperiuntur ꝗ̄plurimi qui ſepius agendam penitentiam putāt, qui luxuriant in Chriſto. Nā ſi vere penitētiā agerēt, nunqꝫ iterandam putarent.

Itē Auguſt. ad Macedoniū.

¶ De eodem.

QUanuis caute ⁊ ſubtiliter ⁊ ſalubriter ꝓuiſum ſit vt locus humillime penitentie ſemel tm̄ in eccleſia concedatur, ne medicina[i] nimis vtilis vilis[k] habeat, tamen quotidie peccantibus nunqꝫ per penitentiam[l] venia negatur.

Hec autem penitentia quomodo imponenda ſit, in Agathenſi concilio legitur, in quo ſic ſtatutum eſt.

¶ Quomodo penitentes ad penitentiam accedant.

h SI quis poſt remiſſionem. Qui ſemel egit penitētiam ſolennem, non pōt fieri clericus. nec etiam miles: vt.xxxiij.q.ij.admonere.nec laicalem habitum poteſt deferre: vt.j.e.ca. vlti.tm̄ ſm regulā eccleſiaſticā viuet: vt de peni.diſt.v.contrariū.⁊ ca.falſas. ⁊ eſt tantuꝫ conueniendus ſub iudice eccleſiaſtico vt.xj.qōne.j.aliud. Joan.

h ¶ Remiſſionē. peccatorum.i. baptiſma: vt.lj. diſtinct. ſi quis poſt acceptū.⁊ intellige de officiali qui ſeua executus eſt p̄cepta: vt.lj.diſtinc. capi.j.

¶ Poteſt ⁊ aliter. ¶ Caſ⁹. Ponit hic aliam ſolutionem Gratianus: ſcilꝫ ꝙ eſt quedā penitentia ſolēnis, que reiterari non poteſt ſicut nec baptiſm⁹.

Quanuis. ¶ Caſ⁹. Macedonius inueniēs ꝙ pnie non eſt ſecundus locus, ⁊ ꝙ vnica eſt penitentia ſicut baptiſma: dubitauit an quotidie peccantibus deberet pnia denegari. et ideo queſiuit ab Aug. quid iuris eſſet? qui reſpondit ꝙ licet ſolennis pnia ſemel tm̄ concedatur, ne vilis reputetur: tamen priuata penitentia non dꝫ quotidie peccantibus denegari. Seq.§. patet: ⁊ qđ in eo dicitur, probat duobus capi. ſequentibus.

i ¶ Ne medicina. Hec eſt vna rō quare nō iterat.ſ. ne vilis habeatur ſolennis penitētia, que eſt medicina: vt hic. Scđa q: eſt ſacramētū: ⁊ ſignificat eiectionē ade de paradiſo j.e.in capite.⁊ nō eſt faciēda iniuria ſacramēto: vt de ꝯſe.diſ.iiij.oſtēdit.⁊.j.q.j. ſacr̄a. Gra.tm̄ dixit ꝙ ſm cōſuetudinē quarūdā eccleſiarum iteratur: vt de peni.diſt.iij.§.ex perſona.

k ¶ Uilis. Nota ꝙ propter fugiendam vilitatem multa ſtatuuntur: vt hic.⁊.xlv.diſt.de iudeis.lxxx. diſt. epiſcopi.xxvij.q.ij.inſtitutum.

l ¶ Penitentiam. Priuatam.

¶ Hoc non de quibuſlibet. ¶ Caſus. Dicit Gratianus in hoc.§.ꝙ predicta capit. loquuntur de penitentib⁹ non ordinandis qui poſt penitentiam cingulum ſecularis militie ſuſceperunt: qui promoueri non poſſunt: vt probatur ſequen. capit. Alia ponitur ſolutio infra ſeq.§. poteſt, qui.§.ptꝫ ⁊ per ſe planus eſt.

Pnia ſolēnis ipedit clericatum.

Et ſꝫ hoc non facit ad ꝓpoſitū gra. ni. h.

In h⁹ c.innuit ꝙ interuallum dꝫ eſſe inter ordinem ⁊ ordinē: ⁊ dic cōgruentis.i.a canonib⁹ cōſtituti.ſm ꝓus.

Pnia ſolēnis non iteratur.

Sub. q̄ ſemel tm̄ fctā eſt. Uilitas eſt fugiēda.

Penitentes. ¶ Caſus. Dicitur in hoc ca. ꝙ ſacerdotes debent imponere ſuper capita penitentium manum excluſoriam vel benedictoriam et cilicium. et tunc ipſi penitentes debent deponere comas, et mutare veſtes. quod ſi non fecerint, abijciantur. Juuenibus autem ſolennis penitentia non facile imponatur propter fragilitatem etatis. viaticuꝫ autē omnibus in morte datur.
a ¶ Impoſitionē. Ab epo, ad quem ſolum ſpectat imponere ſolennē penitentiam: vt. j. ca. proxi. et reconciliatio ad ſolum eum ſpectat niſi in neceſſitate: vt. xxvj. q. vj. c. j. ⁊ vlti.
b ¶ Comas. Sed nunquid deponet mulier comā, cum etiā ei ſolennis penitētia imponitur: vt. xxxiij. q. ij. § his. Reſpō. non: quia habet eam in ſignum ſubiectionis. xxx. diſ. ca. ij. ideo autē comā deponet vir, quia ammodo i habitu viuet clericali † j. de conſe diſtin. v. dictum. et. lxxxj. di. dictum. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊. j. e. ca. vlti.
c ¶ Juuenib⁹. Et ſi fuerit impoſita, non ideo prohibentur cōtrahere. xxxiij. q. ij. in adoleſcētia. Alij autem nō poſſunt contrahere. xxxiij. qſt. ij. de his. Idem dico de decrepitis: quia etatis ratio habenda eſt in penitentia. xxvj. q. vij. tempora. ⁊ ca. hoc ſit. ſic preſumitur magis pro ſene quam pro iuuene: vt. xxxiiij. diſtin. fraternitatis.
d ¶ Omnibus. ij. queſt. iij. ſi quis epiſcopum. contra. Illud terroris eſt: vel hoc de penitentibus digne: ibi ficte. xxiiij. q. ij. ligatur.

Mulieri qre p mittit. coma.

† Q̄d ſ tōſura ⁊ nō de veſtib⁹ intelligitur. Lau.

Etatis rō in penitētijs eſt habenda.

Penitētes tempore quo penitentiam petunt impoſitionem[a] manuum, et cilicium ſuper capita ſua a ſacerdote (ſicut vbiqꝫ ſtatutum eſt) conſequantur. Si autem comas[b] non depoſuerint, aut veſtimenta non mutauerint, abijciantur: et niſi digne penituerint, non recipiantur. Juuenibus[c] etiam penitentia non facile committēda eſt, propter etatis fragilitatem: viaticū tamē omnib⁹[d] in morte poſitis non eſt negandum.

Item ex eodem.

¶ Que ſint ſeruanda in ſolēni penitentia.

In capite quadrageſime omnes penitentes qui publicam ſuſcipiunt aut ſuſceperunt[e] penitentiam, ante fores eccleſie ſe repreſentēt epiſcopo ciuitatis ſacco[f] induti, nudis pedibus, vultibus in terram demiſſis: reos ſe eſſe ipſo habitu et vultu proteſtantes. Ibi adeſſe debent decani, id eſt archipſbyteri,[g] preſbyteri parochiarum, ⁊ preſbyter penitētium: qui eorum penitentiam et conuerſationem diligenter inſpicere debent: et ſecundum modum culpe penitentiam per prefatos[h] gradus iniungere[i]. poſt hec eos in eccleſiam introducant: et cum omni clero ſeptem penitentiales pſalmos in terra proſtratus epiſcopus cum lachrymis pro eorum abſolutione decantet: tunc reſurgens ab oratione (iuxta quod canones iubent) manus eis imponat: benedictam[k] aquam ſuper eos ſpargat: cinerem prius mittat: deinde cilicio capita eorum operiat: et cum gemitu crebris ſuſpirijs denunciet eis quoniam ſicut Adam proiectus eſt de paradiſo, ita ipſi pro peccatis ab eccleſia abijciuntur. poſtea iubeat miniſtris[l] vt eos extra ianuas eccleſie expellant: clerus vero proſequatur eos cum reſponſorio, ſcilicet: In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. vt videntes ſanctam eccleſiam pro facinoribus ſuis tremefactam atqꝫ cōmotam, non paruipendant penitentiam. In ſacra autē domini cena[m] rurſus ab eorum decanis et eorum preſbyteris eccleſie liminibus repreſententur[n].

Hanc penitentiam nulli vnqꝫ clericorum agere conceditur: atqꝫ ideo huiuſcemodi penitentes ad clerū admitti pro-

In capite. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ volentes ſolenniter penitere debent in capite quadrageſime ſe cū archipreſbyteris ⁊ preſbyteris ſuis epiſcopo ciuitatis ante fores eccleſie repreſentare in triſti habitu, nudis pedibus: et eis in eccleſia introductis epiſcopus ſeptem pſalmos penitentiales decantet: deinde manum eis imponat: cineres et cilicium ſuper capita eorum ponat: eos aqua aſpergendo benedicta demum expellantur de eccleſia, ſicut adam fuit de paradiſo eiectus: et totus clerus eos cum reſponſorio proſequatur: ⁊ in cena dñi a ſuis archipreſbyteris ⁊ pbris liminibus eccleſie preſentent.
e ¶ Suſceperunt. Ergo alio tpe poteſt penitentia imponi a ſacerdote: ⁊ poſtea hec ſolennitas fit ab epo.
f ¶ Sacco. ſicut fecit achab. de pe. di. iij. §. ecce.
g ¶ Archipreſbyteri. Uidetur ergo ꝙ alius ſit decanus alius archipreſbyter. et ſic eſt contra lx. diſt. ca. j. ſed ibi ponitur hec dictio aut, ſubdiſiunctiue. Uel loquitur hic de rurali decano.
h ¶ Per pfatos. in parte capi. que hic non eſt. ad hoc facit. xxxiij. q̄ſt. ij. latorem.
i ¶ Iniūgere. Argu. ꝙ epiſcop⁹ non poteſt iudicare de ſubditis ſuorū prelatorum: vt extra de offi. ordi. cuꝫ ab eccleſiaruꝫ. Joan. quod non eſt verū: cum ſit iudex ordinarius omniū clericorum ſue dioceſis. ſed dicitur ibi ꝙ nō debet epiſcopus reuocare ſententias excommunicationis iuſte latas ab eorum prelatis ſine eorū conſenſu. B.
k ¶ Benedictam. Ut per eam tollantur venialia peccata: vt de cōſe. diſt. iij. aquam. ⁊ di. iiij. nec quemꝗ̄.
l ¶ Miniſtris. i. oſtiarijs, ad quorū hoc ſpectat officium: vt. xxj. diſtinctione cleros. ⁊. xxv. diſtinctiōe. perlectis.
m ¶ Cena. j. de cōſecra. diſtinctio. ij. in cena.
n ¶ Repreſentent. ita fit quolibet anno, † vt tali die inmittantur in eccleſiā. ⁊ lꝫ ſtent in eccl'ia, non tñ cōmunicabunt cū alijs in euchariſtia vel oſculo: ⁊ ſic erunt vſqꝫ ad octauā paſche: ⁊ tunc iterū exibunt de eccl'ia, ⁊ erunt ex eccleſiā vſqꝫ ad talē diē ſequentis anni: ⁊ hoc fiet vſqꝫ ad finē pnie. ⁊ ēt ſi bñ penitet, ſcđo vel tertio anno pōt ei reddi ingreſſus eccl'ie: vt. xij. q. ij. de viro. ⁊. xxxiij. q. ij. latorē. Qñqꝫ ēt vſqꝫ i finē vite manebit ex eccleſiā: vt. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊ hec itromiſſio fit a ꝓprio ſacerdote, niſi ſolēniter debeat reconciliari eccl'ie, ſcꝫ finito tpe penitentie: vel etiā ante ſi epo viſum fuerit expedire. hanc eñ ſolus eps poteſt facere: vt. xxvj. q. vj. capi. j. Itē ſolēnis penitētia nō eſt imponenda niſi ꝓ crimine manifeſto ⁊ enormi qđ totā vrbē cōmouit. xxvj. q. vj. ca. vlti.
¶ Hanc. ¶ Caſus. Dicit Gratianus in hoc §. ꝙ nulli

clericorum permittitur agere ſolennem penitentiam: et ideo hmõi penitentes non admittuntur ad clerum.

a Confirmandum. ¶ Caſus. Dicitur ꝙ ſi preſbyter vel diaconus aliquid cõmiſerit propter quod debeat a miniſterio eccleſie remoueri: non tamen propter hoc eis ſolẽnis penitentia iniungatur, ſicut laicis cõſueuit imponi. In fine dicitur ꝙ rebaptizati ordinari non permittuntur.

a ¶ penitentibꝰ. Niſi ſit depoſitus tunc poteſt ſolennem penitentiam facere. et ſic intelliguntur cõtraria de peni. diſt. vj. ſacerdos. † tamẽ publicam penitentiã poteſt facere ſacerdos: vt. xxviij. diſti. preſbyter. xxx. diſt. ſi quis preſbyter. ⁊ .lxxxj. diſti. ſi quis epũs. et hoc ꝓ publico crimĩe, nõ pro priuato.

b ¶ Rebaptizati. Scienter: vt. j. de cõſe. diſtin. iiij. qui bis. tamen in habitu clericali vel regulari ſemꝑ erũt: vt de conſecra. di. v. dictum.

Illud. ¶ Caſus. Queſitũ fuit an laici qui ſolennem penitẽtiã egerunt, mundati a contagione peccatoꝝ omnium valeant promoueri. Et reſpondet Siricius papa ꝙ ſicut clericus nõ ꝑmittitur agere ſolennem pñiam: ſic nullꝰ laicorũ poſt ſolennem penitentiam poteſt ꝓmoueri, cum dudum fuerit vas vitiorum.

† Ethꝰ ꝯtingit ꝓpter ſcandalum qꝺ ſubdiſ imineret. ar. ʒ. e. de his ſo. lxj. diſt. in ſacerdotibꝰ. Jo. ð f.

hibentur. Unde in Carthaginenſi cõcilio. v. ſtatutũ eſt.

¶ Clericis nõ imponitur manus tanq̃ penitentibus.

Confirmandum eſt vt ſi quãdo preſbyteri vl' diaconi in aliqua grauiori culpa conuicti fuerint, qua eos a miniſterio neceſſe ſit remoueri ad tempus: non eis manus tanq̃ penitentibus[a] vel tanq̃ fidelibus laicis imponatur: neqꝫ vnq̃ permittendum eſt vt rebaptizati[b] ad clericatus gradum promoueantur.

Unde Siricius papa.

¶ Nec clerico penitentiã agere, nec penitẽti ad clericatum accedere permittitur.

Illud quoqꝫ nobꝫ par[c] fuit prouidere, vt ſicut penitentiam agere nulli vnq̃ conceditur clericorũ, ita poſt penitudinem ac reconciliationem cuiq̃ laicorum non licet honorem clericatus adipiſci: quoniã quanuis ſint omnium peccatorum contagione mundati, nulla tamen gerẽdorum ſacramẽtorum debent inſtrumenta[d] accipere, qui[e] dudum fuerunt vaſa vitiorum.

Item Leo papa.

¶ Preſbyteris ⁊ diaconibus tanq̃ penitẽtibus non debẽt manus imponi.

Alienum eſt[f] a conſuetudine eccleſiaſtica vt qui in ꝑſbyterali honore, aut diaconij gradu fuerint conſecrati, hi ꝓ crimine aliquo per manꝰ impoſitionẽ remediũ accipiant penitendi: qꝺ ſine dubio ex apl'ica traditiõe deſcendit, ſcḋm qꝺ ſcriptum eſt. Sacerdos ſi peccauerit, quis orabit pro eo? Unde hmõi lapſis ad promerendã miam dei priuata eſt expetenda ſucceſſio[g]: vt illis ſi ſatiſfactio fuerit digna, ſit etiã fructuoſa. Probatur etiã authoritate Toletani cõcilij huiuſcemodi penitentes ad clerum non admittendi.

In quo ſic ſtatutum eſt.

¶ Cauſa neceſſitatis ad clerum penitẽtes admittantur.

Placuit vt penitentes nõ admittant ad clerũ niſi tñ ſi neceſſitas aut vſus[h] exegerit: tunc deputent inter oſtiarios vel ĩter lectores, ita vt epiſtolã[i] vel euãgelium nõ legant. ¶ Si qui autẽ ordinati ſunt in diacones, inter ſubdiacones ita habeant, vt manus non imponant[k], nec ſacra cõtingãt. Eum vero penitentem dicimus qui poſt baptiſma aut pro homicidio aut pro diuerſis criminibus grauiſſimiſqꝫ peccatis publicam penitentiam gerens ſub cilicio, diuino fuit reconciliatus altario. Apoſtate[l] quoqꝫ ad clericatus officium admitti non debent. Unde in concilio Arelatenſi ſecundo.

¶ Ad clericatus officiũ non admittantur apoſtate.

duci. Quod dicitur in ſequenti. §. patet.

f ¶ Alienũ eſt. Hec oĩa ca. loquunt de ſolenni pnĩa.

g ¶ Succeſſio. Nec tamen credendum eſt ſtatim ꝙ cauſa penitentie ſit in monaſterio. nam quandoqꝫ boni viri ingrediuntur monaſterium: quia meritum augere deſiderant. xxvij. q̃one. ij. ſunt qui dicunt.

Placuit ⁊c. ¶ Caſus. Statutum fuit in concilio Toletano vt ſolẽniter penitentes non promoueantur: ſi tamẽ neceſſitas vel vtilitas exegerit, ad minores ordines poterunt promoueri: ita ꝙ ad maiores non promoueãtur, in quibus epiſtolã vel euangelium legere poſſunt. ſi qui tamen eorũ promoti fuerint in diacones, inter ſubdiacones redigantur: ita tamen ꝙ manũ alteri non imponant, nec ſacra contingant. Item cũ dubitaretur quis eſſet ſolenniter penitẽs, reſpõſum fuit in cõcilio vt ſolenniter penitens diceretur q̃ poſt baptiſma pro homicidio, vel pro alio graui crimine publicam gerens penitentiam ſub cilicio, diuino altari fuerit recõciliatꝰ. Leui. iiij. a.

h ¶ Aut vſus. i. vtilitas. hec enim inducunt diſpenſationem. j. q̃õ. vij. tali. vl' vſus. id eſt conſuetudo. Sic eſt arg. ꝙ conſuetudo attendit circa ordinandos: vt dixi. xij. diſtin. nos conſuetudinem.

i ¶ Epiſtolam. Arg. ꝙ difficilius diſpenſatur cum penitente q̃ cum bigamo: † vt. xxxiiij. diſtin. lector.

vij. ps. † Dicit L. hꝰ ñ eſt verꝰ ſꝫ ẽ ar. ꝙ magis eſt diſpẽſandũ. Sꝫ dictum hoc eſt verꝰ in quo cõſentit. Jo. ð f.

c ¶ Par. i. equũ.

d ¶ Inſtrumenta. Id eſt ordines, vel vtenſilia.

e ¶ Qui dudum. ſi. j. lxj. diſt. in ſacerdotibus. Arg. cõtra. ʒ. ea. ferrum. et. xxxiij. q. ij. admonere.

Alienum. ¶ Caſus. Quidam queſiuit a Leone papa an preſbytero vel diacono ſolennis penitentia ſit imponenda? Et reſpondet ꝙ non: quia ſic eſt traditum ab apoſtolis vel apoſtolicis. Sed huiuſmodi lapſis ſecretus locus eſt requirendus: ſcilꝫ monaſterium vbi ſi digne peniteant, valeant ad ſtatum priſtinum re-

k ¶ Non imponant. i. non miniſtrent in officio ſubdiaconatus, ſed tñ nomen habeãt: et habeant locum ſubdiaconorum in choro et in cibo. Et eſt ſi. xv. q. viij. q̃ admiſerit. et cap. ſi quis preſbyter.

¶ Apoſtate. ¶ Hec eſt ſeptima pars huius diſtinctio. in qua tractat de apoſtatis. Jo. de fan.

l ¶ Apoſtate. Apoſtate dicunt retro abeũtes a fide, Apoſtate q̃ dicunt.

religione vel clericatu, xxvj.qōne vlti, non obſeruetis, Joannes.

H Jqui. ¶Caſus. Quidam clerici relicto clericali habitu ad ſeculum redierunt: quare queſitū fuit in concilio Arelatenſi an debeant admitti ad cōmunionem corporis chriſti? Et reſpōdet q̄ nō, niſi reſipiſcāt, nec etiam ad clericatus officium admittātur. Poſt penitentiam vero habitum ſecularē nō aſſumant. quod ſi fecerint, excommunicentur.

a ¶ Ad ſecularē. Quod fieri non licet: quia qui ſemel habuit tonſurā clericalem, ſemp̄ vtetur ea: vt.xxxij.diſtinct.ſi qui clerici. xx.q.iij.eos. Joan. Hoc tene pro certo q̄ in minoribus ordinibus cōſtitutus poteſt ꝯtrahere, et ad ſeculū redire: nec tunc debet ferre tonſurā: nec apoſtata iudicatur: vt ex̄ de cleri.coniug. Joannes. Si autem retinendo eccleſiā dimitteret tonſuram et habitum, vel religioſus religionem ſuam apoſtata iudicatur: vt ex̄ de apoſta.ca.j.⁊ vlti.

b ¶ Secularem. Quicquid interim acquiſierint, cedet monaſterio.xviij.qō.ij.abbates.et.C.de epiſco.⁊ cleri.l.vlti.§.hoc etiam.

c ¶ Ab eccleſia. vt.ſ.e.diſt.ſi quis poſt remiſſionem.

H Jqui poſt ſanctā religionis ꝓfeſſionē apoſtatant: et ad ſecularē[a] redeūt conuerſationē: ⁊ poſtmodum penitentiū remedia nō requirunt: ſine pn̄ia cōronem penitus nō accipiant: quos etiā iubemus ad clericatus officium non admitti: ⁊ quicūq̄ ille ſit, poſt pn̄iam habitū ſecularē[b] accipere nō preſumat: quod ſi preſumpſerit, ab eccl̄ia[c] alienus habeat. ¶ Diſtinctio.lj.

E Cce q̄ criminoſi, vel non vere penitentes vel publicam penitentiam agētes a ſacris prohibentur ordinibus. Adiecit quoq̄[d] ſancta mater eccleſia vt curiales, aut poſt baptiſma militantes, aut in foro decertantes, a ſacris prohibeantur ordinibus.

V nde ait Jnnocentius papa. ¶ Poſt baptiſmum militantes, vel in foro decertantes, a ſacris prohibentur ordinibus.

A Liquantos ex his qui poſt[e] acceptam baptiſmi gratiam in forenſi exercitatione[f] verſati ſunt, et obtinendi pertinaciam ſuſceperunt: accitos ad ſacerdotium[g] eſſe comperimus: de quorum numero aliqui prohibentur ad ſacerdotium aſſumi. aliqui [...]

E Cce. ¶Caſus. Supra oſtenſum eſt q̄ criminoſi et ſolenniter penitentes promoueri non poſſunt. Jn hac vero.lj.diſt.oſtendit Gra. q̄ curiales ⁊ armata militia vtentes ⁊ aduocati promoueri non poſſunt.

d ¶ Adiecit quoq̄. Triplex aſſignatur ratio quare officiati ſiue curiales non promouētur. Una eſt ratio, quia frequenter contrahunt irregularitatem ex officio ſuo: vt.j.c.j.⁊.ij. Secunda quia multum moleſtatur eccleſia cum tales repetuntur: vt.j.ca.ij.⁊.iij. Tertia ratio, quia preſumitur contra eos q̄ non cauſa religionis ordinentur, ſed vt fugiant ratiocinia.liij.diſt.legem. Quidam addunt duas alias rationes: ſcʒ q̄ eccleſia triſtatur de eis cum repetuntur, de quibus gaudere deberet. Jtem propter voluptates quas forte habuerunt in ſuis officijs: vt.j.ea.preterea. Dicuntur autē large curiales omnes qui aliquo modo ſunt obligati curie: ſiue milites: ſiue aduocati forenſes: ſiue iudices: ſiue officiati: ſiue hiſtriones: ſed iſti prohibentur a promotione vt ſequitur. Nullus ergo officialis ꝓmouetur niſi prius ſit abſolutus a curia. poſtea ſic: dum tamen ſeua non exercuerit, nec effuderit ſanguinem humanum, nec turpia ⁊ inhoneſta facta fecerit, vt hiſtriones. De iudicibus autē et aduocatis eſt dicendum q̄ ſi tantum interfuerunt ciuilibus cauſis, non repelluntur: vt.lxj.diſtinct.oſius. et hoc eſt verum ſi poſt baptiſma huiuſmodi officiū exercuerunt. ſecus ſi ante: vt.j.ea.ca.ſi quis. Baz. tamen dicit q̄ ſi ante baptiſmum aliquis ex officio occidit hominem, talis poſt baptiſmum non poteſt promoueri: quia baptiſmus tantum crimina tollit: vt.xxvj.diſtin.deinde. et ca.vna. Bar. dicit q̄ poteſt quia non debet eſſe melioris conditionis peccans, q̄ʒ non peccans. ad hoc facit.ff. quod vi aut clam. ſeruius.

A Liquantos. ¶Caſ. Quatuor genera hominum notantur in hoc capitulo: ſcʒ aduocati, milites, curiales id eſt officiales, ⁊ hiſtriōes: q̄ poſtq̄ʒ exercuerūt officia ſua, ſūt in ſacerdotes ordinati ab epiſcopis hiſpanie. Quidā etiā ex eis qui hiſtriones fuerant, facti ſunt epiſcopi. Scribit ergo Jnnocētius papa cuidam archiepiſcopo: et dicit q̄ tales non debuerūt promoueri. ſed ꝓpter ſcandalū quod inde fieret in prouincijs hiſpanorum, patienter tolerat eos. Uruntamen prohibet ne decetero tale fiat: et ſi contra factum fuerit, ordinati cum ſuis ordinatoribus deponentur.

e ¶ Qui poſt. Hoc ideo dicit quia quecunq̄ peccata quis fecerit ante baptiſmum, non imputantur ei poſtea: vt.j.ea.ſi quis poſt: et.ſ.diſt.proxi.ſi quis viduam. et ca.placuit.et.xxvj.diſt.vnius.

f ¶ Exercitatione. vt aduocati.

g ¶ Ad ſacerdotium. Quicunq̄ fuit accuſator vel aduocatus, aut iudex, aut teſtis, vel etiam notarius in cauſa ſanguinis, non poteſt promoueri: vt.ſ.diſtinct.proxi. ſi quis viduam. nam cōſtat q̄ clericus non poteſt eſſe accuſator in cauſa ſanguinis: vt.ij.q.vij.ſicut.et cap.ſacerdotes. nec iudex.xxiij.queſtio.vlti.his a quib⁹. nec teſtis.xj.qōne.j.teſtimonium. nec notarius.xxiij.qōne iiij.illud.et in extrauag.ne cleri.vel mo.ſentētiam. Baz. tamen intelligit hoc de aduocato accuſatoris. nam cuilibet licitum eſt defendere reum.xxiij.qōne.v.reos.et.C. de epiſc.audi.addictos. Et ſi obijciatur ei: nonne ſi accuſator deficit, punietur pena talionis? et ſic videtur hoc imponendum aduocato qui obtinendi pertinaciam ſuſcepit? Sed ipſe reſpondet quia ad hoc non egit aduocatus vt accuſator puniretur, ſed vt reus abſolueretur. Jtem quia alio iudicio agendum eſt de calumnia accuſatoris: et dicit clericum appellare poſſe pro conuicto in cauſa ſanguinis: quia ibi quilibet auditur appellans: vt.ff.de appella.non tantum. et ſic cauſam appellationis poteſt exercere. Prior opinio eſt magis tuta: vt nec pro accuſatore nec pro reo poſſit clericus aduocare. nec obſt.xxiij.queſtio.v.reos.quia ibi non dicitur q̄ aliquis poſſit patrocinari pro damnatis, ſed poſſumus intercedere pro eis. licet enim aduocatus rei non intendat ad hoc q̄ accuſator puniatur: tamen per quandam conſequentiam tendit ad hoc: vt.xv.queſtio.j.merito.et argum.j.qōne.iij.ſi quis obiecerit. ad idem argumen.op.

Sub. dimittat. qd̄ itelligo vt dixi ſ.§.pxi. Ar.

Adde q̄ obligat⁹ ad rōcinia nullatenus pōt ꝓmoueri.no.in l.officiales.C.d̄ epiſc.et cleri.

Sub. ſiue q̄d cūq̄ officiū habentes hōeſtū vl̄ inhoneſtū. Quāq̄ q̄ ſtricte dār curiales q̄ honeſta curie officia ꝓcurant vt decuriones. Quāq̄ ſtricti⁹ dār curiales il li q̄ erāt officiales i cā ſāguis a cruore dicti ſm L.